

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Participace občanů jako faktor rozvoje města Litoměřice

Bc. Martina Richterová

© 2021 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Martina Richterová

Veřejná správa a regionální rozvoj – k.s. Litoměřice

Název práce

Participace občanů jako faktor rozvoje města Litoměřice

Název anglicky

Participation as a Factor of Development of the Municipality Litoměřice

Cíle práce

Cílem diplomové práce je analyzovat a zhodnotit míru participace občanů v rozvoji města Litoměřice. Práce se zabývá zainteresovaností občanů v činnostech města týkajících se celkového rozvoje Litoměřic a zároveň zkoumá, jaké možnosti participace jsou městem poskytované.

Metodika

Z metodologického pohledu bude využito především techniky studia dokumentů odborné povahy a sekundární analýzy dat. Také bude využito primárního sběru dat pomocí dotazníkového šetření mezi obyvateli města a polostandardizovaných rozhovorů s představiteli vedení města.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

obec, občané, participace, regionální rozvoj, rozvoj obce

Doporučené zdroje informací

- BLAŽEK, J. – UHLÍŘ, D. – UNIVERZITA KARLOVA. *Teorie regionálního rozvoje : nástin, kritika, implikace*. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1974-3.
- ČERMÁK, D. *Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě : význam, praxe, příslib*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., 2011. ISBN 978-80-7419-067-4.
- ESKELINEN, Heikki, et al.: *Competitiveness, Localised Learning and Regional Development: Specialization and Prosperity in Small Open Economies*, Taylor and Francis, 2002. ProQuest Ebook Central, <https://ebookcentral-proquest-com.infozdroje.czu.cz/lib/czup/detail.action?docID=169634>.
- KADEŘÁBKOVÁ, J. – PEKOVÁ, J. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-910-4.
- MANSFELDOVÁ, Z. – KROUPA, A. *Participace a zájmové organizace v České republice*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2005. ISBN 80-86429-53-9.
- NEJDL, P. – ČERMÁK, D. *Participace a partnerství v místní veřejné správě*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2007. ISBN 978-80-7330-130-9.
- PEKOVÁ, J. – PILNÝ, J. – JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-936-4.
- WOKOUN, R. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-304-9.

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jakub Husák, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2020

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 16. 11. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 22. 03. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „*Participace občanů jako faktor rozvoje města Litoměřice*“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 22. 3. 2021

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala svému vedoucímu práce panu Ing. Jakubu Husákovi, Ph.D., za vedení mé práce, užitečné rady a čas, který mi věnoval. Patří mu obrovský dík. Dále mé poděkování patří Ing. et Ing. Anetě Mazouchové, Ph.D., za její pomoc při zpracování dat. V neposlední řadě děkuji městu Litoměřice za spolupráci a pomoc při empirické části mé práce.

Participace občanů jako faktor rozvoje města Litoměřice

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá participací občanů, jakou mírou se v Litoměřicích angažují a jaké formy jsou nejvyužívanější mezi obyvateli a následně, jak tato angažovanost funguje jako faktor rozvoje města Litoměřice. Práce je rozdělena do dvou částí. V teoretické části jsou nejprve představeny základní informace. V praktické části diplomové práce je představeno město Litoměřice. Dále jsou uvedeny nabízené možnosti participace v Litoměřicích. Hlavní částí diplomové práce je konkrétní výzkum, který je proveden dotazníkovým šetřením mezi občany Litoměřic a také polostrukturovanými rozhovory s vedením města. Výsledkem je zjištění, jaká je celková míra participace občanů a jaké formy participace občané ve městě využívají. Výsledky budou zpracovány a poskytnuty městu Litoměřice jako podklady se zpětnou vazbou, které mohou sloužit jako doporučení, které formy participace podporovat, od kterých naopak upustit, aby se celková míra participace ve městě zvýšila.

Klíčová slova: obec, Litoměřice, občané, participace, regionální rozvoj, rozvoj obce, veřejnost

Participation as a Factor of Development of the Municipality Litoměřice

Abstract

This thesis deals with the participation of citizens, the degree to which citizens are engaged in Litoměřice and what forms are most used among the inhabitants and subsequently, how this engagement acts as a factor in the development of the city of Litoměřice. The work is divided into two parts. In the theoretical part, basic information is first presented. The city of Litoměřice is presented in the practical part of the thesis. Furthermore, the offered possibilities of participation in Litoměřice are presented. The main part of the thesis is concrete research, which will be carried out by a questionnaire survey among the citizens of Litoměřice, as well as semi-structured interviews with the management of the city of Litoměřice. The result is a finding of the overall participation rate of citizens and what forms of participation citizens use in the city. The results will be prepared and provided to the city of Litoměřice, as feedback documents, which can serve as recommendations, which forms of participation support and from which, on the contrary, to refrain in order to increase the overall participation rate in the city.

Keywords: municipality, Litoměřice, citizens, participation, regional development, village development, public

Obsah

1 Úvod.....	13
2 Cíl práce a metodika	15
2.1 Cíl práce	15
2.2 Metodika	15
3 Teoretická východiska	18
3.1 Vymezení základních pojmů.....	18
3.1.1 Obec	18
3.1.2 Regionální rozvoj.....	20
3.1.3 Rozvoj obce	20
3.1.4 Veřejná správa	22
3.1.5 Občan.....	23
3.1.6 Participace.....	24
3.2 Občanská participace	25
3.2.1 Volby	30
3.2.2 Referendum.....	31
3.2.3 Petice.....	32
3.2.4 Diskuse, ankety	33
4 Praktická část	35
4.1 Základní charakteristika města Litoměřice	35
4.2 Formy participace v Litoměřicích	38
4.2.1 Volby do obecních zastupitelstev	38
4.2.2 Petice.....	41
4.2.3 Veřejné diskuse.....	42
4.2.4 Litoměřické desatero.....	43

4.2.5	Kulatý stůl	44
4.2.6	Participativní rozpočet	45
4.2.7	Místní referendum	47
4.2.8	Formy participace pro mladé	47
4.3	Místní referendum	48
4.4	Dotazníkové šetření	52
4.4.1	Vyhodnocení dotazníkové šetření	53
4.4.2	Popis vzorku respondentů	54
4.4.3	Vyhodnocení třídění prvního stupně	56
4.4.4	Testování hypotéz	61
4.5	Polostandardizované rozhovory	75
4.5.1	Vyhodnocení polostandardizovaných rozhovorů	76
5	Závěr	84
6	Seznam použitých zdrojů	86
7	Přílohy	90
	Příloha 1 Dotazník pro obyvatele města Litoměřice	90
	Příloha 2 Polostrukturované rozhovory s vedoucími pracovníky	92
	Příloha 3 Výsledky hlasování v místním referendu	93
	Příloha 4 Popisná statistika jednotlivých otázek z dotazníku	95
	Příloha 5 Přepis rozhovoru s 3. místostarostou města Litoměřice	107
	Příloha 6 Přepis rozhovoru s referentkou městského úřadu Litoměřice a zastupitelem města Litoměřice	109
	Příloha 7 Vyhodnocení rozhovoru s 3. místostarostou města Litoměřice	118
	Příloha 8 Vyhodnocení rozhovoru s referentkou městského úřadu Litoměřice a zastupitelem města Litoměřice	121

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Znak města	35
Obrázek č. 2: Administrativní rozdělení okresu Litoměřice – stav k 1. 1. 2016	36
Obrázek č. 3: Grafika 800 let Litoměřice	38
Obrázek č. 4: Pozvánka na veřejnou diskusi	43
Obrázek č. 5: Participativní rozpočet.....	45
Obrázek č. 6: Protestní akce proti prodeji litoměřické nemocnice	49
Obrázek č. 7: Platnost a závaznost místního referenda	51
Obrázek č. 8: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 4	57
Obrázek č. 9: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 13	58
Obrázek č. 10: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 7	58
Obrázek č. 11: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 14	59
Obrázek č. 12: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 15	60
Obrázek č. 13: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 1	95
Obrázek č. 14: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 2	96
Obrázek č. 15: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 3	96
Obrázek č. 16: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 4	97
Obrázek č. 17: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 7	98
Obrázek č. 18: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 8	98
Obrázek č. 19: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 9	99
Obrázek č. 20: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 10	100
Obrázek č. 21: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 11	100
Obrázek č. 22: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 12	101
Obrázek č. 23: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 13	102
Obrázek č. 24: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 14	103

Obrázek č. 25: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 15.....	104
Obrázek č. 26: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 16.....	105
Obrázek č. 27: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 17.....	106

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Přehled kandidujících uskupení	39
Tabulka č. 2: Přehled získaných mandátů.....	40
Tabulka č. 3: Pohlaví respondentů.....	54
Tabulka č. 4: Věk respondentů	55
Tabulka č. 5: Vzdělání respondentů.....	55
Tabulka č. 6: Bydliště respondentů.....	56
Tabulka č. 7: Mann-Whitney test.....	61
Tabulka č. 8: Vyhodnocení dat B1.....	63
Tabulka č. 9: Vyhodnocení dat C1.....	64
Tabulka č. 10: Krukal-Wallis test A2	65
Tabulka č. 11: Vyhodnocení dat B2.....	67
Tabulka č. 12: Vyhodnocení dat C2.....	68
Tabulka č. 13: Krukal-Wallis test A3	70
Tabulka č. 14: Vyhodnocení dat B3.....	71
Tabulka č. 15: Vyhodnocení dat C3.....	72
Tabulka č. 16: Vyhodnocení dat k H4	74
Tabulka č. 17: Záznam kódování.....	78
Tabulka č. 18: Výsledky hlasování v místním referendu.....	93

1 Úvod

Významným milníkem jak pro Československo, tak později pro Českou republiku se stal rok 1989. Nastaly obrovské změny, které zasáhly nejen obyvatele země, ale i vrchní představitele. Přes celou zemi se přelila vlna demokratizace, která přinesla takové možnosti, jako máme dnes. To vše mělo společný cíl. Dopřát občanovi možnost podílet se na životě ve svém státu, kraji nebo obci. Prvním pilířem nového přístupu byly jednoznačně svobodné volby nebo konání referend, a to jak místních, tak celostátních. Možnost konání celostátního referenda byla využita v roce 2003, kdy během měsíce probíhalo referendum se zásadní otázkou, zda má Česká republika vstoupit do Evropské unie.

Občanům se otevíraly nové možnosti v podobě svobodného shromažďování, již zmíněných voleb, a tedy využití volebního práva aktivního i pasivního, konání místních či celostátních referend, využití petičního práva nebo vznikly nové možnosti participace občanů na rozvoji města.

Pokud bereme svobodu za základní ukazatel demokracie, je velmi zajímavé se zaměřit na možnosti participace u takové jednotky, která je obyvatelům České republiky nejbližší, a to svobodné obce. Právě na úrovni obce je k dispozici nejvíce možnosti participace občanů, ať už se jedná o politický vliv, mediální vliv nebo vliv spolků na celkový rozvoj města a souznění občanů. Na této úrovni obyvatelé obce dokážou lépe porozumět problémům, které jejich obec trápí. Mohou tyto problémy adekvátně řešit nebo navrhnout možný způsob řešení. Jejich zapojení je intenzivnější, a to z důvodu lokálního povědomí.

Právě participací občanů na rozvoji města se zabývá tato diplomová práce, jejímž cílem je zhodnotit míru angažovanosti občanů Litoměřic na rozvoji města. Práce sleduje, zda se zapojují do řešení problémů a zda využívají možnosti participace nabízené ze strany města. Dále je v práci zkoumáno, jaké možnosti a formy participace jsou nabízené ze strany města Litoměřice. Výsledné zhodnocení pomůže městu jako zpětná vazba od občanů, na jejímž základě má město Litoměřice možnost upravit, zlepšit či ponechat současný systém participace občanů.

V teoretické části diplomové práce jsou shrnuty dosavadní poznatky k určené tematické. V úvodu jsou stručně definovány základní pojmy, jež jsou nezbytnou součástí této problematiky. Největší mírou jsou zastoupeny jednotlivé možnosti participace občanů, které jsou v současné chvíli obcím poskytovány zákonem, ale také některé další formy, které jsou přímo spojené s rozvojem obce. Jedná se především o volby, místní referendum, jednání zastupitelstva, kulaté stoly, participativní rozpočet nebo diskusní fóra.

V empirické části je představeno město Litoměřice jako hlavní objekt výzkumu. Nejprve jsou shrnuty základní informace o obci v podobě demografických údajů. Následně je představena nabídka možností participace, které jsou ze strany města poskytovány. Hlavní náplní empirické části je provedený výzkum. Jedná se o plošné dotazníkové šetření pro obyvatele Litoměřic starší 18 let, které reflektuje názor občanů na možnosti participace ve městě a s tím související rozvoj tohoto města. Na dotazníkové šetření navazují polostandardizované rozhovory s představiteli vedení města Litoměřice a pracovníky městského úřadu. Rozhovory odrážejí postoj města k participaci na jeho rozvoji. V neposlední řadě bude provedena analýza dat z proběhlého místního referenda v Litoměřicích, kdy se občané Litoměřic zapsali do historie, kdy proběhlé referendum je platné a závazné zároveň. Tato data jsou následně porovnaná s výsledky dotazníkového šetření.

V závěru práce jsou shrnuty veškeré získané výsledky ze všech částí výzkumu, tedy jak z dotazníkového šetření, z provedených rozhovorů, tak z analýzy výsledků místního referenda konaného v Litoměřicích. Dále zde nalezneme zhodnocení celkového přístupu k participaci na rozvoji města ze strany občanů i ze strany města Litoměřice. Tyto informace a výsledky výzkumu budou poskytnuty městu Litoměřice jako zpětná vazba. Poslouží k úpravě, zlepšení, změně či ponechání stávajícího systému participace občanů na rozvoji města, tak aby názor občanů byl více slyšet nejenom mezi nimi, ale i u vedení města, které tyto názory a projekty může realizovat.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je analyzovat a zhodnotit míru participace občanů na rozvoji města Litoměřice. Práce se zabývá zainteresovaností občanů na činnostech města týkajících se jeho celkového rozvoje a zároveň zkoumá, jaké možnosti participace jsou městem poskytovány. Jedná se tedy o to, jak často se občané Litoměřic zapojují do různých forem participace, které město poskytuje. V rámci města Litoměřice existuje bohatá škála forem participace občanů na rozvoji města. Také je potřebné zjistit i stanovisko druhé strany, tedy nejen to, zda občané využívají a jakou měrou možnosti participace na rozvoji města, ale také jaké formy participace jsou poskytovány ze strany města Litoměřice a zda jsou tyto možnosti dostačující.

Dílním cílem práce je zjistit, kterou formu participace občanů na rozvoji města preferuje právě město Litoměřice a také kterou formu participace považují občané Litoměřic za nejatraktivnější. Jelikož hlavními účastníky participace na rozvoji města jsou občané jako ti, kdo projevují svůj názor prostřednictvím participace, a vedení města Litoměřice jako hlavní stavební kámen, co se týče následné realizace projektů, je velmi zajímavé zjistit, jak velkou důvěru mají občané ve vedení města Litoměřice ve směru rozhodování a zajištění rozvoje města. Proto je další dílní cíl práce stanoven ve znění – Jak velkou důvěru mají občané Litoměřic ve vedení města Litoměřice ve věcech týkajících se rozvoje města jako takového, tzn. informování občanů, schvalování a následné realizaci projektů města.

Pro tuto diplomovou práci byly stanoveny následující hypotézy, které budou díky datům získaným z empirické části testovány. Výsledkem bude jejich potvrzení, či vyvrácení.

2.2 Metodika

Diplomová práce je složena ze dvou základních částí, a to teoretické a empirické. Teoretická část je vypracována na základě sekundární analýzy dat, a to především studia odborné literatury a veškerých podpůrných materiálů zabývajících se problematikou participace občanů či rozvojem města.

Empirická část je složena ze dvou částí. První chce zjistit míru participace občanů, a to prostřednictvím plošného dotazníkového šetření mezi občany města Litoměřice, kteří již dosáhli plnoletosti (18 let) a mohou využít aktivního volebního práva – jít volit. Šetření je provedeno elektronicky za podpory města Litoměřice, která spočívá v tom, že na svých internetových či facebookových stránkách prezentuje tento plošný dotazník, aby se zapojilo co nejvíce respondentů a aby výsledky byly zobecnitelné na celé město.

Dotazník je rozdělen do dvou částí a je zcela anonymní. První část se týká obecných informací o respondentovi, tedy věku, pohlaví, bydliště. Druhá část je zaměřena na participaci občanů ve městě. Nacházejí se zde otázky, které zjišťují, zda občané znají možnosti participace na rozvoji města, zda je využívají a zda by uvítali i jinou možnost. Získaná data z dotazníkového šetření jsou zpracována statistickými metodami a postupy a následně jsou vyhodnoceny stanovené hypotézy.

Jako doplněk dotazníkového šetření bude analýza sekundárních dat z uskutečněného referenda v Litoměřicích, které se týkalo prodeje městské nemocnice. Město Litoměřice je historicky první české město, ve kterém proběhlo referendum s platným a závazným výsledkem. Jednalo se o místní referendum konané dne 8. listopadu 2019. Jelikož jsou výsledky platné a pro vedení města Litoměřice závazné, bude velmi zajímavé podrobné rozebrání této formy participace.

Druhou částí jsou polostandardizované rozhovory s vedením města Litoměřice, zaměřené na formy participace, které město nabízí svým občanům. Jedná se přibližně o 45minutové rozhovory, v nichž je starostou či místostarostou a pracovníky městského úřadu zhodnocen současný stav. Z rozhovorů jsou poskytnuté základní informace o tom, jaké možnosti participace město v současné chvíli nabízí. Dále je zhodnoceno, která forma participace je nejhojněji využívána a kterou formu participace by město Litoměřice více preferovalo. Součástí rozhovoru budou otázky týkající se časové a administrativní náročnosti přípravy jednotlivých forem participace. Jako doplňující informace budou získána fakta o možnostech zavedení nových či plánovaného zlepšení stávajících forem participace občanů na rozvoji Litoměřic. Výsledkem je vyhodnocení rozhovorů pomocí metody otevřeného kódování. Veškeré rozhovory budou rozděleny do menších částí, které budou následně shrnuty do jednoho slova, které je charakteristické pro danou část rozhovoru. Následně se tyto kódy porovnají mezi sebou a bude provedeno celkové zhodnocení. Výsledkem tohoto vyhodnocení bude pojmenování celkových možností města

Litoměřice v oblasti participace občanů na jeho rozvoji, zjištění, které její formy občané nejvíce využívají, ale také určení, na kterou formu participace klade město Litoměřice největší důraz (Strauss, Corbin, 1999).

3 Teoretická východiska

3.1 Vymezení základních pojmů

Tato diplomová práce se zabývá problematikou participace občanů na rozvoji města. Během celé práce je využívána řada odborných termínů. Pro přesnější specifikaci si tyto termíny v následujících řádcích upřesníme.

3.1.1 Obec

„Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů. Tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce“ (Holeček et al., 2009, s. 9). Dle této definice od kolektivu autorů je zřejmé, že obec je veřejnoprávní subjekt, se kterým se mohou uzavírat dohody, spolupráce či smlouvy. Díky tomu nese obec veškeré následky vyplývající z právních vztahů svým jménem. Když má obec svou identitu, je potřebné zmínit, že má také vlastní majetek, se kterým hospodář a jehož prostřednictvím uspokojuje potřeby svých obyvatel. Dle Holečka et al. (2009) je jedním z hlavních cílů obce především pečovat o své území a podporovat jeho rozvoj, dále pak pečovat o potřeby svých občanů, ať už v podobě plnění určitých plánů, nebo i prostřednictvím zajištění veřejných statků, klidného a bezpečného prostředí pro své obyvatele, ale i jejich zájmu o dění v obci.

Věci či subjekty mají své charakteristické znaky či prvky a u obce tomu není jinak. Mezi základní charakteristické prvky obce patří:

- vlastní území – obec může zasahovat do jednoho či více katastrálních území,
- občané obce,
- spravování svých záležitostí samostatně – neboli samostatná působnost,
- vystupování v právních vztazích svým jménem – jedná se o právní základ obce, kdy obec vystupuje svým jménem a je také odpovědná za veškeré činy,
- péče o všestranný rozvoj území – uspokojování potřeb občanů, ochrana veřejného majetku a poskytování veřejných služeb,
- hospodaření podle vlastního rozpočtu (Kadeřábková, Peková, 2012).

Veškeré postavení obcí a vymezení pravomocí obcí jsou upraveny v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). Dále je zde upraven rozhodovací proces v obci, který funguje díky zastupitelstvu obce.

Obce je možné rozdělit na jednotlivé typy. V České republice se rozlišují obce, městyse, města a statutární města. Hlavním kritériem pro zařazení do jedné z těchto kategorií je především velikost obce a počet obyvatel. Toto rozdělení ovšem není nijak závazné. Jedná se pouze o historické rozřazení obcí do jednotlivých typů, které je pouze přenesené až do dnešní doby.

Zvláštností je hlavní město Praha, jež je město, kraj a ještě k tomu hlavní město České republiky. Je to takové 3 v 1, a proto je Praha upravena zvláštním zákonem, kde je zohledněno její vyšší samosprávné postavení. Jedná se o zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

Kromě zastupitelstva existují další orgány obce jako rada obce, starosta nebo obecní úřad. „*Obce se fakticky liší pouze označením obecních orgánů – zastupitelstvo obce/městyse/města/statutárního města, rada obce/městyse/města/statutárního města, starosta obce/městyse/města/primátor, obecní úřad/úřad městyse/městský úřad/magistrát*“ (Balík, 2009, s. 20). Co se týče zastupitelstva obce, jedná se o nejdůležitější, hlavní a nejvyšší orgán obce. Zastupitelstvo obce se skládá z 5 až 55 členů, a to podle počtu obyvatel obce. Volby do obecního zastupitelstva se konají jednou za 4 roky. Veškeré náležitosti, které se týkají voleb do obecních zastupitelstev, jsou upraveny v zákoně č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. Zastupitelstvo obce schvaluje nejdůležitější otázky a záměry týkající se přímo obce, ať už rozvoje, nebo hospodaření obce. Jako poradní orgán zastupitelstva jsou výbory. Ze zákona je povinné zřídit finanční výbor, který kontroluje čerpání financí a finanční prostředky a kontrolní výbor, který kontroluje plnění usnesení přijatých na zastupitelstvu. Jednání zastupitelstva obce je vždy veřejné a občanům přístupné.

Dalším důležitým orgánem obce je rada volená zastupitelstvem obce. Radu obce tvoří starosta, místostarosta, popř. místostarostové a další členové schválení zastupitelstvem. Počet členů rady je vždy lichý a zákonem určený, a sice 5 až 11 radních. Pokud má obec méně než 15 členů zastupitelstva, nevolí se rada obce, ale tuto funkci plní pouze starosta. I rada obce má své poradní orgány a těmi jsou zřízené komise. Jednání rady obce je vždy neveřejné a občanům nepřístupné (§ 99 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích).

Také starosta obce má svou funkci. Jedná se spíše o reprezentaci, protože obec zastupuje navenek. Ovšem i starosta obce má své kompetence, např. jmenuje tajemníka obecního úřadu, jmenuje ředitele základních škol, podepisuje a kontroluje obecně závazné vyhlášky, svolává zastupitelstvo obce a předsedá mu. Starosta má svého zástupce – místostarostu, který musí být schválen zastupitelstvem obce. Nejdůležitější činností starosty je především informování veřejnosti o činnostech obce a také vystupování reprezentující obec (§ 103 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích).

3.1.2 Regionální rozvoj

Definice regionálního rozvoje není do současné doby ustálená. Nejčastěji je pojem rozvoj spojován s ekonomickým růstem. Pro komplexní definici tohoto pojmu je to ale málo. Je nutné do rozvoje začlenit i sociální oblast. Přijatelnější definicí regionálního rozvoje může být: *„Regionální rozvoj je komplex procesů probíhajících ve složitém systému regionů“* (Pavlík et al., 2016, s. 13). Tato definice obsahuje nejen ekonomickou stránku rozvoje, ale také sociální a kulturní podtext. Díky tomu lze spojit rozvoj se socioekonomickým růstem. Nejkomplexnější definice je obsažena v dokumentu, který je nejdůležitější pro regionální a strategický rozvoj České republiky. Strategie regionálního rozvoje na období 2007–2013 obsahuje nejvýstižnější definici regionálního rozvoje. *„Regionálním rozvojem rozumíme růst socioekonomického a environmentálního potenciálu a konkurence schopnosti regionů vedoucí ke zvyšování životní úrovně a kvality života jejich obyvatel“* (Pavlík et al., 2016, s. 13).

S regionálním rozvojem jsou spojené i regionální problémy. Ty mohou být způsobeny mnoha faktory. Může se jednat o ekonomické faktory, mezi které lze zařadit například geografické faktory, mobilitu pracovní síly nebo nízkou kvantitu přírodních zdrojů, dále také ekonomickou úroveň regionu. Další jsou faktory neekonomické povahy. Pokud je na určitém území mnoho problémů, může dojít ke vzniku území např. se špatnou sociální situací (Pavlík et al., 2016).

3.1.3 Rozvoj obce

S regionálním rozvojem úzce souvisí i rozvoj obce. Nástroje rozvoje obce můžeme rozdělit do několika skupin:

- administrativní nástroje – normy, postupy, legislativy, principy,
- koncepční nástroje – strategie, plány,

- institucionální nástroje – spolupráce, institucionální management,
- věcné nástroje – hmotné plnění, poskytnutí služeb či prostor,
- sociálně psychologické nástroje – vzdělávání, komunikace, motivace, socializace, poradenství,
- finanční nástroje – dotace, finanční podpory (Binek, 2010).

„Pro úspěšný rozvoj obce je klíčová aktivita, informovanost a schopnost jejího vedení“ (Binek, 2010, s. 28). Zásadní pro rozvoj obce je například i zapojení občanů do činností, které se obce týkají. Proto je pro obec důležitým úkolem zajistit určité možnosti pro aktivní zapojení občanů do dění v obci. Je to vstřícný krok obce, který ukazuje, že názory občanů jsou důležité, protože fungují jako zpětná vazba.

Stejně jako regionální rozvoj se dá i rozvoj obce dá hodnotit. Hodnocení probíhá pomocí kombinace metod kvalitativních a kvantitativních. „Mezi základní indikátory rozvoje území patří míra nezaměstnanosti, odvětvová míra nezaměstnanosti, hrubý regionální produkt, rozsah a cílová odvětví investic do regionu, daňová výtěžnost a další. Tato hlediska vstupují také do ratingu území, tj. hodnocení daného území z hlediska jistoty a stability prostředí pro investiční záměry“ (Kadeřábková, Peková, 2012. s. 47). Hodnocení má pomoci najít pochopení příčin regionálních problémů. Jelikož spousta problémů je viditelná z pohledu občanů města, kteří jsou dění v obci nejbližší, jsou právě oni pro obec klíčovými prvky pomáhajícími v jejím rozvoji.

„Dynamika lokálního a regionálního rozvoje do značné míry závisí jak na daných charakteristikách území, tak i na schopnosti představitelů obcí, měst i regionů potenciál využívat, popř. jej ovlivňovat pomocí různých typů nástrojů a opatření“ (Kadeřábková, Peková, 2012. s. 50). Pokud občan sepíše podnět, který zachycuje problém daného území, je v kompetenci představitelů obce, jak se k jeho řešení postaví. Je možné, že tento podnět nebudou vůbec řešit a problém, na který občan upozorňoval, bude nadále přetrvávat, nebo se k tomu představitelé obce postaví, začnou hledat řešení, jež bude možné projednat ve veřejné diskusi, případně na jednání zastupitelstva obce. V celkovém výsledku je řešení podnětu administrativě a časově náročnější, ale může skončit rozvojem obce, který do budoucna přinese mnohem více užitku.

„Obnova a rozvoj regionů je dlouhodobý, či přesněji řečeno nikdy nekončící proces, který pro svoji úspěšnost vyžaduje kvalitní řízení. To se odehrává především prostřednictvím tvorby a implementace strategických dokumentů, které zpracovávají jak

obce a jejich sdružení, tak vyšší územně samosprávné celky“ (Pavlík et al., 2016, s. 202). Proč ale zapojovat veřejnost do činnosti místní správy? Stále častěji je účast veřejnosti v činnostech či rozvoji obce považována za klíčový faktor pro celkový regionální rozvoj území. Závisí to především na schopnosti a ochotě zapojit do procesu aktéry, jimiž mohou být i občané města. Tím, že občané mají možnost zapojit se do strategické části realizace například projektů města nebo regionálního rozvoje, mají větší pochopení pro daný projekt a může se zvýšit i míra podpory ze strany občanů, protože se mohou zapojit do realizace nebo protože na daný regionální problémy upozornili. Tím, že se zapojují i jiní aktéři, než je vedení obce, snižuje se míra možných konfliktů, a to především díky pravidelným diskusím, kterých je několik v celém průběhu realizace projektu či regionálního rozvoje. Díky diskusím se vyslechnou všechny názory a je poté lehčí dojít ke kompromisu, tedy variantě, která bude nejvíce vyhovovat všem a také bude mít méně negativních ohlasů. Klíčovým argumentem, proč zapojit veřejnost do regionálního rozvoje, je, že aktéři, tedy občané, jsou znalí místních problémů a také prostředí, ve kterém žijí. Výsledný dokument bude kvalitnější a propracovanější, pokud svůj názor vyjádří i aktéři, kterých se daný problém týká. I když se veřejnost zapojí do regionálního či místního rozvoje, nikde není zaručeno, že vždy budou chodit jen pozitivní ohlasy (Pavlík et al., 2016).

3.1.4 Veřejná správa

Dle Nečadové (2009) lze veřejnou správu chápat jako soubor institucí a také jako činnost (vydávání správních aktů,...) (Nečadová, 2009).

Dle Jelínkové (2017) je pojem veřejná správa ukazatel toho, že vedle veřejné správy existuje ještě státní správa, tedy vláda, ministerstva a další specializované orgány, dokonce i okresní úřady. Ty byly zrušeny a od 1. 1. 2003 se již nebavíme o jejich existenci. Veřejná správa je tvořena samosprávou, kterou vykonávají veřejnoprávní subjekty oddělené od státu v tzv. samostatné působnosti. Jedná se tedy o obce (Jelínková, 2017).

V užším pojetí je možné rozdělit veřejnou správu na státní správu a samosprávu. Státní správa je vykonávána skrze vládu, ministerstva apod. Samospráva je vykonávána veřejnoprávními subjekty. Veřejná správa se zaměřuje především na naplnění veřejného zájmu a spravování věcí s tím souvisejících.

Skrz veřejnou správu lze realizovat regionální rozvoj nebo také územní rozvoj. „*Role i možnost veřejné správy podporovat rozvoj na lokální i na regionální úrovni jsou ovlivněny mnoha faktory, jak již bylo zdůrazněno, především jsou ekonomické, právní, sociální, kulturní i politické povahy*“ (Kadeřábková, Peková, 2012, s. 43).

Co se týče funkce samosprávy, ta vykonává funkce státní správy v přenesené působnosti jako kraje a obce. Veřejná správa ve výkonu obcí je ve volebních záležitostech nebo vedení evidence, např. obyvatel. Některé obce, obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností mohou vykonávat i jiné správní činnosti. Obce s rozšířenou působností vykonávají podstatnou část výkonu státní správy, obsluhují například matriční agendu. Obce s pověřeným obecním úřadem vykonávají kromě klasického výkonu státní správy i jiné činnosti jako přestupkové agendy (ukládání pokut), zřizují různá povolení (kácení stromů, užívání povrchových i podzemních vod aj.). Matriční úřady mají na starosti demografickou agendu několika obcí (MVČR, 2020).

Důležitým znakem moderního a demokratického státu je právě fungující veřejná správa.

3.1.5 Občan

„*Občanství lze na obecné úrovni chápat jako vztah mezi jednotlivcem a státem*“ (Linek et al., 2017, s. 82). Tento vztah je jako každý jiný doprovázen určitými normami, které jsou uvedeny v zákoně. V zákoně č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky, je popsáno, jak je možné získat občanství v České republice. Také jsou zde popsány možnosti zániku občanství. Dá se říct, že pojem občan představuje členství v určité společnosti lidí. Jedná se v podstatě o vztah mezi osobou (občanem) a veřejnoprávním subjektem (obcí). Všichni jsme po narození na území České republiky občané České republiky. Podle toho, v které obci žijeme a do kterého kraje tato obec spadá, jsme občané určitého kraje. Základním kamenem ovšem je, že jsme občané určité obce, ve které máme vedený trvalý pobyt. Pokud jsem občanem obce, mohu po dosažení plnoletosti využívat určitých pravomocí, a to především aktivního (volit) a pasivního (být volen) volebního práva nebo se mohu podílet na rozvoji obce, ať už podáváním určitých podnětů nebo například účastí v hlasování místního referenda (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích).

Občan je základem dění v obci a také jejího rozvoje. Obec je obrazem toho, jací v ní žijí obyvatelé a jaké jsou mezi nimi vztahy. „*Důležitým faktorem jsou vztahy mezi obyvateli (jejich vzájemná soudržnost) a z nich vycházející společné řešení problémů či realizace rozvojových aktivit. Pro úspěšný rozvoj obce jsou vlastní aktivita a zájem domácích obyvatel velmi důležité*“ (Bínek, 2010, s. 30). Obyvatelé obce jsou základním kamenem dobrého fungování obce, volí totiž své zástupce. Také se mohou sami podílet na správě obce. Právě občané formulují určité požadavky, které potom mohou předložit např. zastupitelstvu obce a tím mohou zlepšit podmínky pro život v obci či změnit požadavky na zajištění veřejných služeb (Bínek, 2010).

3.1.6 Participace

Pojem participace je hlavní a klíčový pojem této diplomové práce. Základní myšlenka participace neboli vztahu jedince ke skupině nebo společnosti, vztahu jednotky k celku, je základní filozofické východisko. Pojem participace se může objevovat v několika souvislostech – za prvé s politikou, za druhé se sociálními vztahy nebo za třetí s ekonomikou. Nynější definice jsou především z politické participace. Vychází z „*odpovědné účasti zainteresovaných na pravomoci rozhodovat o své přítomnosti a budoucnosti*“ (Stange, Tiemann, 1999, s. 215). „*Participaci můžeme také chápat jako „přímou účast občanů na správě věcí veřejných“*“ (Kadeřábková, Peková, 2012, s. 156).

Stejně jako jiné prvky můžeme i participaci rozdělit na směry, formy nebo stupně. Stange a Tiemann (1999, s. 245–257) rozlišují sedm forem participace: reprezentativní, otevřená, příležitostná, projektová, každodenní, mediální a volební. Především veřejné diskuse jsou založeny na otevřené participaci. Principem je, že se rozhodování účastní všichni přítomní členové nebo ti, kdo se dobrovolně rozhodnou sami účastnit. Veřejná diskuse se dá v podstatě označit jako členskou schůzi, kde nejsou přesně daná pravidla. Diskuse se může účastnit kdokoliv a také se může aktivně zapojit. Opakem otevřené participace je reprezentativní participace. Jedná se o nepřímou participaci, kdy se člověk neúčastní jednání, ale nechá za sebe rozhodovat zástupce, tzv. delegáta.

Příležitostná participace je spojována s řešením konkrétního problému. Jako příklad lze uvést místní referendum. Tato participace může mít dvě podoby. První podoba je poskytování informací. Pokud si to rozvedeme na příkladu referenda, tak snahou přípravného výboru bylo především informovat obyvatele Litoměřic o situaci kolem

palčivého problému, který vyústil až v místní referendum. Druhou podobou je sbírání dat. Zde je veškerá iniciativa ze strany města, které vytvářelo ankety, nedostatečně se dotazovalo obyvatel, co si o tomto problému myslí. Co se týče sběru dat, do příležitostné participace lze zařadit i jednorázové akce, například sběr podpisů na petice nebo na vznik nového politického hnutí. Opakem příležitostné participace je každodenní. Jak už z názvu plyne, jedná se o dlouhodobě vyvíjené úsilí či snahu něco změnit.

Pro tuto práci je nejdůležitější formou participace na projektech. Jedná se o klíčovou formu participace, kterou občané využívají. Projekty jsou jasně definované a pečlivě připravené strategickými dokumenty a smlouvami, ve kterých jsou uvedené podmínky realizace a popis projektu. Tato forma participace je zaměřena na konkrétní výsledek a cesty k dosažení konkrétního výsledku v ohraničeném časovém období. Zde se projeví především záliby jednotlivých participantů, protože míra participace se zvyšuje, či snižuje v závislosti na celkovém pojetí projektu a také na tématu projektu. Realizace této participace je především skrze pracovní skupiny, které vidí do problematiky a následně tlumočí názory a požadavky participantů. Také je možné uspořádat workshopy, které budou informovat o podnětech, které vedly ke zpracování projektu, jaká bude jeho realizace, ale především představit jeho přínos pro obyvatele.

Dále je možné participaci rozdělit podle mnoha dalších kritérií. Zajímavým kritériem je kritérium závaznosti. Participaci lze rozdělit jako nezávaznou – spočívá pouze ve vzájemném sdílení informací účastníků a rozhodujících a závaznou – účastníci se dostávají do výhody, protože rozhodovací pravomoc je omezena ve prospěch právě účastníků. Klasickým příkladem závazné participace je referendum.

3.2 Občanská participace

„Občané v právním státě mají možnost využívat také celé řady prostředků, které jim umožňují podílet se průběžně na rozhodovacích procesech, týkajících se každodenního života“ (Kadeřábková, Peková, 2012, s. 156). Provedené výzkumy ukazují to, že povědomí o dění v obci je závislé na životním stylu, službách, zábavě, ale i dojíždění do zaměstnání. Pokud má obyvatel čas a dostatek informací o zapojení do nejrůznějších aktivit nabízených ze strany obce, více by využíval možností participace. Obyvatele také láká zapojení se do aktivit pro zlepšení kvalitu života v obci.

Demokratický stát funguje v demokratickém režimu, který v sobě zahrnuje participaci, aktivní účast občanů, protože jinak by nefungoval. Demokracie umožňuje občanům uplatňovat určitá práva vedoucí k participaci. Jedná se například o právo kandidovat, právo volit, svoboda slova, svoboda shromažďování. Celková míra participace občanů na rozvoji města závisí na obecném mínění, zda mají odhodlání něco změnit, ale především zda jsou přesvědčeni, že tato aktivita má smysl.

Participace funguje jako hnací motor regionálního rozvoje nebo rozvoje území. Jedná se především o aktivity občanů, zapojení se do veřejného života a zájem o místní problémy. V tomto směru je participace zcela automatická, to znamená, že obyvatele obce nikdo, tedy ani starosta, nenutí, aby se zapojili do činnosti obce. Jedná se například o dobrovolnou účast u voleb, referend, stížností nebo petic, ale také i zapojení se do místní organizace politické strany či hnutí. Také se jedná i o jiné aktivity, které nejsou právně upraveny, jako jsou názor, myšlenka či podnět. I taková banalita může vést k větší občanské aktivitě a celkové soudržnosti. Jak už naznačuje název této diplomové práce, je zřejmé, že lze participovat na rozvoji města. Lidé tu žijí, mají kladný, či negativní vztah k obci, sousedům či jiným obyvatelům, jsou místně znalí, a tak vědí, jaké problémy v dané obci převažují. Díky tomu občané daleko více a daleko častěji využívají možnost participace neboli zapojení, zúčastnění se a tím rozhodnout, podnitit či ovlivnit, co se bude zrovna stavět, rozhodovat o kulturním rozvoji, ovlivnit finance – rozpočet obce. Občané se také mohou přímo účastnit zasedání zastupitelstva obce, protože je veřejné, a pokud budou konat v souladu s jednacím řádem, mohou se zapojit jako občan do diskuse k jednotlivým bodům schváleného programu jednání. Klasickou participací je účast u voleb. Samotná participace občanů pozitivně pracuje a ovlivňuje místní rozvoj.

Dle Čermáka a Nejdla (2007) je důležitá především interakce občanů. To vede ke spojení sil a vytvoření silné komunity, která se ve své podstatě nebojí prosadit svůj názor. Toto začalo fungovat až po úpadku komunismu. Co se týče komunismu, zde byl udržován určitý rozestup a byla zde velmi omezována jakákoliv interakce. Díky demokracii a demokratickému státu můžeme projevit svůj názor a participovat na veřejném životě. Občanská participace podporuje participaci politickou. Obě tyto participace pomáhají obci k rozvoji a uspokojování potřeb svých občanů, tím tak ke zvýšení kvality veřejných služeb a veřejného života ve městě. Občanská participace je úzce vázána na sociální interakci, na sběr informací, analýzu informací a schopnosti podat tyto informace jiným osobám.

Pokud se stane, že lidé nemají zájem o názory a informace ze strany obce, je sociální interakce na nízké úrovni, a proto přirozeně nikdy nemůže fungovat participace občanů. V tuto chvíli nemají zájem se ničeho účastnit, na ničem se podílet.

Pokud se jedná o místní rozvoj, je velmi přínosné zapojení veřejnosti. Důvody jsou jasné. Znalost prostředí, ve kterém aktéři žijí, větší podpora ze strany občanů a snížení míry konfliktů. Jak efektivně a s pozitivním výsledkem zapojit veřejnost do tohoto procesu? V první řadě musí být zajištěna informovanost. Veřejnost by měla být informována po celou dobu procesu od základní myšlenky přes strategické, koncepční a finanční plánování až po ukončení. Základními možnostmi informování občanů jsou:

- Obecní rozhlas – tato forma je využívána především u náhlých, operativních informací.
- Prostřednictvím internetu – v dnešní době je internet velmi důležitý. Téměř každá obec má kvalitně zpracované webové stránky, kde poskytuje aktuality. Stále více přibývá facebookových stránek, kde obec také informuje o svém dění, o plánovaných akcích, o rekonstrukcích či odstávkách nebo také o aktualitách.
- Prostřednictvím kabelové televize – televizi má asi každý z nás doma. Většinou se díváme na běžné programy nebo celkově na večerní zprávy. Málokdo ale ví, že existuje kanál s regionálními televizemi. Pokud to uvedu na konkrétním příkladě, tak město Litoměřice má také svá média – tiskoviny a regionální televizi Litoměřicko24.cz. Reportáže se týkají důležitých událostí v celém regionu, jako bylo otevření zrekonstruovaného autobusového nádraží v roce 2016 nebo vytvoření nové linky městské hromadné dopravy v Litoměřicích, která jako jediná zajíždí autobusem na náměstí. V dnešní době tato forma upadá, a to především díky internetu.
- Prostřednictvím obecního zpravodaje – ani zde není město Litoměřice výjimkou. Jednou za dva měsíce vydává tiskoviny, kde jsou shrnuty veškeré akce za poslední měsíce. Jedná se o Radniční zpravodaj, který chodí každému zdarma do schránky. Tyto tiskoviny jsou opět ze zdroje Litoměřicko24.
- Na úřední desce, na plakátových plochách (Binek, 2010).

Dále je velice důležitá komunikace s občany, s aktéry či jinými zájmovými skupinami, které jsou do projektu zapojené. Co se týče komunikace, základem je sestavit skupiny obyvatel, následně s nimi vést intenzivnější, obsáhlejší, přínosné diskuse. V těchto skupinách obyvatel jsou i takoví, jichž se realizace přímo týká, a je nutné poslouchat jejich názory, poznatky a informace, protože především mezi těmito dotčenými skupinami se nacházejí oponenti. Jejich názor je pro kvalitní zpracování strategického projektu či dokumentů velmi podstatný. Zadavateli se ucelí pohled na celou situaci a poté se může objektivně rozhodnout. Z oponentů se mohou stát odpůrci, kteří poté mohou bojkotovat či úplně zablokovat celý proces. *„Bez aktivní spolupráce těch, kterých se rozvoj regionu týká, není jeho řízení možné. Pokud se tedy proces zapojení veřejnosti při tvorbě strategie nerozběhne, je špatně veden nebo se na něj nenaváže při jejím naplňování. Snahy o řízení rozvoje regionu zůstanou uzavřené v té samé kanceláři a v šuplíku, ve kterém bude ležet i samotná strategie“* (Pavlík et al., 2016, s. 205).

Vytvoření strategie, dokumentu nebo projektu má určité fáze. První fází jsou úvodní analýzy a jejich vyhodnocení a zpracování. V této fázi je dobré zapojit veřejnost například prostřednictvím připomínkování nebo přímého dotazování občanů. Základem je vytvoření prostředí, kde může proběhnout sociální integrace. Pro zadavatele, tedy obec, to znamená možnost uspořádat veřejnou diskusi či kulaté stoly, workshopy, konference nebo založení pracovních skupin. *„Zapojení veřejnosti v této části kromě ověření toho, zda zpracovatelé i veřejnost vnímá pozitiva i problémy v dané oblasti shodně, slouží i jako upozornění veřejnosti na to, že se strategie v dané oblasti připravuje a v konkrétním časovém úseku bude dokončena“* (Pavlík et al., 2016, s. 204).

Následuje návrhová část, v níž je důležitá především přesná formulace cílů, opatření a postupů. V této fázi je lepší veřejnost příliš nezapojovat z důvodu nízké efektivity. Zde má prostor participovat právě ten, kdo je členem pracovní skupiny, jež byla nebo je vytvořena pro tuto strategii, pro tento konkrétní problém. Kdy je vhodné v této části zapojit veřejnost? Veřejnost je vhodné zapojit do konkrétních procesů, a to například – na co má být strategie zaměřena. S veřejností hledáme společné odpovědi na otázky: *„Co je potřeba v nejbližší budoucnosti dělat? Jaké problémy a jak řešit především? Čím přispět k uchování hodnot, které chceme zachovat?“* (Pavlík et al., 2016, s. 205).

Poslední část je představení výsledného návrhu. Zde je důležité zaměřit se na výsledky a případnou implementaci strategie, ale také na činnost pracovních skupin. Dle Pavlíka et al. je tato fáze klíčová. Zde se ukáže kvalitní vedení procesu zapojení veřejnosti. Je nutné využít této aktivní energie, tedy chuti veřejnosti, občanů do vytvoření strategie. Pokud se této energie nevyužije, bude ztracena, a to nikoliv jen pro tuto oblast. Občané si poté řeknou, že nemá cenu se angažovat, když o to nikdo nestojí nebo když tím nic nezmění (Pavlík et al., 2016).

Dle Čermáka et al. (2011) se u občanů zvyšuje zájem mít podíl na činnosti a také možnost ovlivňovat veřejné záležitosti. Lze tedy předpokládat, že se obyvatelé nechávají silně ovlivňovat médii nebo opravdu roste jejich zájem o činnosti spojené s veřejnými službami či obcí. Je prokázáno, že zájem o možnost participovat se zvyšuje přímo úměrně s nejvyšším dosaženým vzděláním. Dále jsou občané značně ovlivněni celkovou situací kolem konaného projektu či připravované strategie nebo dokumentu. V dnešní době si spousta občanů řekne, že pouze svým hlasem nemůže nic změnit. Ty, kdo mají opravdu zájem participovat, a tedy podílet se na kvalitě života, řešení místních problémů nebo na kulturním programu, ovlivňuje i to, jakou mají šanci se svými názory a požadavky uspět u zadavatelů. Dále je popisováno to, že obyčejní občané mají pocit, že sami nemůžou nic změnit, a to především co se týče důležitých otázek. V tom případě nemají zájem participovat z toho důvodu, že budou vynakládat svou energii naprosto zbytečně a ostatní jsou toho názoru, že je lepší tato rozhodnutí nechat na vyšší moci, a tedy zvolených politikách.

Jak může obec zajistit vyšší míru aktivity, participace občanů? Dle Binka (2010) je zavedení pravidelných veřejných setkání k rozvoji obce – to znamená například zhodnocení aktivit z minulého roku a vytvoření, sběr a analýza námětů pro další rok. Dalším z doporučení Ministerstva pro místní rozvoj je vytvoření způsobu zapojení občanů do péče o prostředí obce. To znamená zajištění pořádku v obci, například Den Země, kdy děti čistí okolí škol a školek v rámci výuky. Dále sem patří stav a kvalita veřejného prostranství, péče o zeleň. Zde je krásně vidět výsledek participace veřejnosti. V minulém roce 2019, nechaly Litoměřice přes léto sekat trávu nepřiměřeně často. Estetický efekt byl nulový, efektivita častého sekání byla nulová, z hlediska zadržování vody v zemi také neefektivní. Občané si přes celé léto stěžovali a upozorňovali na tento nedostatek. V letošním roce je tomu jinak. Město kladně přijalo participaci občanů

a vyhovělo jim a se stará o veřejnou zeleň, trávníky, podstatně svědomitěji. Posiluje vztah občanů k obci, a tedy pořádání soutěží nebo sportovních akcí. V neposlední řadě je zde možnost účasti v soutěži Vesnice roku.

Pro konkrétní představu a lepší chápání bude přínosné představení základních druhů participace, se kterými může běžný občan přijít do styku nebo je může dobrovolně využít. Klasickým příkladem jsou volby nebo referendum. Dále se jedná o veřejné diskuse, práce v pracovních skupinách, výborech či komisích nebo participativní rozpočet. Vše závisí na obci a jejích možnostech. Jednotlivé druhy jsou v následujících řádcích detailněji rozebrány.

3.2.1 Volby

Volby jsou demokratický, anonymní a svobodný způsob, jak se zapojit do rozhodovacího procesu. Volby spadají do politické participace, kdy já jako občan mohu vyjádřit souhlas s určitou politickou stranou, respektive s určitým politickým programem, který má nejbližší k mým hodnotám. Celkový proces voleb je upraven ve volebním zákoně, za který se považuje „*zákon o volbách do Parlamentu České republiky, zákon o volbách do zastupitelstev v obcích, zákon o volbách do zastupitelstev krajů a zákon o volbách do Evropského parlamentu*“ (Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, 2020). Celková příprava voleb začíná ještě před jejich oficiálním vyhlášením prezidentem České republiky. Základem je uvědomit si, na kterou úroveň se budou volby konat, a podle toho vybrat vhodné kandidáty. To vede k sestavení kandidátní listiny. Podoba kandidátní listiny je upravena v příslušném zákoně. Následně musí tuto kandidátní listinu společně s potřebnými dokumenty, kterými jsou především prohlášení kandidáta, že dobrovolně kandiduje za určité politické hnutí či stranu a že není uvedený na jiné kandidátní listině, donést a podat na registrační úřad. Potřebný je také souhlas podle GDPR. Tyto dokumenty odnese odpovědná osoba – zmocněnec – politické strany na příslušný úřad do určitého stanoveného termínu. V tento okamžik se bere kandidátní listina za podanou, zmocněnec získá potvrzení a nyní začíná práce kandidátů. Ti se musí zviditelnit, pracovat a věnovat veškerou energii tomu, aby přesvědčili občany, že jsou ti praví, kterým máme odevzdat hlas. Občan se může stát členem okrskové volební komise, a tedy dohlížet na průběh voleb a poté sčítat volební hlasy. Běžný občan nezná procesy, které vedou k tomu, aby ve svých schránkách našli volební lístky a poté se mohli svobodně rozhodnout, komu odevzdají svůj

hlas. Pokud se zaměříme na participaci občana, která má rozvíjet město, jsou proto důležité komunální volby. Komunální volby jsou upraveny zákonem č. 491/2001 Sb., o volbách, do zastupitelstev obcí. Jelikož jsou to volby, které zasáhnou především obyvatele daného města, je velmi pravděpodobné, že volební programy kandidujících stran budou zaměřené na místní problémy, především na ty palčivé, které zaznívají z řad občanů delší dobu. Nevýhodou je, že se tyto problémy týkají všech obyvatel, nějaká originalita či jedinečnost volebního programu zde opravdu není. Každý z občanů města má ve své ruce moc, tedy volební hlas, který ve dnech konání voleb odevzdá té straně nebo tomu kandidátovi, kterému nejvíce věří a jehož volební program je mu blízký. To je participace občanů, protože ti mají možnost zvolit takové kandidáty, kteří budou prosazovat názory občanů. Je to tedy pouze v rukou občanů, komu díky volbám dají možnost rozhodovat o projektech a strategiích města.

3.2.2 Referendum

Referendum je dobrovolné hlasování o určité položené otázce. Česká republika zažila takové referendum, kde byla položena otázka týkající se vstupu do Evropské unie. Pokud se jedná o participaci na místní úrovni, je zde místní referendum upravené zákonem č. 22/2004 Sb., o místním referendu a změně některých zákonů. „*V místním referendu rozhodují oprávněné osoby formou souhlasu či nesouhlasu o konkrétně položených otázkách, které patří do samostatné působnosti obce, města, statutárního města, není-li územně členěno, městské části nebo městského obvodu územně členěného statutárního města a městské části hlavního města Prahy*“ (Ministerstvo vnitra ČR, 2020). V místním referendu se můžou vyjádřit formou tajného, svobodného a demokratického hlasování všichni občané, kteří mají trvalý pobyt v místě konání místního referenda. Může se to zdát vůči přílehlým obcím nefér, ale jedná se o místní problém, který znají především občané, kteří zde žijí. Přípravný výbor, tedy skupina lidí, které spojuje řešení místního problému, musí sehnat určitý počet podpisů. Podpisové archy společně s návrhem položené otázky a odůvodněním, proč se má místní referendum konat, předloží zastupitelstvu obce, které je musí schválit a případně vyhlásit termín konání referenda. Princip hlasování v místním referendu je stejný jako u klasických voleb.

Občan přijde do svého volebního okrsku, kde ve volební místnosti proběhne kontrola občanského průkazu a je mu předložen hlasovací lístek, který obsahuje položenou otázku a pod ní vybere jednu z možností – ano, ne. Poté lístek vloží do obálky a následně vhodí do urny.

Aby bylo referendum platné a zároveň závazné pro vedení města, je potřeba splnit podmínku. *„K platnosti rozhodnutí v místním referendu je třeba účasti alespoň 35 % oprávněných osob zapsaných v seznamech oprávněných osob. Rozhodnutí v místním referendu je závazné, hlasovala-li pro ně nadpoloviční většina oprávněných osob, které se místního referenda zúčastnily, a alespoň 25 % oprávněných osob zapsaných v seznamech oprávněných osob“* (Ministerstvo vnitra ČR, 2020). Opět se zde ukazuje participace v tom, že pokud má občan zájem řešit místní problémy a projevit svůj názor, tak se tajného, anonymního a dobrovolného hlasování zúčastní.

3.2.3 Petice

Další možností participace je prostřednictvím petice. Náležitosti petice jsou upraveny v zákoně č. 85/1990 Sb., zákon o právu petičním. Pokud občan stále upozorňuje na nějaký nedostatek či místní problém a političtí aktéři nejsou schopni ani tento příspěvek vyslechnout, je možné vytvořit petici. Petice musí obsahovat název, krátký popis problému a návrh případného řešení. Poté je potřeba sbírat podpisy ostatních obyvatel, kteří souhlasí s popsáním problémem a případným řešením. Podpisy se sbírají do podpisových archů, kde je nutné vyplnit jméno, příjmení, datum narození a kompletní adresu trvalého pobytu a samozřejmě podpis. Takto se podpisy sbírají určitou dobu a poté se přepočtou, aby bylo známo celkové číslo, kolik lidí tuto petici podpořilo. Nejprve se vyřadí ti, kdo řádně nevyplnili požadované informace. Někdy se stane, že tu samou petici dotyčný podepíše dvakrát, takže se vyřadí i duplované hlasy. Po sečtení platných podpisů se může petice předložit například zastupitelstvu města k řešení. Existují také elektronické petice. Ovšem pozor. Zde se podpis jako vyjádření souhlasu nepovažuje za stejně silný jako v papírové formě. Pokud zastupitelstvo města stále nic neřeší, je možné petici odevzdat do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky k rukám předsedy či tajemnice petičního výboru. Pokud daná petice obdržela množství podpisů dané zákonem, je pravděpodobné, že bude řešena na petičním výboru a následně může být zařazena na program jednání Poslanecké sněmovny.

Jako příklad je možno uvést petici, která se týká přímo města Litoměřice. V roce 2018 zastupitelé města Litoměřice schválili obecně závaznou vyhlášku č. 2/2018, kterou se upravují pravidla pro pohyb psů na veřejném prostranství a vymezují se prostory pro jejich volné pobíhání. Jedná se o omezení, kdy občané Litoměřic smí venčit své čtyřnohé mazlíčky pouze na 1,5 m dlouhém vodítku. Delší vodítko či venčení bez vodítka je možné pouze na třech určených místech. Tato vyhláška probudila v občanech neskutečný posměch a především u věrných pejskařů velkou zlost. Zhruba tři dny po schválení této vyhlášky vznikla petice od obyvatel Litoměřic, že s tímto nesouhlasí, a začaly se sbírat podpisy nejen napříč městem. Tato úsměvná kauza byla hodnocena i v televizi, kdy se k tomuto případu vyjadřoval opoziční zastupitel za hnutí ANO 2011 Ing. Petr Urbánek. Sbíral se nespočet podpisů, ale vedení města tuto petici pouze přijalo a dále neřešilo, ale občanská participace byla v průběhu celé aktuální situace na velmi vysoké úrovni. Tento problém spojil především pejskaře, ale také ostatní obyvatele města Litoměřice, kteří se nebáli svým podpisem na petici adresované vedení města Litoměřice, vyjádřit nesouhlas s jeho rozhodnutím (Město Litoměřice, 2020).

3.2.4 Diskuse, ankety

Co se týče veřejných diskuzí a anket. Ze strany vedení města jsou tyto možnosti dosti nešikovné. Anketa neboli neformální dotazování bývá většinou zajištěna externí firmou, která provádí určité průzkumy. Zde je nevýhoda, že pokud nebudu oslovena, ani nevím, že se nějaká anketa koná, a proto je složitější zajistit dobrovolnou participaci občanů. To však neznamená, že všichni oslovení vždy odpovídají. Častokrát se stane, že odpovídat odmítnou, a proto je na tazateli vybrat další respondenty. Jedná se však o menší skupinu lidí (do 100 lidí), kteří odpoví, a poté se zpracuje výsledek s názvem – Občané města si přejí tento projekt. To však není tak úplně pravda. Ankety přímo neodrážejí názory občanů tak, aby byly i případné negativní ohlasy do výsledku započítány.

Na druhou stranu jsou zajímavější veřejné diskuse. Obec ohlásí konání veřejné diskuse na určité téma, a jelikož je veřejná, může se účastnit kdokoliv. Také je možné se zapojit se svým příspěvkem, a tedy participovat na veřejném životě. Při těchto diskusích se nebojí účastnit se ani oponenti a případní odpůrci a vyslechnout si veškeré informace týkající se projektu. Pozitivní je, že mohou reagovat na informace, jež slyšeli, a dále je předat = participovat svůj názor přímo zadavateli. Pokud uvedu konkrétní případ. Ve městě

Litoměřice se konala veřejná diskuse na téma sociálních bytů. Z vedení města zde byl přítomný místostarosta, pod něhož spadá oblast sociální politiky, vedoucí sociálního odboru a jiní odborníci, kteří mohli aktivně reagovat, proč se tak rozhodli, a obhajovat toto své rozhodnutí. Zároveň se k tomu mohou vyjádřit například lidé z dotčené lokality a přednést důvody, proč by zrovna na tomto místě sociální byty být neměly. Výsledkem veřejné diskuse může zůstat připravovaný plán v nezměněném znění, který prosazují političtí aktéři, ale občané s ním nemusí souhlasit. Ovšem může dojít ke kompromisu, a tedy k přepracování stávajícího návrhu pracovní skupinou, kdy budou brány v úvahu jak negativní, tak pozitivní názory občanů.

Účast na veřejných diskusích může být brána jako zrcadlo, zda vedení města zvládá dobře management participace, tedy zda dobře řídí celkovou participaci, která vede k rozvoji města. Pokud se diskuse účastní málo zájemců, nemusí to vždy znamenat, že dělají vše špatně. Obyvatelům nemusí vyhovovat téma diskuse. Na druhou stranu to může odrážet informovanost občanů o konání akce, celková informovanost občanů o připravovaném projektu a v závěru samotná míra participace. Pokud lidé vidí, že se s daným projektem již nedá za pomoci jejich participace nic dělat, odradí je to a klesne důvěra ve vedení města.

Snahou města by mělo být udržování, případně zvyšování míry participace občanů, protože participace občanů vede k rozvoji města. Díky uspokojování potřeb občanů, zajištění kvalitnějšího veřejného života a kvalitních veřejných služeb se obec celkově rozvíjí jak ekonomicky, tak sociálně. Jedná se o přímou úměru – čím vyšší míra participace a zájem občanů, tím rychlejší a efektivnější územní a regionální rozvoj (Vojtíšek, 2012).

4 Praktická část

4.1 Základní charakteristika města Litoměřice

Město Litoměřice leží na soutoku řek Ohře a Labe. Nalezneme jej v Ústeckém kraji na severu České republiky. Město Litoměřice sousedí s obcemi Terezín, Lovosice a Bohušovice nad Ohří. Celková rozloha města je 1798,72 ha. Počet obyvatel k 31. 12. 2019 je 23 849, z toho 11 516 mužů a 12 333 žen. Průměrný věk v Litoměřicích je zhruba 42 let (czso.cz, 2019).

Obrázek č. 1: Znak města

Zdroj: litomerice.cz (2020)

Město Litoměřice je královské město. Historie sahá až k roku 500, kdy se objevili první osadníci, kteří se zde usadili. Tuto informaci potvrzují nálezy z oblasti Lovosic. „*Stopy osídlení nalézáme především na Dómském vrchu, kolem Dlouhé a Vavřínecké ulice, mezi ulicí Michalovickou a Kamýckou a mezi Českolipskou a Žitenickou ulicí*“ (litomerice.cz, 2020). Kolem 13. století se z Litoměřic stal střed kulturního, hospodářského a politického života. Do 13. století se také datuje založení města jako takového. V letech 1219–1228 se město stalo královským městem (litomerice.cz, 2020).

Město Litoměřice se skládá ze 4 částí:

1. Litoměřice – město,
2. Za nemocnicí,
3. Předměstí,
4. Pokratice.

Město Litoměřice bylo okresním městem. V současné době je město obcí s rozšířenou působností. Městský úřad a radnice se nacházejí v centru Litoměřic, tedy na Mírovém náměstí. V roce 2018 proběhly volby do městských zastupitelstev, ale v Litoměřicích nedošlo k žádné změně. Post starosty obhájil Mgr. Ladislav Chlupáč (ODS), který je již 4. volební období po sobě zvolen starostou města. V ten samý rok byl zvolen i jako senátor za volební obvod Litoměřicko. Na místo 1. místostarosty je zvolen Mgr. Karel Krejza (ODS), který je zároveň i poslancem Parlamentu České republiky, 2. místostarostou se stal Lukas Wunsch (Severočeši) a 3. místostarostou je Mgr. Václav Červín (Sport a zdraví). ODS vytvořila koalici společně se Severočechy a Sport a zdraví. Naopak do opozice zasedli ANO 2011, Zelení, Piráti a KSČM. Zástupci TOP09 a ČSSD nezískali ve volbách žádný mandát, takže do dění města nemohou přímo zasáhnout. Celkově si ODS polepšila o dvě místa navíc v Radě, kde společně se starostou, 1. místostarostou a ředitelem Nemocnice Litoměřice, a. s., Ing. Radkem Lončákem, zasednou i lékaři MUDr. Petr Kubec (ODS), MUDr. Leoš Vysoudil (ODS) a PhDr. Filip Hrbek. Další členové jsou z řad Severočechů – Lukas Wunsch a Petr Hošek. Poslední místo zbylo na 3. místostarostu. Tajemníkem je Mgr. Milan Čigáš (litomerice.cz, 2019).

Obrázek č. 2: Administrativní rozdělení okresu Litoměřice – stav k 1. 1. 2016

ADMINISTRATIVNÍ ROZDĚLENÍ OKRESU LITOMĚŘICE - STAV K 1.1.2016

Průměrný počet obyvatel obce = 1 135 Průměrná rozloha obce (ha) = 983

Největší: 1. Litoměřice = 24 106
2. Roudnice nad Labem = 12 995
3. Štětí = 8 861

Nejmenší: 1. Staňkovice = 46
2. Brzánky = 76
3. Oleško = 82

Největší: 1. Ústěk = 7 495
2. Štětí = 5 390
3. Velemin = 4 024

Nejmenší: 1. Michalovice = 83
2. Malč = 141
3. Mílejšovice = 198

Správní obvod obce s rozšířenou působností

Počet obyvatel v obci

1 000 - 1 999 (red circle)
500 - 999 (black circle)
200 - 499 (black circle with dot)
do 199 (black circle with dot)

NÁZEV MĚSTA (black circle)
Název městyse (black circle with dot)
Název ostatních obcí (black circle with dot)

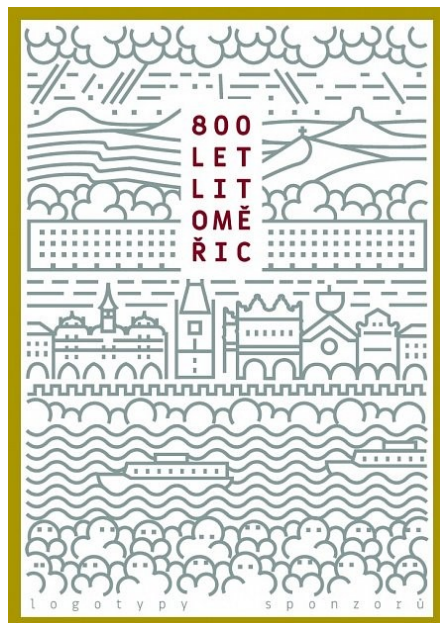
Zdroj: Český statistický úřad, 2016

Město Litoměřice disponuje městskou nemocnicí – Nemocnice Litoměřice, a. s., hospicem nebo domovy důchodců. Je zde nabídka pro pestré sportovní vyžití – sportoviště pro děti a mládež, atletický ovál u 6. základní školy, krytý plaveckým bazén, fotbalové hřiště i hokejový stadion. Přes město vedou pěší turistické stezky a na Střeleckém ostrově je možnost najet na cyklostezku nebo nazout in-line brusle. Pestré vyžití je i v oblasti kultury. Město disponuje divadlem, kinem i kulturním domem, kde jsou pořádány plesy či vinařské akce. Město je také pořadatelem velkých akcí, jako je například vinobraní, které se koná vždy druhý víkend v září nebo pivní slavnosti v srpnu. Pro milovníky vína jsou tu i Vinařské Litoměřice. Dále je zde výstaviště Zahrada Čech, kde probíhá tradiční výstava Zahrada Čech v září každého roku. V průběhu roku jsou zde pořádány i jiné akce pro děti, výstavy psů či gastro festy.

Město Litoměřice nezaostává ani v oblasti školství. V Litoměřicích je 11 mateřských škol, 7 základních škol, 4 střední školy a dále několik odborných učilišť, kde jsou i maturitní obory. Také zde sídlí vyšší odborná škola a konzultační středisko, kde probíhá výuka České zemědělské univerzity. V Litoměřicích naleznete i základní uměleckou školu, která nabízí jak hudební, tak výtvarné obory (Mateřská škola Litoměřice, 2020).

I přes rozvoj moderních technologií si město Litoměřice udržuje svůj historický ráz. V roce 2019 Litoměřice oslavily 800 let od založení města. Tuto významnou událost doprovodily městské slavnosti, na počest této události byla vytvořena i speciální grafika, jež byla použita právě jako vizuál na slavnosti a také na reklamní předměty, které bylo možné zakoupit (látkové tašky, trička, klíčenky, propisovačky, náramky aj.).

Obrázek č. 3: Grafika 800 let Litoměřice

Zdroj: litomerice.cz (2019)

Jako překvapení a také jako vrchol městských slavností připravilo město Litoměřice promítání. Jednalo se o krátký, zhruba 15–20minutový příběh, který popisoval vznik města, jeho historický vývoj a důležité události. Promítání proběhlo ve večerních hodinách na Mírovém náměstí. Promítáno bylo na budovu radnice, a i přes nižší teploty mělo velký ohlas z řad obyvatel.

4.2 Formy participace v Litoměřicích

Město Litoměřice je velmi moderní město nejen svými aktivitami, ale také metodami, které využívá. Začalo to elektronickým rezervačním systémem a končí to komunikací a poskytováním informací online nejen na webových stránkách města, ale také na facebookových stránkách, ale také listinnou formou – v Radničním zpravodaji. V následujících řádcích si představíme jednotlivé formy participace.

4.2.1 Volby do obecních zastupitelstev

Poslední volby do městského zastupitelstva se konaly v roce 2018. V Litoměřicích byly tyto volby spojené ještě s volbou nového senátora za obvod Litoměřicko. Volby do obecních zastupitelstev proběhly ve dnech 5. 10. – 6. 10. 2018.

Celé město je rozděleno do celkem 30 okrsků. V Litoměřicích se volí celkem 27 členů. Celková volební účast byla 42,63 %. Do městského zastupitelstva kandidovalo celkem 10 politických uskupení (Český statistický úřad, 2018).

Tabulka č. 1: Přehled kandidujících uskupení

číslo	název
1	ANO 2011
2	Sport a zdraví Litoměřice
3	Severočeši Litoměřice
4	Křesť. demok. unie – Čs. s. lid.
5	Svob. a př. dem. – T. Okamura (SPD)
6	Zelení a Piráti
7	Komunistická s. Čech a Moravy
8	Česká s. sociálně demokrat.
9	TOP09 a nezávislí kandidáti
10	Občanská demokratická strana

Zdroj: Český statistický úřad, 2018

Z výše uvedené tabulky lze vyčíst, která politická uskupení a které politické strany kandidovaly v těchto volbách a jaká volební čísla jim v oficiálním losování byla přidělena.

Celkový počet platných hlasů ve volbách do obecních zastupitelstev byl 196 100 hlasů. Lidé v Litoměřicích rozhodli o tom, že do městského zastupitelstva se dostali kandidáti ze šesti různých politických uskupení. Volby dopadly tak, že již několikáté volební období v Litoměřicích vládne uskupení ODS, které tyto volby vyhrálo (Český statistický úřad, 2018).

Tabulka č. 2: Přehled získaných mandátů

číslo	název	přepočtené % platných hlasů	počet získaných mandátů
1	ANO2011	22,19	7
2	Sport a zdraví Litoměřice	6,04	2
3	Severočeši Litoměřice	9,11	3
4	Křesť. demok. unie – Čs. s. lid.	4,16	0
5	Svob. a př. dem. – T. Okamura (SPD)	4,84	0
6	Zelení a Piráti	11,10	4
7	Komunistická s. Čech a Moravy	8,02	2
8	Česká s. sociálně demokrat.	3,81	0
9	TOP09 a nezávislí kandidáti	3,33	0
10	Občanská demokratická strana	27,34	9

Zdroj: Český statistický úřad, 2018

Z výše uvedené tabulky zjistíme, že do městského zastupitelstva si lidé zvolili zástupce z ODS, která vyhrála a získala nejvyšší počet 9 mandátů. Druhé za nimi skončilo hnutí ANO se sedmi mandáty. Třetí místo získala vytvořená koalice Zelení a Piráti, jež získala 4 mandáty. Dále se umístili Severočeši Litoměřice se třemi mandáty. Po dvou mandátech si rozdělily KSČM a Sport a zdraví Litoměřice. Jelikož volby vyhrálo ODS, byla znovu sestavena koalice ze stran ODS, Severočeši Litoměřice a Sport a zdraví. Koalice má 14 hlasů s podporou KSČM, tedy v zásadních otázkách 14 + 2 hlasy. Starostou města byl zvolen Mgr. Ladislav Chlupáč, který se také stal novým senátorem za obvod Litoměřicko.

Lidé jsou s chodem města celkem spokojeni, proto během voleb nedošlo k žádné změně. Starosta města je na svém místě již několikáté volební období. Ovšem velmi zajímavá bude situace, až se budou konat znovu volby do obecních zastupitelstev. Během vládnutí koalice došlo k několika kritickým událostem, které pobouřily nejen obyvatele Litoměřic, ale také obyvatele okolních vesnic. Nejvíce rezonujícím problémem se stala

městská Nemocnice Litoměřice, a.s., se kterou vedení města mělo jiné plány, jež se ale obyvatelům nelíbily. Díky rozhodnutí současné koalice došlo k vyvolání místního referenda, které je podrobně rozebráno v samostatné kapitole.

4.2.2 Petice

Další možností, kterou mohou obyvatelé Litoměřic využít jako možnou formu participace, je forma sepsání petice. Nejdříve si oponenti vytvoří petiční výbor, kde jsou lidé zainteresovaní do nějaké změny, tedy participanti. Poté se sbírají podpisy na petiční archy. Poslední petici, které bylo ze strany města Litoměřice vyhověno, je petice týkající se nedodržování rychlosti po celé délce ulice Březinova cesta v Pokraticích. Ze strany města bylo již v minulosti provedeno opatření v podobě omezení rychlosti na 30 km/hod a poté instalace zpomalovacího prahu před přechodem pro chodce. Řidiči tyto úpravy ignorovali a vlivem své nepřiměřené jízdy omezovali projíždějící autobusy městské hromadné dopravy. Po dalším sepsání petice došlo na činy, a tak vedení města ve spolupráci se společností BESIP, Městskou policií Litoměřice a odborem dopravy přistoupilo ke změně přednosti v jízdě, kdy z rovné dlouhé a přehledné hlavní silnice se na dvou křižovatkách změnila přednost. Tato změna donutí řidiče přibrzdit. Hlavní silnice je v současném stavu udělaná tak, že kopíruje trasu autobusu městské hromadné dopravy a tak ulehčuje průjezd městem (litomerice.cz, 2020).

Jako druhý příklad je petice proti prodeji litoměřické nemocnice, jež byla reakcí na danou situaci. Petiční výbor se skládal z předsedkyně – Aleny Rožkové a dalších zaměstnanců litoměřické nemocnice. Tato petice byla rozmístěna zhruba na pěti místech, kde se v době 8:00–17:00 hod. dala podepsat, mohl se tak vyjádřit nesouhlas s prováděnými kroky radnice. Výhodou petice bylo, že nesouhlas mohli vyjádřit i lidé z okolních vesniček či měst. Díky vytrvalé práci petičního výboru, protestní akce a dalších kroků z radnice měla petice u občanů velký úspěch. Zásadní nevýhodou bylo, že šlo pouze o dokument s vyjádřením nesouhlasu. Pro vedení města, zastupitele a další aktéry to byl pouze obyčejný dokument, který pro ně nebyl závazný. I za této situace se posbíralo neuvěřitelných 5 500 podpisů.

4.2.3 Veřejné diskuse

Město Litoměřice se nebrání ani veřejným diskusím. Veřejné diskuse probíhají celoročně. S dostatečným předstihem jsou oznámeny důležité termíny jako datum konání, téma a místo konání. Diskuse jako taková probíhá na předem určené téma. Přítomni jsou zástupci vedení města a příslušní úředníci. Účast obyvatel Litoměřic je vždy vítaná. Oproti litoměřickému desateru se veřejné diskuse vyznačují nižší návštěvností, jež bývá ovlivněna palčivostí tématu. Během diskuse se probírají názory na dané téma jak ze strany města, tak ze strany obyvatel. Výsledkem by měl být kompromis nebo aktuální informace.

Co se týče diskusí, nikdy s nimi nebyl problém. Ten se objevil pouze jednou. Před vyhlášením referenda o prodeji či pronájmu městské nemocnice mělo město Litoměřice pořádat veřejnou diskusi na toto téma. Zde měly být zodpovězeny aktuální otázky, případné dotazy a následné kroky do budoucna. Několik dní před konáním této veřejné diskuse, kde se čekala enormní návštěvnost, byla ze strany města Litoměřice tato diskuse zrušena.

Dle slov Evy Břeňové, tiskové mluvčí města Litoměřice, to bylo z jednoho prostého a pochopitelného důvodu. Téma nemocnice bylo velmi citlivé, a proto reakce a postupy a celková situace okolo Nemocnice Litoměřice, a. s., byla velmi vyhrčená. Zúčastnění se vždy uráželi, obviňovali, skákali si do řeči. Žádný respekt ani úcta. Proto město Litoměřice rozhodlo, že veřejná diskuse na toto téma neproběhne. Je to pochopitelné, protože by bylo velmi složité a náročné zajistit klidný a reprezentativní průběh, na druhou stranu by nebylo možné, aby se každý občan v rámci časových možností vyjádřil. Proto vedení města rozhodlo, že proběhnou veřejné diskuse s jednotlivými odděleními Nemocnice Litoměřice, a. s. Diskuse sice probíhaly, ale účast byla velmi nízká.

Do této kategorie bych zařadila i návrh pana místostarosty Lucase Wünsche (Severočeši.cz). Jeho snahou bylo zařídit část jednání Rady města jako veřejné, kdy by vždy měl možnost některý občan prezentovat svůj problém. Jelikož je jednání Rady neveřejné a někdy velmi dlouhé, tak se to vzdalo za opačný konec. Pan Lucas Wunsch má na starost kontakt s veřejností, s občany. Funguje to tak, že pan Wunsch, příslušní úředníci či další osoby (městská policie či jiní zástupci) navštíví určitou část města, kde přímo v ohnisku debatují s občany a diskutují případné podněty či problémy.

Obrázek č. 4: Pozvánka na veřejnou diskusi

Zdroj: Město Litoměřice, 2021b

4.2.4 Litoměřické desatero

Litoměřické desatero probíhá jednou ročně. Jedná se o akci, která je zaměřena především na participaci občanů a koná se v litoměřickém Domě kultury. V odpoledních hodinách se v prostorách Domu kultury v Litoměřicích sejdou vedoucí jednotlivých odborů městského úřadu a také vybraní úředníci z jednotlivých odborů. Po celém sále je

rozmístěno několik stolů, kde sedí právě věcně příslušní úředníci a debatují se zúčastněnými občany. Občané Litoměřic mohou přijít, vybrat si oblast a diskutovat přímo se zástupci městského úřadu o případných problémech či návrzích. Po proběhlých diskuzích u jednotlivých stolů, tedy témat (např. doprava, bydlení, vzdělání,...), se vybere deset problémů či návrhů, které se nejčastěji opakují. Poté nastane hlasování formou přidělení magnetek, teček nebo puntíků. Každý zúčastněný občan má u jednoho stolu, tedy u jednoho okruhu možnost vybrat tři nejpálčivější témata. Následně se sečtou přidělené hlasy a vznikne výsledné desatero. Toto desatero je hlavním vodítkem pro vedení města, které problémy a otázky nejvíce trápí obyvatele Litoměřic. Toto desatero také zrcadlí potřeby obyvatel.

Jedná se tedy o participaci občanů v té nejlepší možné formě. Mohou se vyjádřit přímo k oblasti, která je trápí nebo která se dá zlepšit. Výsledek je vždy velmi zajímavý a i vedení města Litoměřice se snaží plnit jednotlivé body z tohoto desatera, ovšem ne vždy jdou naplnit na 100 %. Naskytou se situace, kdy je potřeba finančních prostředků na jinou akci či projekt nebo kdy je nedostatek finančních prostředků.

Velkou výhodou této formy participace je přímo diskuse s odpovědnými pracovníky. Ti jsou schopni přímo reagovat na položené dotazy, nastínit možný postup kroky, které jsou potřebné k vyřešení daného problému v dané oblasti. Je to tedy tak, že občan přijde s návrhem a úředník odpovídá, zda by se to dalo vyřešit, případně jak, a dojde se ke kompromisu. Nevýhodou je stálost. Vysoké procento účastníků litoměřického desatera je stálých a poté je možné, že uvádějí stejné problémy. Ve většině případů se jedná právě o starší obyvatele Litoměřic.

Co se týče mého názoru, je tato forma participace nejpovedenější. Z obyčejné diskuse vznikne seznam, z něhož si obyvatelé vybírají výsledné desatero.

4.2.5 Kulatý stůl

Kulatý stůl je další forma participace, kterou město Litoměřice nabízí svým obyvatelům. Jedná se v podstatě o principiálně stejnou formu participace, jako jsou veřejné diskuse s tím rozdílem, že u kulatého stolu je vždy přítomen navíc ještě odborník, který se v dané problematice dlouho pohybuje. Stává se tak třetím účastníkem, který funguje v podstatě jako mediátor, jenž jak na dotazy, připomínky či návrhy reaguje z odborné stránky a jako nezúčastněný. Město Litoměřice preferuje právě diskuse s odborníky, aby se

občané města mohli dozvědět novinky v dané problematice, zároveň aby i zaměstnanci městského úřadu slyšeli odborný názor v dané věci. Jelikož je pak nutné připravit projekt a výběrová řízení, případně i zadávací dokumentaci, je nutné mít dostatek informací, aby dokumenty a podklady byly připraveny v požadovaném čase a požadované kvalitě.

4.2.6 Participativní rozpočet

Další možností participace občanů je participativní rozpočet. Město Litoměřice tuto formu participace nabízí. Princip je takový, že občané města rozhodují o rozvoji své obce prostřednictvím finančních prostředků z rozpočtu. Vedení městského úřadu vymezí určitou část finančních prostředků z ročního rozpočtu a občané poté podávají návrhy, co by se z těchto peněz mohlo zrekonstruovat, zrevitalizovat či zlepšit.

Obrázek č. 5: Participativní rozpočet

The poster features a group of six diverse young adults in white t-shirts holding up a large white sheet of paper. Below them is a stylized silhouette of a town with various buildings and a church spire. The text on the poster is as follows:

Zdravé město Litoměřice (top left logo)
Participativní ROZPOČET (top right logo)
Tvoříme Litoměřice 2020 (main title)
Máte nápad, jak zlepšit naše město? Chybí vám něco specifického pro vaše okolí nebo přímo pro vaši ulici? Nenechávejte si to pro sebe!
Pravidla jsou letos jednoduchá. I nevítežné projekty mohou být realizovány.
Získejte pro svůj projekt až 200 000 Kč.
Zapojte se do pátého ročníku participativního rozpočtování.
Bližší informace na: zdravemesto.litomerice.cz
Litoměřice (bottom right logo)

Zdroj: Zdravé město Litoměřice a MA21, 2020

Participativní rozpočet je nástroj participace, který obsahuje několik fází – od sběru nápadů přes konzultaci proveditelnosti projektu, zpracování projektu až po samotnou realizaci. Z participativního rozpočtu nelze financovat jakýkoliv projekt, jenž musí splňovat určitá kritéria:

1. Bude realizován na veřejném prostranství nebo ve veřejně přístupné budově (nemusí být přístupný 24 hodin denně, ale rozhodující je volný přístup pro každého).
2. Bude respektovat stanovený maximální finanční limit.
3. Bude proveditelný, tj. jeho realizace nesmí odporovat zákonům, územnímu plánu, strategickému plánu a dalším rozvojovým koncepcím města ap.
4. Bude realizován na majetku ve vlastnictví města. Prostředky participativního rozpočtu nejsou určeny pro majetek příspěvkových organizací města, základních a středních škol.
5. Prostředky participativního rozpočtu nejsou určeny na opravy komunikací, chodníků a městského mobiliáře (Zdravé město Litoměřice a MA21, 2020).

Projekt může navrhnout jak běžný občan – fyzická osoba, tak právnická osoba – firma. Dalším důležitým prvkem je finanční náročnost. Město Litoměřice si stanovilo určitá cenová maxima. Pro rok 2020 se jedná o maximální stanovenou částku celkem 200 000 Kč včetně DPH, zároveň nesmí minimální náklady na projekt být nižší než 10 000 Kč včetně DPH. Může se stát, že nebudou vyčerpány veškeré finanční prostředky vyčleněné pro participativní rozpočet, v tom případě se nevyčerpané finance vrátí zpět do rozpočtu města.

Pro zaregistrování návrhu do participativního rozpočtu je potřeba podat do určitého data žádost, kde se vyplní základní informace o projektu, předběžný cenový odhad apod. Následně je nutné posoudit realizovatelnost jednotlivých podaných návrhů, a to pracovníky městského úřadu. Pokud žadatel dostane kladný verdikt, má zelenou a může podat žádost. Následuje hlasování a poté už jen realizace daného projektu.

Na webových stránkách Zdravé město Litoměřice se může občan dozvědět aktuální informace z participativního rozpočtu na rok 2020 nebo výsledky z předchozích let. Město Litoměřice tuto formu participace nabízí od roku 2016. V roce 2016 byly přijaty pouze 3 žádosti. V roce 2017 byly pouze dva návrhy, vyhrál návrh Bosá stezka. V roce 2018 město přijalo čtyři žádosti. Vítězem se stala Zelená oáza ve středu města. V roce

2019 to byly opět čtyři žádosti a vyhrálo dětské hřiště v blízkosti ZŠ Havlíčkova. Letošní rok zaznamenal nejvyšší počet návrhů, tedy devět. Pro vítězný návrh Komunitní zahradničení ve stínu litoměřických dominant – pohyblivá zahrádka se nyní připravuje materiál do Rady města.

Je to velmi moderní forma participace, kdy obyvatel má v podstatě volnou ruku při tvorbě návrhu. Výhody této formy jsou především v její transparentnosti. Obyvatelé města mají možnost přesně vidět, jak byly dané finanční prostředky využity. Jako možnou nevýhodu mohou být vnímána zadaná kritéria, např. finanční omezení.

4.2.7 Místní referendum

Místní referendum bylo v Litoměřicích vyhlášeno díky bojovnému duchu zaměstnanců z Nemocnice Litoměřice, a. s., kteří chtěli, aby lidé mohli říct, co bude s městskou nemocnicí. Tomuto tématu se věnuje samostatná kapitola této práce.

4.2.8 Formy participace pro mladé

Nejenom plnoletí občané se mohou podílet na rozvoji obce. Město Litoměřice myslí i na své mladší obyvatele. Pod záštitou Zdravého města Litoměřice funguje zastupitelstvo mládeže, které funguje od roku 2002. Členové jsou žáci základních a středních škol. Zastupitelstvo se skládá vždy ze dvou zástupců z každé školy.

Zastupitelstvo mládeže pořádá pravidelná schůze, kde projednává například zázemí pro volný čas, volnočasové aktivity, život dětí... Zastupitelstvo mládeže také pořádá exkurze nebo akce pro veřejnost.

Město Litoměřice také pořádá veřejné diskuse s mladšími žáky základních škol, kde se ptá na určitá témata a zajímá je pohled dětí na danou věc. Na tomto principu funguje Mladé fórum, kdy na základě proběhlých diskuzí vzniknou podněty za každou základní školu. Poté se hlasuje formou elektronické ankety. Výsledkem jsou témata důležitá pro děti navštěvující školy. V roce 2019 byla nejpálčivějším tématem mladých žáků a žákyň kvalita jídla ve školní jídelně. Na druhém místě se umístil návrh na vybudování JumpAreny.

Jedná se o mladé, ale jejich bezprostřední reakce a pohled na věc z jiného úhlu můžou mnohdy více zaujmout a pomoci.

4.3 Místní referendum

V Litoměřicích se v roce 2019 konalo místní referendum. Hlavním tématem byla městská nemocnice. Nejdříve si přiblížíme situaci, která předcházela vyhlášení a samotnému konání místního referenda.

Vše začalo v roce 2017, kdy nastaly první kroky, které mohly evokovat budoucí problém. V té době si to nikdo nespojil. Na zářijovém zasedání zastupitelstva si vládnoucí koalice v Litoměřicích odhlasovala změnu právní subjektivity na akciovou společnost. Jediným vlastníkem mělo nadále zůstat město Litoměřice. *„V žádném případě tato změna neznamena privatizaci či prodej majetku. Nemocnice se neprodává, nemocnice se neprivatizuje. Nová akciová společnost je ve stoprocentním vlastnictví města, které se tak stává jediným akcionářem. Nemocnice je připravena poskytovat zdravotní služby ve stejném rozsahu a struktuře, jako tomu bylo doposud v případě příspěvkové organizace. Naši pacienti se nemusí obávat žádných negativních změn,“* ujistil předseda správní rady nemocnice Radek Lončák“ (litomerice.cz, 2017). Ve stejném duchu mluvil i starosta města. *„V této souvislosti nezasvěcenými osobami často zmiňovaný prodej nemocnice podle něj nepřichází v úvahu, pouze vhodná forma pronájmu služeb. A radnice je připravena trvat na zachování současného rozsahu zdravotnických služeb a jejich dalším zkvalitňování. To bude naší prioritou, ujistil starosta“* (litomerice.cz, 2017).

V následujícím roce, tedy v roce 2018, začal vznikat nápad z řad vedení města Litoměřice, že Nemocnice Litoměřice, a. s. je nákladná, že se jí musí hodně přispívat z městského rozpočtu, takže by bylo vhodné ji přenechat nějakému nájemci nebo ji prodat. Díky tomuto rozhodnutí se vytvořila kritéria, která musí budoucí nájemce či majitel splňovat, aby se mohl přihlásit do výběrové řízení. V prvním výběrovém řízení byla nastavena taková kritéria, že by prošla pouze společnost Penta Investments. Tento výsledek se přestal líbit zaměstnancům nemocnice, opozičním obecním zastupitelům a také občanům.

Proto se spojili zaměstnanci Nemocnice Litoměřice, a. s., v čele s paní Alenou Rožcovou a připravili petici proti prodeji či pronájmu nemocnice. Bylo stanoveno několik petičních míst, kde se sbíraly podpisy nejen od obyvatel Litoměřic. Výsledkem bylo předání petice se zhruba 5 500 podpisy vedení města Litoměřice.

Ohlasy z vedení města nebyly úplně přesvědčivé, a proto se do toho zaměstnanci nemocnice pustili s velkým nasazením. Přípravný výbor realizoval pochod, kterého se zúčastnilo mnoho obyvatel Litoměřic a okolí.

Obrázek č. 6: Protestní akce proti prodeji litoměřické nemocnice

Zdroj: ŠM, 2019

Na základě velmi vyostřené situace ohledně nemocnice se začaly konat i veřejné diskuse. Na jedné z nich byl přítomen sám ministr zdravotnictví Mgr. et Mgr. Vojtěch Adam, který dal za pravdu přítomným obyvatelům, že nemocnice není ve špatném stavu, a tak není důvod ji prodávat. Reakcí na to byla změna postoje vedení města, a hledal se tedy nájemce.

Spory mezi vedením města a zaměstnanci litoměřické nemocnice byly tak velké, že se přípravný výbor rozhodl podat návrh na konání místního referenda. K tomu bylo potřeba posbírat podpisy oprávněných, tedy obyvatel, kteří mají trvalý pobyt ve městě Litoměřice.

I zde docházelo k problémům. Na jednání zastupitelstva se totiž schválilo odlišné znění položené otázky. Dále byl velký problém ve stanovení konání místního referenda. Většinou se místní referendum koná souběžně s jinými volbami. Přípravný výbor plánoval konání referenda současně s krajskými volbami, které proběhly na podzim roku 2020. Město Litoměřice vyhlásilo konání místního referenda dříve. Místní referendum bylo vyhlášeno v dřívějším termínu, a to z jediného důvodu. Vedení města nechtělo nadále

fungovat v této velmi vyostřené situaci. Místní referendum se konalo v pátek 8. listopadu 2019 v časovém rozmezí 10:00–20:00 hod. Obyvatelé Litoměřic hlasovali v místním referendu o otázce – „*Chcete, aby orgány města Litoměřice bezodkladně zastavily jakoukoliv formu převodu vlastnictví či provozování nemocnice v Litoměřicích na jakýkoliv subjekt, který není ve výhradním vlastnictví státu, kraje či obce a zachovaly nemovitosti nemocnice i provozní majetek společnosti Nemocnice Litoměřice, a. s., ve výhradním vlastnictví státu, kraje či obce?*“ (litomerice.cz, 2019).

Místní referendum proběhlo v řádném termínu. Jako historicky první se referendum stalo platným a závazným pro vedení města. K platnosti jeho rozhodnutí je nutná účast alespoň 35 % osob oprávněných volit. Celkový počet oprávněných osob byl ve výši 18 977. Celkový počet vydaných úředních obálek byl 10 107 obálek. Celkový počet platných hlasů byl 9 927 hlasů. Podrobné výsledky za jednotlivé hlasovací okrsky naleznete v příloze č. 3.

Místní referendum, které proběhlo v Litoměřicích, je z pohledu občanů bráno jako velmi silný nástroj, především pak jako vítězství nad radnicí. Občané totiž svým hlasem rozhodli, že nechtějí prodat ani pronajmout městskou nemocnici v Litoměřicích a tím v podstatě svázali ruce vedení města. Referendum se povedlo v tom, že občany Litoměřic dokázalo spojit. Lidé spolu více komunikovali, plánovali sběr podpisů, které byly nutné k vyhlášení referenda. Dokonce přípravný výbor po vyhlášení výsledků slavil na Mírovém náměstí své vítězství. Volební účast ve městě Litoměřice je celkem nízká, ale co se týče hlasování v místním referendu, několikanásobně se zvedla. Občané cítili možnost svým hlasem ovlivnit podstatnou věc. To je pro participanty velmi důležité, aby se i nadále zapojovali do rozvoje města. Místní referendum v Litoměřicích dopadlo ve prospěch přípravného výboru, a tedy i obyvatel města Litoměřice, kteří nechtěli prodat ani pronajmout Nemocnici Litoměřice, a. s.

Výsledek místního referenda mluví jasně. Obyvatelé města nechtějí, aby Nemocnice Litoměřice, a. s. byla prodána nebo pronajata jinému subjektu. Snahou přípravného výboru bylo to, aby tato nemocnice zůstala městu Litoměřice. Tato snaha ale nebyla zcela naplněna a nyní jedná vedení města s Krajskou zdravotní, a. s., o dalším průběhu. Je tedy velmi pravděpodobné, že nemocnice v Litoměřicích se připojí do řady nemocnic, které spadají pod Krajskou zdravotní, a. s., tedy pod Ústecký kraj.

Obrázek č. 7: Platnost a závaznost místního referenda

PLATNOST A ZÁVAZNOST MÍSTNÍHO REFERENDA

K platnosti rozhodnutí v místním referendu je třeba účasti alespoň 35% oprávněných osob zapsaných v seznamech oprávněných osob.

Počet oprávněných osob, kterým byly vydány hlasovací lístky a úřední obálky byl 10108 z celkového počtu 18977 oprávněných osob zapsaných ve výpisech ze seznamu oprávněných osob, což je 52,31%.

Místní referendum

JE PLATNÉ	☒	NENÍ PLATNÉ	☐
--------------	-------------------------------------	----------------	--------------------------

Rozhodnutí v místním referendu je závazné, hlasovala-li pro ně nadpoloviční většina oprávněných osob, které se místního referenda zúčastnily, a alespoň 25% oprávněných osob zapsaných v seznamech oprávněných osob.

Pro odpověď ANO hlasovalo 9691 oprávněných osob, tedy 95,87 % oprávněných osob, které se místního referenda zúčastnily a 51,07. % z celkového počtu oprávněných osob.

Místní referendum

JE ZÁVAZNÉ	☒	NENÍ ZÁVAZNÉ	☐
---------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------

Zdroj: litoměřice.cz (2019)

Rozhodnutí místního referenda je tedy závazné pro vedení města Litoměřice, které nesmí jednat v rozporu s ním. V současné chvíli se situace ohledně městské nemocnice uklidnila. Nyní se čeká, zda se litoměřická nemocnice připojí do Krajské zdravotní, a. s.

Co se týče formy participace, jedná se o místní referendum, které se řídí zákonem 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Obyvatelé města byli natolik vyburcovaní, že šli hlasovat. Věřili, že i ten jejich hlas je potřebný a důležitý. Během přípravy místního referenda se velmi stmelilo obyvatelstvo města.

4.4 Dotazníkové šetření

Praktická část se skládá ze čtyř částí. V první části jsou popsány formy participace, které využívá město Litoměřice. Druhou z nich je analýza sekundárních dat z proběhlého místního referenda, které se konalo na území města Litoměřice v listopadu roku 2019. Třetí z nich je dotazníkové šetření provedené mezi obyvateli města Litoměřice. Bylo zahájeno 1. 9. 2020 a ukončeno 30. 9. 2020. Šetření tedy probíhalo jeden měsíc. Dotazník obsahuje 21 uzavřených otázek. U prvních 9 otázek vybírali respondenti odpovědi z několika možností. Dále dotazník obsahoval 8 výroků, které respondenti hodnotili na pětibodové Likertově škále (tedy 1–5). Dotazník je v příloze č. 1. Zveřejněn byl na sociální síti Facebook. Dále bylo využíváno WOMM (Word of Mouth marketing), tedy osobní, přímé a upřímné doporučení vyplnění dotazníku přes řetězec rodiny a přátel.

Na základě popsaných poznatků z jednotlivých forem participace, které probíhají ve městě Litoměřice, byly stanoveny následující hypotézy. Jelikož se diskutuje litoměřického desatera aj. účastní především starší ročníky, je stanovena hypotéza, zda participují především starší lidé. V zastupitelstvu města je mnoho zástupců s vysokoškolským titulem, jiných forem participace se účastní i lidé bez vysokoškolského titulu. Z této myšlenky byla stanovena hypotéza, která se týká participantů a jejich nejvyššího dosaženého vzdělání. Ve většině případů je známo, že o politiku a celkově participaci a rozvoj je větší zájem u mužů, a proto je stanovena další hypotéza, která se týká participantů a jejich pohlaví. Poslední, doplňující hypotéza se týká informovanosti. Informovanost je jedním ze základních stavebních kamenů participace, a proto byla stanovena hypotéza, která se týká informovanosti, kterou poskytuje město Litoměřice svým občanům.

Díky primárním datům získaným z provedeného dotazníku byly vyhodnoceny tyto hypotézy:

H1: V Litoměřicích je zájem žen na participaci rozvoje města Litoměřice vyšší než zájem u mužů.

H2: V Litoměřicích je zájem u mladších na participaci rozvoje města Litoměřice vyšší než u starších občanů.

H3: V Litoměřicích více participují občané s vyšším stupněm dosaženého vzdělání.

H4: Ze strany města Litoměřice je zajištěna kvalitní informovanost občanů.

4.4.1 Vyhodnocení dotazníkové šetření

Dotazník vyplnilo 245 osob. Veškeré výpočty probíhaly na 5% hladině významnosti. Pro účely testování hypotéz byly pomocí programu SPSS využity následující statistické testy:

Mann – Whitney test pro dva nezávislé výběry

Pomocí neparametrického testu pro dva nezávislé výběry byla ověřena shoda mediánů, upřesníme-li, tak celého rozdělení proměnných. Zakládá se na uspořádání zjištěných hodnot podle velikosti. Testovým kritériem U je označován počet případů, v nichž v uspořádaném souboru hodnoty jednoho výběru předcházejí hodnotám toho druhého. Hypotéza je ověřena porovnáním P-hodnoty s $\alpha = 5 \%$. Pokud vyjde P-hodnota vyšší než 0,05, testovaná hypotéza o shodné úrovni ve skupinách není zamítnuta. V opačném případě je zamítnuta, čímž byla prokázána závislost úrovně na sledovaném faktoru.

Mann-Whitney test se používá pro dva výběry. V případě této diplomové práce se jedná o hypotézu H1: V Litoměřicích je zájem žen o participaci na rozvoji města Litoměřice vyšší než zájem u mužů. Jelikož se jedná o pohlaví, které je rozděleno na muže a ženy, tedy o dva nezávislé výběry, bylo využito tohoto testu k ověření hypotézy H1 (Pecáková, 2011).

Kruskal-Wallis test pro více nezávislých výběrů

Tento test je rozšířením testu pro dva výběry v situacích, v nichž třídící faktor má více kategorií než dvě. Využívá se tedy pro porovnání úrovně sledované proměnné ve více kategoriích. Test funguje stejně jako předchozí a je vyhodnocen pomocí P-hodnoty. Při hodnotě menší než 0,05 je zamítnuta hypotéza, tím byla prokázána závislost úrovně na sledovaném faktoru.

Kruskal-Wallis test se používá pro více nezávislých výběrů. Hypotézy H2: V Litoměřicích je zájem u mladších na participaci rozvoje města Litoměřice vyšší než u starších občanů. V Litoměřicích více participují občané s vyšším stupněm dosaženého vzdělání, kdy tvrzení se týkají věku a nejvyššího dosaženého vzdělání. Tyto parametry jsou rozděleny do více než dvou výběrů – věkové skupiny jsou rozděleny do šesti skupin, nejvyšší dosažené vzdělání je rozděleno celkem do pěti skupin (Hindls et al., 2006).

Dwass-Steel-Critchlow-Fligner test

Jedná se o post-hoc test následující po Kruskal-Wallis testu, jehož výsledek byl statisticky významný. Tento test párového srovnání kategorií slouží pro účely zjištění, které kategorie se statisticky významně odlišují od ostatních. Je založen na všech možných kombinacích párového srovnání mezi jednotlivými kategoriemi.

Pokud vyjde p hodnota Kruskal-Wallis testu vyšší než 0,05 je nutné zjistit, která skupina je odlišná. Toto se provádí právě díky Dwass-Steel-Critchlow-Fligner testu.

Jednovýběrový test střední hodnoty

Pokud se testuje hypotéza o průměru pocházejícího ze základního souboru celé populace, používá se pro testování průměru jednovýběrový test střední hodnoty. Pro vyhodnocení testované hypotézy lze použít P-hodnotu, která udává signifikaci testu. Je-li její hodnota menší než zvolená hladina významnosti α (5 %), potom nulovou hypotézu o rovnosti průměrů zamítáme ve prospěch alternativní hypotézy. V tom případě se prokázalo, že průměrná hodnota je statisticky významně odlišná od testované střední hodnoty uvažované pro základní populaci. V opačném případě nelze hypotézu o rovnosti průměru se základní populací zamítnout.

Tento test byl použit k vyhodnocení H4: Ze strany města Litoměřice je zajištěna kvalitní informovanost občanů, jelikož se jedná o jednovýběrový test průměru (Hindls et al., 2006).

4.4.2 Popis vzorku respondentů

Vzorek respondentů čítá 245 osob.

Tabulka č. 3: Pohlaví respondentů

Pohlaví		
	n	%
Muž	83	33,9
Žena	162	66,1
Celkem	245	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že dotazník více vyplňovaly ženy, protože jejich zastoupení tvoří dvě třetiny.

Tabulka č. 4: Věk respondentů

Věkové skupiny		
	n	%
18–25 let	39	15,9
26–35 let	66	26,9
36–45 let	64	26,1
46–55 let	43	17,6
56–65 let	20	8,2
66 let a více	13	5,3
Celkem	245	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že polovina respondentů je ve věku 26–45 let, ve věku 18–25 let je 15,9 % respondentů a ve věku 66 a více let je pouze 5,3 % osob, proto pro další analýzy byla tato kategorie sloučena s předchozí 56–65 let, kde je 8,2 % respondentů.

Tabulka č. 5: Vzdělání respondentů

Nejvyšší dosažené vzdělání		
	n	%
Základní	17	6,9
Středoškolské – výuční list	20	8,2
Středoškolské s maturitou	111	45,3
Vyšší odborné	15	6,1
Vysokoškolské	82	33,5
Celkem	245	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování

Data z tabulky č. 5 ukazují, že necelá polovina respondentů má jako nejvyšší dosažené vzdělání středoškolské s maturitou. Základní vzdělání má jen 6,9 % osob, proto pro další analýzy byla kategorie sloučena s následující „středoškolské – výuční list“. Taktéž kategorie VOŠ s 6,1 % respondentů byla sloučena s „vysokoškolským“ vzděláním.

Tabulka č. 6: Bydliště respondentů

Trvalý pobyt

	n	%
Litoměřice	231	94,3
Hlinná	2	0,8
Křešice	3	1,2
Liběšice	1	0,4
Mšené – lázně	1	0,4
Praha	1	0,4
Terezín	2	0,8
Ústí nad Labem	1	0,4
Ústěk	3	1,2
Celkem	245	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 6 ukazuje, že dotazníku vyplnili především respondenti z Litoměřic, pro něž byl také určený.

Popisná statistika jednotlivých otázek uvedených v dotazníku je uvedena v příloze č. 4.

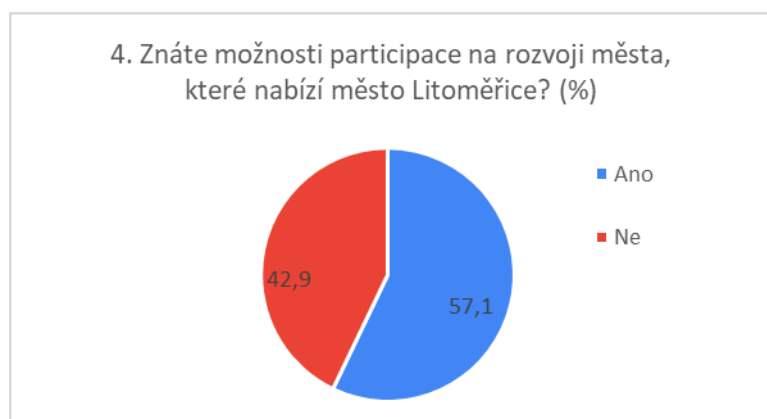
4.4.3 Vyhodnocení třídění prvního stupně

Výsledky dotazníkové šetření ukázaly, že drtivá většina obyvatel Litoměřic se zajímá o dění ve městě Litoměřice. Téměř 96,5 % respondentů odpovědělo, že se zajímá o to, co se v Litoměřicích děje. Stejně tak je pro 98 % respondentů důležitý rozvoj města, to znamená, že obyvatelům Litoměřic na rozvoji jejich města záleží. Svou participací na rozvoji uspokojují své potřeby a tím roste životní úroveň jak města, tak občanů jako jedinců.

Respondenti také uvedli, že co se týče jejich vlivu na možný rozvoj města, tak necítí takovou sílu. Více než 50 % dotazovaných (téměř dvě třetiny) uvedlo, že podle jejich názoru nemá občan žijící v Litoměřicích vliv na to, co se ve městě děje. To je velmi překvapivé, protože občané mají zájem o dění v Litoměřicích a rozvoj města, ale v podstatě necítí možnost, že mohou něco oni sami ovlivnit. Tím se náklonost k participaci na rozvoji města jako takové velmi snižuje. Tento stav není pro obyvatele vůbec

motivující, může totiž dojít k tomu, že již nebudou chtít participovat a v podstatě rezignují na současný stav. Je nutné jim proto ukázat, že má smysl se účastnit participace, že i jejich hlas může rozhodnout o novém složení vedení města v případě voleb nebo že i jejich názor umožní spuštění projektu na výstavbu nového dětského hřiště v určité lokalitě.

Obrázek č. 8: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 4

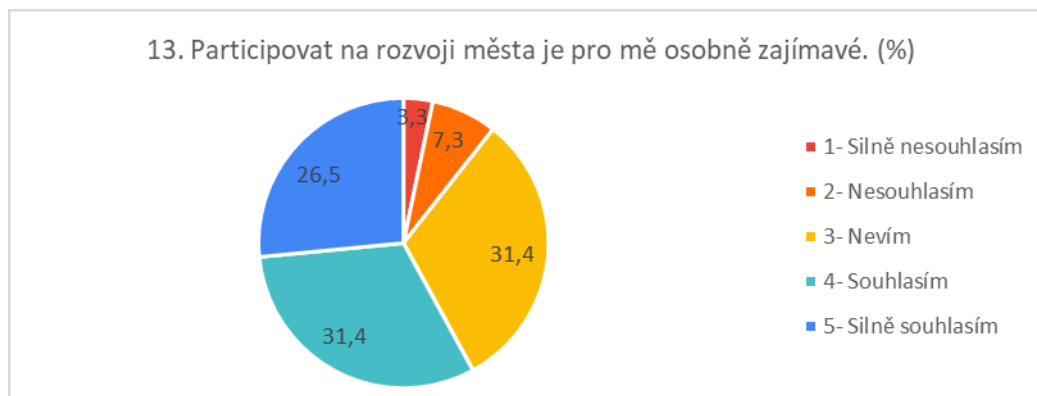
Zdroj: Vlastní zpracování

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že více než polovina respondentů zná možnosti participace na rozvoji města. Takový výsledek je možné připsat především velmi kvalitnímu marketingu jednotlivých forem participace ze strany města Litoměřice. Ať už se jedná o veřejnou diskusi, participativní rozpočet nebo litoměřické desatero, vždy jsou k vidění pozvánky a upoutávky na připravované akce.

V dotazníkovém šetření byly položeny otázky týkající se participace na rozvoji města. Současný systém participace a rozvoje města vyhovuje necelé pětině respondentů, naopak více než 44 % nevyhovuje. Může to být z toho důvodu, že občané cítí, že nemají vliv na to, co se ve městě děje, a proto jim nemusí tento systém participace vyhovovat. S tím souvisí i to, že jedna pětina respondentů nepovažuje svou účast na participaci a tím rozšíření rozvoje města za přínosnou. Na druhou stranu dvě pětiny respondentů svou účast za přínosnou považují. Může se jednat především o situaci ohledně místního referenda, které se týkalo městské nemocnice nebo vybudování nových dětských hřišť na sídlištích nebo participativního rozpočtu. Tento výsledek vychází z toho, že pouze každý desátý respondent nemá zájem zapojovat se do rozvoje města Litoměřice.

Co se týče názoru obyvatel, zda jejich účast na participaci bude přínosná, tak pro dvě pětiny respondentů platí, že považují svou účast na participaci za přínosnou. Opět se může jednat především o situaci spojenou s litoměřickou nemocnicí. Může to ale být i případ, kdy občan projevil svůj názor, ale nakonec díky tomuto názoru byl projekt realizován.

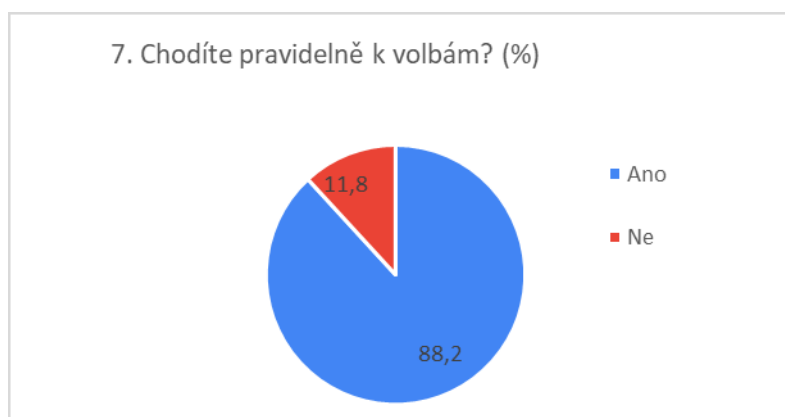
Obrázek č. 9: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 13

Zdroj: Vlastní zpracování

S tímto úzce souvisí, že pro více než polovinu respondentů je osobně zajímavé participovat na rozvoji. Z výše uvedeného grafu č. 9 je zřejmé, že obyvatelé cítí, že má smysl se zapojit, například zabránili nějaké události nebo zařídili nějaký projekt tím, že projeví svůj názor. Pouze pro každého desátého není zajímavé participovat. Veškeré tyto pocity a názory úzce souvisí se základním stavebním kamenem participace jako takové.

Obrázek č. 10: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 7

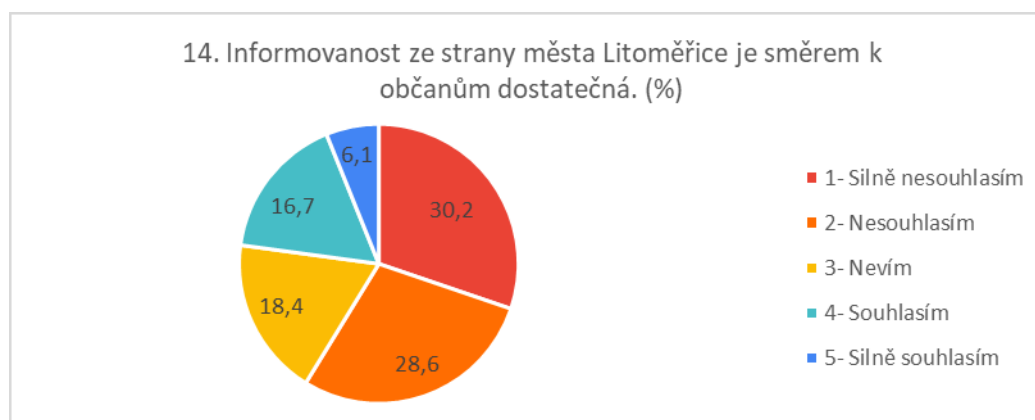

Zdroj: Vlastní zpracování

Co se týče jedné z možností participace, voleb, jak je možné vidět z grafu č. 10, tak 88 % respondentů uvedlo, že chodí pravidelně k volbám, tedy participují na rozvoji města Litoměřice. Co se týče celkové volební účasti ve městě Litoměřice, není nijak vysoká. Většinou se pohybuje okolo 40 %. Další možností participace je veřejné jednání zastupitelstva města Litoměřice. Zde je možné se dle jednacího řádu vyjádřit k projednávané věci a případně tak změnit postoj zastupitelů k projednávané věci. Tři čtvrtiny dotázaných uvedly, že se zajímají o činnost zastupitelstva města. To je pro mě osobně velmi překvapivé, jelikož se sama jednání zastupitelstva jako občan účastním, ale nikdy jsem neviděla více než tři jedince z řad občanů města. Jako výjimku bych uvedla zastupitelstva, kde se rozhodovalo o vyhlášení místního referenda a celkově zastupitelstva, kde se řešila městská nemocnice v Litoměřicích. V těchto případech byl zájem veřejnosti enormní.

Celá situace ohledně městské nemocnice byla velmi napjatá. Dá se říct, že se situace vyřešila po vyhlášení výsledků místního referenda, které se konalo na území obce Litoměřice v listopadu roku 2019. Celkem 74,3 % respondentů uvedlo, že se zúčastnili tohoto referenda, a tedy vyjádřili svůj souhlas, či nesouhlas s prodejem či pronájmem. Celková účast na místním referendu byla přes 53 %. Ukazuje to tedy na velký zájem ze strany občanů.

Obrázek č. 11: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 14

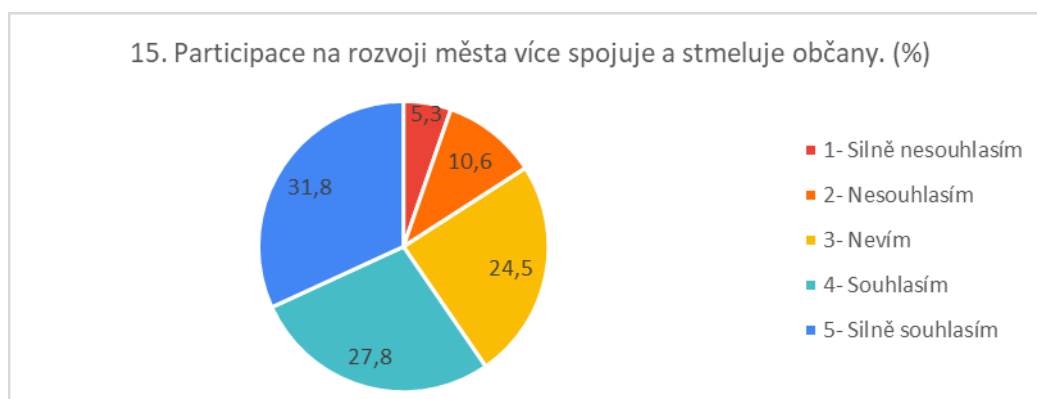
Zdroj: Vlastní zpracování

Aby mohla participace probíhat, je nutná dobrá informovanost ze strany města Litoměřice. Jak je možné vyčíst z výše uvedeného grafu, více než polovina respondentů se shodla na tom, že informovanost ze strany města Litoměřice je nedostatečná. S tím souvisí

otázka, kde více než polovina respondentů odpověděla negativně. Téměř 41 % uvedlo, že silně nedůvěřuje městu Litoměřice v oblasti rozvoje města a udržování kontaktu s občany. Dá se říct, že tato otázka je opět velmi ovlivněna situací ohledně městské nemocnice. Co se týče rozvoje města Litoměřice, občané odpovídali, že je těší rozvoj města. Co se týče informovanosti, existuje několik možností, kde mohou občané získat informace. Jako pozitivní krok je vnímáno sjednocení a vytvoření nové grafiky města, která přímo prezentuje přednosti města Litoměřice. Jedná se o jednoduché, ale výstižné logo, které je dokreslené příjemnými barvami. Tato grafika je hodnocena jako velmi dobrá a je využívána na plakátech, na polepech městské hromadné dopravy aj.

Velmi pozitivním výsledkem je, že více než polovina respondentů souhlasí, že participace stmeluje. To je nejlepší možný výsledek participace.

Obrázek č. 12: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 15

Zdroj: Vlastní zpracování

Dalším pozitivem je, že dvě třetiny dotázaných motivuje možný výsledek jejich participace. Každého těší, že pokud se snaží, jeho snaha nebude zbytečná, ale přinese výsledek. Co se týče obyvatel města Litoměřice, tak tato přímá úměra – čím větší snaha, úsilí, tím lepší výsledek – motivuje k participaci na rozvoji města. Ideálním nástrojem pro tuto myšlenku je právě participativní rozpočet, který město Litoměřice využívá.

Výsledek dotazníku je tedy rozporuplný. Občané Litoměřic se zajímají o dění ve městě a těší je rozvoj města. Zároveň ale necítí, že jejich hlas nebo jejich participace můžou něco změnit. Tato negativní stránka může souviset s tím, že občané Litoměřic nevěří vedení města a že jsou ze strany města nedostatečně informováni.

Pozitivním výsledkem je, že lidé znají možnosti participace, účastní se jich a motivuje je možný výsledek participace na rozvoji města. Je tedy nutné zvýšit motivaci občanů pro intenzivnější participaci na rozvoji města. Dá se tedy konstatovat, že výsledek dotazníku je velmi ovlivněn určitými pozůstatky z velmi vypjaté situace okolo městské nemocnice a následného referenda.

4.4.4 Testování hypotéz

Zvolené hypotézy byly testovány pomocí všech otázek z dotazníku. Každá hypotéza ze tří stanovených byla testována:

- A. pomocí odpovědí na otázku č. 11 ohledně zájmu o participaci,
- B. pomocí otázek z prvního bloku,
- C. pomocí otázek z druhého bloku.

Poslední hypotéza byla testována pomocí otázky č. 14 ohledně informovanosti občanů.

H1: V Litoměřicích je zájem žen na participaci rozvoje města Litoměřice vyšší než u mužů.

- A. pomocí odpovědí na otázku č. 11 ohledně zájmu o participaci:

Tabulka č. 7: Mann-Whitney test

	11. ¹
Mann-Whitney U	4916,000
Wilcoxon W	18119,000
Z	-3,606
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,000
a. Grouping Variable: Pohlaví	

¹ Znění otázky z dotazníku č. 11 – Mám zájem se zapojovat do rozvoje města Litoměřice.

		11. průměr
Pohlaví	Muž	4,2
	Žena	3,8
	Celkem	3,9

Zdroj: Vlastní zpracování

Odpovědi na otázku č. 11 se podle Mann-Whitney testu statisticky významně liší podle pohlaví. Muži průměrně dávají hodnocení 4,2, tedy více souhlasí se zájmem zapojovat se do rozvoje města než ženy (s průměrným hodnocením 3,8). Testovaná hypotéza, že je zájem žen na participaci rozvoje města Litoměřice vyšší než u mužů, tedy není potvrzena, ale je prokázán opak, což je velmi zajímavé. V zastupitelstvu je větší zastoupení ze strany mužského pohlaví. Co se týče participačních možností jako petice, veřejné diskuse aj., zde dominuje zapojení ženského elementu především díky tomu, že ženy mají větší sociální a empatické citění. Dle Brizendine (2010) je prokázáno, že systém zrcadlových neuronů je větší a aktivnější v ženském mozku. To znamená, že systém zrcadlových neuronů nám umožňuje identifikovat se s pocity ostatních prostřednictvím čtení jak jejich neverbálních projevů – postoje těla, výrazu ve tváři, tak verbálních složek řeči, jako jsou tón řeči, barva hlasu či kadence. S tímto názorem se ztotožňuje i Simon Baron-Cohen (2010), která na základě svých výzkumů uvádí, že k rozdílům v empatii mezi mužským a ženským pohlavím na úrovni mozku uvádí, že ženy vykazují vyšší aktivitu v mnoha oblastech empatického obvodu, když čtou emoční výrazy obličejů oproti mužům.

B. pomocí otázek z prvního bloku:

Tabulka č. 8: Vyhodnocení dat B1

	1. ²	2. ³	3. ⁴	4. ⁵	7. ⁶	8. ⁷	9. ⁸
Mann-Whitney U	6594,500	6685,500	6416,000	6163,000	6254,500	5377,000	6068,500
Wilcoxon W	19797,500	10171,500	9902,000	19366,000	19457,500	18580,000	19271,500
Z	-0,751	-0,292	-0,696	-1,244	-1,595	-3,462	-1,647
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,453	0,771	0,487	0,213	0,111	0,001	0,100

a. Grouping Variable: Pohlaví

		11. průměr
Pohlaví	Muž	4,2
	Žena	3,8
	Celkem	3,9

Zdroj: Vlastní zpracování

V závislosti na pohlaví se podle Mann-Whitney testu z prvního bloku otázek statisticky významně liší odpovědi jen na otázku č. 8 – Zajímáte se o činnost zastupitelstva města Litoměřice? Muži častěji souhlasí (89 % z nich), tedy se zajímají o činnost zastupitelstva více než ženy (69 % z nich). Jelikož je větší zastoupení v zastupitelstvu mužského pohlaví, výsledek u této otázky potvrdil realitu. Co se týče politiky a zastoupení

² Znění otázky z dotazníku č. 1 – Zajímáte se o to, co se v Litoměřicích děje?

³ Znění otázky z dotazníku č. 2 – Je pro Vás rozvoj města Litoměřice důležitý?

⁴ Znění otázky z dotazníku č. 3 – Má podle Vás občan žijící v Litoměřicích vliv na to, co se ve městě děje?

⁵ Znění otázky z dotazníku č. 4 – Znáte možnosti participace na rozvoji města, které město nabízí?

Litoměřice?

⁶ Znění otázky z dotazníku č. 7 – Chodíte pravidelně k volbám?

⁷ Znění otázky z dotazníku č. 8 – Zajímáte se o činnost zastupitelstva města Litoměřice?

⁸ Znění otázky z dotazníku č. 9 – Účastnil/a jste se listopadového místního referenda v roce 2019?

mužského pohlaví, tak v tomto odvětví jasně dominují. Testovaná hypotéza, že zájem žen na participaci rozvoje města Litoměřice je vyšší než u mužů, tedy není potvrzena, ale u jedné otázky je prokázán opak. U otázky č. 1 – Zajímáte se o to, co se v Litoměřicích děje?, otázky č. 2, otázky č. 3 – Má podle Vás občan žijící v Litoměřicích vliv na to, co se ve městě děje a dalších otázkách č. 4, 7 a 9 se neprokázala závislost na pohlaví.

C. pomocí otázek z druhého bloku:

Tabulka č. 9: Vyhodnocení dat C1

	10. ⁹	11. ¹⁰	12. ¹¹	13. ¹²	14. ¹³	15. ¹⁴	16. ¹⁵	17. ¹⁶
Mann-Whitney U	5020,500	4916,000	5147,000	4937,000	5520,000	6439,000	5679,500	5137,000
Wilcoxon W	8506,500	18119,000	18350,000	18140,000	9006,000	19642,000	1888,500	8623,000
Z	-3,390	-3,606	-3,124	-3,549	-2,366	-0,561	-2,091	-3,155
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,001	0,000	0,002	0,000	0,018	0,575	0,037	0,002
a. Grouping Variable: Pohlaví								

⁹ Znění otázky z dotazníku č. 10 – Vyhovuje Vám současný systém participace a rozvoje města?

¹⁰ Znění otázky z dotazníku č. 11 – Mám zájem se zapojovat do rozvoje města Litoměřice.

¹¹ Znění otázky z dotazníku č. 12 – Věřím, že má účast na participaci města bude přínosná.

¹² Znění otázky z dotazníku č. 13 – Participovat na rozvoji města je pro mě osobně zajímavé.

¹³ Znění otázky z dotazníku č. 14 – Informovanost ze strany města Litoměřice je směrem k občanům dostatečná.

¹⁴ Znění otázky z dotazníku č. 15 – Participace na rozvoji města více spojuje a stmeluje občany.

¹⁵ Znění otázky z dotazníku č. 16 – Motivuje mě viditelný výsledek, který může díky mé participaci vzniknout.

¹⁶ Znění otázky z dotazníku č. 17 – Plně důvěřuji městu Litoměřice v rozvoji města a udržování kontaktu s občany.

		10. průměr	11. průměr	12. průměr	13. průměr	14. průměr	16. průměr	17. průměr
Pohlaví	Muž	2,3	4,2	3,7	4,0	2,2	4,1	2,0
	Žena	2,8	3,8	3,2	3,5	2,5	3,8	2,5
	Celkem	2,6	3,9	3,4	3,7	2,4	3,9	2,3

Zdroj: Vlastní zpracování

V závislosti na pohlaví se podle Mann-Whitney testu z druhého bloku otázek statisticky významně liší odpovědi na otázky č. 10, 11, 12, 13, 14, 16 i 17. Muži průměrně udávají extrémnější hodnocení než ženy. To může souviset s tím, že v předchozím bloku vyšlo, že muži se více zajímají o činnost zastupitelstva. Muži mají větší šanci prosadit určité změny, protože dokážou lépe přesvědčit okolí. To pozitivně působí právě na empatické ženské pohlaví. V otázkách na zájem více souhlasí, a co se týče otázek na hodnocení současného stavu, více nesouhlasí. Testovaná hypotéza, že zájem žen na participaci rozvoje města Litoměřice je vyšší než u mužů, tedy není potvrzena, ale u některých otázek je prokázán opak.

H2: V Litoměřicích je zájem u mladších na participaci rozvoje města Litoměřice vyšší než u starších občanů.

A. pomocí odpovědí na otázku č. 11 ohledně zájmu o participaci:

Tabulka č. 10: Kruskal-Wallis test A2

	11.
Kruskal-Wallis H	4,264
df	4
Asymp. Sig.	0,371
a. Kruskal Wallis Test	
b. Grouping Variable: Věkové kategorie	

		11. průměr
Věkové kategorie	18–25 let	3,7
	26–35 let	3,9
	36–45 let	4,1
	46–55 let	3,9
	56 let a více	4,0
	Celkem	3,9

Zdroj: Vlastní zpracování

Odpovědi na otázku č. 11 se podle Kruskal-Wallis testu statisticky významně neliší podle věku. Testovaná hypotéza, že zájem u mladších na participaci rozvoje města Litoměřice je vyšší než u starších občanů tedy není potvrzena. Tento výsledek může být zapříčiněný tím, že v dnešní době je stále „modernější“ mít rodinu až v pozdějším věku. Poté vidíme své okolí jinak a snažíme se dělat vše tak, aby to byla nejlepší možnost pro rodinu a její budoucnost. Další možností je, že názory mladších lidí, kteří v mnohém mohou být i bez jakékoliv pracovní zkušenosti – tedy reálného pohledu na svět, nejsou považovány za důležité. V dnešní době je pro mladého člověka velmi těžké prosadit svůj názor. Tento jev je vidět i v politice. Zde je zastoupeno pouze malé procento mladých politiků. Spíše převládají staří matadoři s mnohaletými zkušenostmi.

B. pomocí otázek z prvního bloku:

Tabulka č. 11: Vyhodnocení dat B2

	1.	2.	3.	4.	7.	8.	9.
Kruskal-Wallis H	9,838	2,718	20,173	7,952	28,423	23,444	28,630
df	4	4	4	4	4	4	4
Asymp. Sig.	0,043	0,606	0,000	0,093	0,000	0,000	0,000
a. Kruskal Wallis Test							
b. Grouping Variable: Věkové kategorie							

		1. průměr	3. průměr	7. průměr	8. průměr	9. průměr
Věkové kategorie	18–25 let	0,90	0,62	0,67	0,59	0,49
	26–35 let	0,97	0,44	0,85	0,67	0,65
	36–45 let	1,00	0,31	0,91	0,86	0,81
	46–55 let	0,93	0,37	1,00	0,72	0,84
	56 let a více	1,00	0,12	1,00	1,00	0,97
	Celkem	0,96	0,38	0,88	0,76	0,74

Zdroj: Vlastní zpracování

V závislosti na věku se podle Kruskal-Wallis testu z prvního bloku otázek statisticky významně liší odpovědi na otázky č. 1, 3, 7, 8 a 9. Podle post-hoc testu párového srovnání kategorií se statisticky významně odlišují krajní kategorie u otázek č. 3, 7, 8 a 9. U otázky č. 3 nejmladší respondenti častěji odpovídali – Ano, občan má vliv, zatímco nejstarší odpovídali častěji záporně. Zde je v hlavní roli optimismus, především u mladších respondentů. U starších respondentů převládá spíše negativita, která může být zapříčiněna zkušeností, kdy již participovali na rozvoji města, ale bohužel nedošlo

k uskutečnění projektu. U otázky č. 7 se odlišuje významně jen nejmladší kategorie s mnohem menší mírou souhlasu, že pravidelně chodí k volbám. Zde bych opět uvedla, že toto je možné především kvůli zkušenostem. K volbám chodí především starší ročníky, které dodržují svou občanskou povinnost, zatímco mladí lidé se spíše podřídí výsledku nebo se o politiku a rozvoj města vůbec nemusí zajímat. U otázek č. 8 a č. 9 nejmladší respondenti častěji uváděli – Ne, nezajímám se o činnost zastupitelstva a neúčastnil jsem se referenda, zatímco nejstarší skoro vždy uvedli Ano. V této situaci totiž starší respondenti uvažovali směrem do budoucnosti a dokázali si spojit možné důsledky. Díky tomu šli hlasovat v referendu o nemocnici. Starší lidé potřebují častěji lékařské ošetření. S přibývajícím věkem je vyšší potřeba lékařské pomoci. To je jeden z důvodů, proč starší respondenti bojovali za záchranu nemocnice. Testovaná hypotéza, že zájem u mladších na participaci rozvoje města Litoměřice je vyšší než u starších občanů, tedy není potvrzena, podle některých otázek je spíše prokázán opak.

C. pomocí otázek z druhého bloku:

Poslední hypotéza byla testována pomocí otázky č. 14 ohledně informovanosti občanů.

Tabulka č. 12: Vyhodnocení dat C2

	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17
Kruskal-Wallis H	28,289	4,264	3,530	10,238	15,882	9,583	3,952	43,411
df	4	4	4	4	4	4	4	4
Asymp. Sig.	0,000	0,371	0,473	0,037	0,003	0,048	0,412	0,000
a. Kruskal Wallis Test								
b. Grouping Variable: Věkové kategorie								

		10. průměr	13. průměr	14. průměr	15. průměr	17. průměr
Věkové kategorie	18–25 let	3,2	3,3	2,8	3,4	3,2
	26–35 let	2,8	3,8	2,7	3,6	2,6
	36–45 let	2,5	4,0	2,2	4,0	2,0
	46–55 let	2,5	3,7	2,2	3,7	2,1
	56 let a více	1,9	3,5	2,0	3,7	1,4
	Celkem	2,6	3,7	2,4	3,7	2,3

Zdroj: Vlastní zpracování

V závislosti na věku se podle Kruskal-Wallis testu z druhého bloku otázek statisticky významně liší odpovědi na otázky č. 10, 13, 14, 15 a 17. Podle post-hoc testu párového srovnání kategorií se statisticky významně odlišují krajní kategorie u otázek č. 10, 14 a 17. U všech tří otázek nejstarší respondenti více než ostatní nesouhlasili se současným systémem, informovaností a důvěrou. Tyto odpovědi mohou být zkreslené, a to kvůli stále přetrvávající napjaté atmosféře, která vznikla ve spojitosti se situací ohledně městské nemocnice v Litoměřicích. Ti nejmladší naopak u otázky č. 10 a č. 17 projeví průměrně spíše souhlas se systémem a důvěrou. Zde je hlavním důvodem mladický optimismus, především pak začátky participace mladých lidí. I když podnikatel začne podnikat, věří, že všechno půjde dle stanových cílů, vizí a plánů. Kdyby nevěřil, nemohl by podnik nebo živnost zakládat. Testovaná hypotéza, že zájem u mladších na participaci rozvoje města Litoměřice je vyšší než u starších občanů, tedy není potvrzena, podle některých otázek je spíše prokázán opak.

H3: V Litoměřicích více participují občané s vyšším stupněm dosaženého vzdělání.

A. pomocí odpovědí na otázku č. 11 ohledně zájmu o participaci:

Tabulka č. 13: Krukal-Wallis test A3

	11.
Kruskal-Wallis H	5,285
df	2
Asymp. Sig.	0,071
a. Kruskal Wallis Test	
b. Grouping Variable: Nejvyšší dosažené vzdělání	

		11. průměr
Nejvyšší dosažené vzdělání	ZŠ a SŠ – výuční list	3,6
	SŠ s maturitou	3,9
	VOŠ a VŠ	4,1
	Celkem	3,9

Zdroj: Vlastní zpracování

Odpovědi na otázku č. 11 se podle Kruskal-Wallis testu statisticky významně neliší na 5% hladině významnosti podle vzdělání. Testovaná hypotéza, že v Litoměřicích více participují občané s vyšším stupněm dosaženého vzdělání, tedy není potvrzena.

Zde se potvrzuje názor, že participace na rozvoji města je komplexní. Participant nemusí mít vysokoškolský titul, aby se mohl zapojit do participace a svým hlasem pomohl zlepšit rozvoj města Litoměřice. Pozitivním faktorem je, že participují obyvatelé napříč všemi druhy vzdělání.

B. pomocí otázek z prvního bloku:

Tabulka č. 14: Vyhodnocení dat B3

	1.	2.	3.	4.	7.	8.	9.
Kruskal-Wallis H	19,493	2,805	2,632	30,689	7,484	4,907	7,352
df	2	2	2	2	2	2	2
Asymp. Sig.	0,000	0,246	0,268	0,000	0,024	0,086	0,025
a. Kruskal Wallis Test							
b. Grouping Variable: Nejvyšší dosažené vzdělání							

		1. průměr	4. průměr	7. průměr	9. průměr
Věkové kategorie	ZŠ a SŠ – výuční list	0,84	0,35	0,76	0,57
	SŠ s maturitou	0,99	0,46	0,88	0,76
	VOŠ a VŠ	0,98	0,78	0,93	0,79
	Celkem	0,96	0,57	0,88	0,74

Zdroj: Vlastní zpracování

V závislosti na vzdělání se podle Kruskal-Wallis testu z prvního bloku otázek statisticky významně liší odpovědi na otázky č. 1, 4, 7 a 9. Podle post-hoc testu párového srovnání kategorií se statisticky významně odlišují krajní kategorie u otázek č. 1 a č. 4. U otázky č. 1 respondenti s nejnižším vzděláním častěji odpovídali – Ne, že se nezajímají

o dění ve městě – než ostatní. U otázky č. 4 respondenti s nejvyšším vzděláním častěji odpověděli – Ano, známe možnosti participace. Co se týče zájmu o participaci respondentů s nejnižším dosaženým vzděláním, je možné, že nemají zájem nebo nemají čas se zajímat o participaci. Většinou se jedná o řemeslníky, kteří svůj čas věnují práci a následně rodině. Naopak je velmi dobře, že čím vyšší vzdělání respondent má, tím větší je pravděpodobnost, že zná nabízené formy participace. S tím poté souvisí, že když respondenti znají možnosti participace, tak je větší pravděpodobnost, že některou z těchto možností využijí a stanou se participanty na rozvoji města Litoměřice. Testovaná hypotéza, že v Litoměřicích více participují občané s vyšším stupněm dosaženého vzdělání, je tedy podle některých otázek částečně potvrzena.

C. pomocí otázek z druhého bloku:

Poslední hypotéza byla testována pomocí otázky č. 14 ohledně informovanosti občanů.

Tabulka č. 15: Vyhodnocení dat C3

	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17
Kruskal-Wallis H	0,304	5,285	7,368	6,736	0,623	2,429	6,439	2,234
df	2	2	2	2	2	2	2	2
Asymp. Sig.	0,859	0,071	0,025	0,034	0,732	0,297	0,040	0,327
a. Kruskal Wallis Test								
b. Grouping Variable: Nejvyšší dosažené vzdělání								

		12. průměr	13. průměr	16. průměr
Věkové kategorie	ZŠ a SŠ – výuční list	3,6	3,5	3,7
	SŠ s maturitou	3,2	3,7	3,8
	VOŠ a VŠ	3,5	3,9	4,1
	Celkem	3,4	3,7	3,9

Zdroj: Vlastní zpracování

V závislosti na vzdělání se podle Kruskal-Wallis testu z druhého bloku otázek statisticky významně liší odpovědi na otázky č. 12, 13 a 16. Podle post-hoc testu párového srovnání kategorií se statisticky významně neodlišují žádné konkrétní kategorie u žádné z otázek. Testovaná hypotéza, že v Litoměřicích více participují občané s vyšším stupněm dosaženého vzdělání, tedy nemůže být podle těchto otázek potvrzena. To je velmi pozitivní výsledek, protože přesně toto je dle mého názoru cílem participace – zapojení veškerých věkových skupin bez nutnosti získaných titulů. Jde především o zapojení a vtažení obyvatel do participačního procesu. To je práce pro vedení města, aby připravila možnosti participace tak, aby obyvatelé měli chuť a šanci se zapojit a participovat na rozvoji města. Lidově řečeno – možnost participace je pro každého občana bez ohledu na věk, vzdělání a pohlaví. Stačí pouze vnímat okolní svět, sledovat problémy a případně být nápomocný k vytváření projektů, které tento problém mohou odstranit či napravit, a to je přesně hlavní podstata participace (zapojení obyvatel).

H4: Ze strany města Litoměřice je zajištěna kvalitní informovanost občanů.

Tabulka č. 16: Vyhodnocení dat k H4

14. Informovanost ze strany města Litoměřice je směrem k občanům dostatečná.		
N	Valid	245
	Missing	0
Mean		2,46
Median		2,00
Mode		1
Std. Deviation		1,246
Minimum		1
Maximum		5
		14.
Test Value		3,00
Total Cases		245
Number of Runs		102
Z		-2,342
Asymp. Sig. (2-tailed)		0,019
a. User specified		

Zdroj: Vlastní zpracování

Respondenti průměrně uvedli míru souhlasu s informovaností 2,4, což je na úrovni odpovědi „Nesouhlasím“. Tato odpověď (2) je také mediánem, tedy prostřední hodnotou, kdy polovina osob vyjádřila větší míru nesouhlasu a polovina nevěděla či uvedla souhlas. Modus, tedy nejčastější uvedená hodnota, je 1, tedy odpověď – „Silně nesouhlasím“. Podle popisné statistiky se ukazuje, že není zajištěna kvalitní informovanost občanů. Toto tvrzení je prokázáno i pomocí testu o střední hodnotě, v němž testovanou hodnotou je neutrální odpověď 3 – „Nevím“. Test prokázal statisticky významnou odlišnost od této hodnoty. Testovaná hypotéza, že ze strany města Litoměřice je zajištěna kvalitní informovanost občanů, tedy není potvrzena, ale je prokázán opak. Tento výsledek je nejspíše způsoben doznívajícími pozůstatky napjaté atmosféry, která vznikla ve spojitosti se situací okolo Nemocnice Litoměřice, a. s.

4.5 Polostandardizované rozhovory

Čtvrtou, poslední částí byly krátké polostandardizované rozhovory. Jednalo se o rozhovor se zástupcem vedení města Litoměřice a s pracovníkem Městského úřadu Litoměřice. Na základě sesbíraných dat z dotazníkového šetření byly vytvořeny otázky polostrukturovaného rozhovoru, které jsou uvedeny v příloze č. 2. Předem domluvená spolupráce s městem Litoměřice vyústila v uskutečnění rozhovorů. Otázky byly předem zaslány odpovědným pracovníkům. Následně se konaly domluvené rozhovory, a to ve druhé polovině měsíce října roku 2020. Vzhledem k trvajícím nouzovému stavu a platnému lockdownu v této době probíhaly domluvené rozhovory netradičně on-line formou. Jednalo se o polostrukturovaný rozhovor v délce přibližně 45 minut, kde dotazovaní odpovídali na předem připravené otázky týkající se participace a forem participace. Oba rozhovory proběhly dle domluvených podmínek a v příjemné atmosféře. Vyhodnocovány byly pomocí metody otevřeného kódování, což představuje rozdělení rozhovorů na dílčí části, které spolu souvisejí. Každé části byl následně přidělen kód, který shrnuje jevy, pocity či názory odpovídajících.

4.5.1 Vyhodnocení polostandardizovaných rozhovorů

Vzhledem k trvajícím nouzovému stavu a platnému lockdownu v této době probíhaly domluvené rozhovory netradiční formou online.

Realizování rozhovory byly přepsány do elektronické podoby, s níž se dále pracovalo.

První rozhovor s místostarostou L. Wünschem proběhl na konci měsíce října online formou. Otázky byly zaslány na příslušný e-mail. Obratem přišly od pana Wünsche odpovědi. Druhý rozhovor proběhl na půdě Městského úřadu Litoměřice. Nejprve byl domluven online formou přes platformu MS Teams, ale díky technickým komplikacím jsme se domluvili na klasickém osobním setkání.

Rozhovor proběhl s jedním z místostarostů města Litoměřice. V rozhovoru byly zmíněny některé formy participace, které využívá město Litoměřice. Dále byl zhodnocen současný stav rozvoje města s konkretizací na určitou část roku – říjen 2020. Je zřejmé, že v letošním roce je z důvodu velkého rozšíření onemocnění COVID-19 nutné vyhledat směr omezení investic a hledat úspory. Pan Wunsch zmínil, že co se týče občanské participace, jsme o krok zpět, než by si představoval. Lidé spíše čekají na to, až se problém sám vyřeší, místo aby pomohli svými názory nebo jinak k řešení. Jako nejjednodušší formy participace z pohledu 3. místostarosty města Litoměřice, který je zároveň Radou města Litoměřice pověřen jako osoba vztyčná pro kontakt s veřejností, jsou tradiční osobní nebo telefonický kontakt. Také bylo zmíněno, že je potřeba upravit jednu z forem participace, a to participativní rozpočet. V letošním roce byl poprvé spuštěn v jiné, pozměněné formě oproti loňským rokům. To se podepsalo na účasti v této formě participace, ale také administrativě, kterou bohužel odnesli naplno úředníci. Na závěr padla velmi optimistická myšlenka, že by se do participace měl zapojit každý, jakkoliv může a chce – město Litoměřice finančními prostředky, poradenstvím, občan Litoměřic svými nápady, časem. Výsledkem bude společné dosažení cíle, což bude přínos jak pro město – rozvojový faktor, tak pro obyvatele města – uspokojování potřeb obyvatel. Podrobný přepis rozhovoru se nachází v příloze č. 5.

Druhý rozhovor proběhl osobně na půdě městského úřadu. Rozhovor s koordinátorkou Zdravého města Mgr. Irenou Vodičkovou a zastupitelem města Litoměřice, který je politikem Zdravého města Litoměřice, Mgr. Petrem Hermanem

proběhl na začátku měsíce prosince. V rozhovoru byl zmíněn současný stav rozvoje města, kde byla opět zmíněna situace ohledně COVID-19, která v podstatě blokuje nejen podnikatele, tedy příjmy z odvedených daní, také příjmy veřejných rozpočtů krajů a obcí, ale také investice. Celkově se díky této situaci mění priority. To během rozhovoru potvrdila paní Vodičková, protože za doby karantény způsobené onemocněním COVID-19 několikanásobně vzrostl zájem o dobrovolnické práce. Jedná se také o jednu z forem participace, která ovšem není tak formální. Během rozhovoru byly zhodnoceny veškeré dostupné formy participace, které nabízí město Litoměřice. Zmíněny byly i ty neformální formy – dobrovolnictví, ankety, jako jsou Srdcař Litoměřic, Liťák si pomáhá a jiné. Také se zhodnotil zájem o participaci ze strany občanů, ale i ze strany města Litoměřice. Na závěr bylo řečeno, že je stanoven cíl, který vyplynul ze současné situace, tedy vymyslet online formy participace. Jelikož COVID-19 omezuje nejen podnikatele, ale i jiné občany, tak se dá říct, že omezuje i rozvoj města. Lidé mohou méně využívat forem participace, protože se v dnešní době nesmí scházet více lidí na jednom místě. Také byl panem Hermanem stanoven základní termín, který by se měl spojovat s participací, a to komunikace, protože ta je základem všeho. Podrobný přepis rozhovoru se nachází v příloze č. 6.

V obou rozhovorech byly zmíněny veškeré komunikační kanály, které jsou využívány. Paní Vodičková dokonce řekla, že má pocit, že je jich až moc, což je náročné na udržování a sjednocení informací. Tato tvrzení dokazují, že město Litoměřice podává informace svým občanům několika způsoby. Pokud občan chce, může si veškeré informace veřejně dohledat. Další shoda přišla ohledně rozvoje města. Účastníci se shodli, že město Litoměřice se rozvíjí, ale že vždy je co zlepšovat. Do této kategorie spadá finanční situace města, která je velmi poznamenána situací ohledně COVID-19. Je tedy nutné myslet na úspory a omezit investice. Také se respondenti shodli na tom, že celkový zájem ze stran obyvatel města Litoměřice by mohl být větší. Obyvatele města můžeme rozdělit na dvě skupiny. První skupina jsou ti, kdo jsou aktivní a participují na rozvoji města. Druhou skupinou tvoří ti, kdo nemají zájem participovat. Tuto druhou skupinu můžeme ještě rozdělit na dvě podkategorie. Do první podkategorie se řadí ti, kteří neparticipují na rozvoji města, ale nic nekomentují. Druhou podkategorie představují občané, kteří sice neparticipují na rozvoji města, ale křičí a kopou kolem sebe. Když už se někomu něco nelíbí, tak by měl svým názorem, svou participací nasměrovat vedení města

k řešení tohoto problému. Co se týče forem participace, zde je nabízena ze strany města velmi pestrá škála ,ať už se jedná o ankety, sociologické průzkumy přes veřejná fóra až po participativní rozpočet. Ze strany města Litoměřice je snaha o kvalitu, nikoli o kvantitu.

Oba uskutečněné rozhovory byly přepsány do elektronické podoby, se kterou se dále pracovalo. Pro jejich vyhodnocení byla zvolena metoda otevřeného kódování, která spočívala v rozdělení jednotlivých rozhovorů na dílčí části, ke kterým byly hledány příslušné kódy. Jednotlivé přidělené kódy na sebe navazovaly. Výsledkem vyhodnocení je záznam kódování. Podklady pro vytvoření záznamu kódování jsou obsaženy v příloze č. 7 a č. 8.

Tabulka č. 17: Záznam kódování

Kategorie	Kódy	Poznámka
Vnější aspekty		
	finanční situace	investice, úspory
	COVID-19 pandemie	situace ohledně lockdownu a celé pandemie COVID
Vnitřní aspekty – městský úřad		
	komunikační kanály	e-mail, Messenger, Instagram, Facebook, WhatsApp, mobilní rozhlas
	administrativa	snaha usnadnit administrativní úkony občanům města
	naslouchání, pochopení	
	finanční gramotnost	školí mladé a občany města o veřejných financích (městském rozpočtu)
	grafika	vytvořená nová sjednocená grafika

	informace	možnosti získání informací na webových stránkách města, Facebooku, úřední desce (klasická, elektronická), výleповé plochy MKZ
	rozhodnutí	jak v rukou úředníků, tak i vedení města
	Rada města	výkonný orgán obce, schvaluje nové návrhy týkající se rozvoje města (i participace)
	Zdravé město, síť Zdravých měst	system, který vede ke spolupráci jednotlivých měst navzájem v oblasti udržitelného rozvoje, kvality života
	kvalita aktivit	
	udržitelný rozvoj	jedna z hodnoticích kritérií sítě Zdravých měst
Vnitřní aspekty – participace		
	komunikační kanály	e-mail, Messenger, Instagram, Facebook, WhatsApp, mobilní rozhlas
	zájem občanů	
	osobní kontakt	
	telefonický kontakt	
	naslouchání, pochopení	

	dosažení cíle	stanovení si priorit, vytvoření projektů a následné splnění či dosažení
	participativní rozpočet	formální participace – občan si vybírá z návrhů, co realizovat z vyčleněných peněz z městského rozpočtu
	online formy participace	nový úkol vycházející z této doby zasažené COVID-19
	litoměřické desatero	formální participace -
	referendum	formální participace – referendum o litoměřické nemocnici
	dobrovolnictví	neformální participace – soudržnost, podpora a úsilí občanů
	ocenění podnikatelů	neformální participace – aktivity podnikatelů nad rámec jejich povinností
	Srdcař Litoměřic	neformální participace
	grantová politika města	formální participace – dotační programy
	sociologický průzkum	formální participace – průzkumy prováděné profesionální externí firmou
	anketa	

	akční plán města	formální participace – doplněk ke strategickému plánu města
	školní a mladá fóra	formální participace – zapojení mládeže do dění okolo rozvoje města
	Liťák si pomáhá	neformální participace
Vnitřní aspekty – občané města		
	komunikační kanály	e-mail, Messenger, Instagram, Facebook, WhatsApp, mobilní rozhlas
	zájem občanů	
	naslouchání, pochopení	
	ochota	
	aktivita občanů	zájem participovat na rozvoji města, aktivní zapojení do formálních či neformálních forem
	komunikace	lidé by více měli hledat veřejně dostupné informace o základních problémech či prioritách města
	ocenění	možnosti získat za své zapojení do rozvoje města ocenění (např. za dobrovolnictví)

Zdroj: Vlastní zpracování

Ve výše uvedené tabulce jsou uvedeny základní kategorie, které byly použity. Základními kategoriemi vnějších aspektů, mezi které patří věci, jež nemůže ani vedení města, ani pracovník městského úřadu ani občan města ovlivnit. Další kategorií jsou vnitřní aspekty, rozdělené do subkategorií (participace formální, participace neformální). Do této kategorie zařadíme všechny kódy, které souvisejí s občanskou participací. Dále sem spadá kategorie občanů města a kategorie činnosti městského úřadu. Jednotlivé přiřazené kódy zobrazují situace, pocity či jevy. Dále je na první pohled vidět, že převládají formální způsoby participace. Dalším zkoumaným jevem byla informovanost ze strany města Litoměřice. Z dotazníku vyšlo, že občané nejsou s informovaností spokojeni. Co se týče rozhovoru, tak zde vyšel naprostý opak. Je tedy vidět, že se zde neshodují pohledy občanů a vedení města, což je naprosto běžné. Každý účastník participativního jednání se vidí egoisticky. Jde mu především o jeho zájmy a vidí sebe jako středobod, jehož potřeby mají při uspokojování přednost. To přesně se ukázalo v tomto případě, kdy každá strana tvrdí opak, takže se nemohou oba pohledy shodovat.

Zjištěné informace z uskutečněných rozhovorů příliš nekorespondují s výsledky dotazníkového šetření, které proběhlo mezi obyvateli města Litoměřice. Z dotazníkového šetření jsou patrné určité nesrovnalosti, které se týkají účasti, participace na rozvoji města. Tyto neshody ukazují na to, jak komplexní problematiku představuje participace občanů na rozvoji města. Každá ze zúčastněných stran chápe danou situaci z jiného úhlu pohledu, a proto je možné, že se tyto pohledy neshodují. V podstatě je zde patrné, že každý má svou pravdu. Z dotazníkového šetření vyšlo, že občané chodí pravidelně k volbám. Pokud toto srovnáme s volební účastí ve městě, je vidět určitý nesoulad. Ovšem to může být způsobeno tím, že se v dotazníku můžou respondenti trochu idealizovat. Z dotazníku totiž také vyšlo, že se lidé zajímají o zastupitelstvo města Litoměřice. Ovšem na jednání zastupitelstva města nebývá přítomno mnoho návštěvníků z řad občanů. Na to navazuje poznatek, že je možné, že lidé se zajímají o činnost zastupitelstva, ale nemusí být přítomni na jednání. Mohou si poté číst zápisy ze zastupitelstev nebo zprávy, které podávají jednotlivé politické strany. Je možné, že údaje získané z dotazníku mohou být zkreslené uplynulými událostmi v souvislosti s městskou nemocnicí. Výsledky ukazují, že se názory zúčastněných různí, mají na ně vliv různé situace, které ve městě nastávají.

Situace ohledně městské nemocnice byla velmi vyostřená. Začalo se klidně a pokračovalo se osobními útoky. Je ale pravda, že město mohlo o záměru více informovat. Přípravný výbor a občané města mohli jednat klidněji. Ale už se to stalo. V současné době

je na vedení města, aby si opět získalo důvěru občanů, protože právě ta je úzce spjata s participací na rozvoji města. Na druhou stranu musí ale také obyvatelé Litoměřic také ustoupit a dát šanci vedení města a soustředit se na aktivity prováděné městem v současné době.

Město Litoměřice připravilo pestrou škálu možností participace na svém rozvoji. Je tedy jen na občanech, kterou z forem si vyberou a do které se zapojí. Kromě formálních forem participace, jako jsou veřejné debaty, kulaté stoly, litoměřické desatero nebo ze zákona povinné volby do obecního zastupitelstva nebo uskutečněné listopadové referendum, které se týkalo prodeje/pronájmu litoměřické nemocnice, je možné se zapojit i do neformálních forem participace. Jedná se o dobrovolnickou činnost, zapojení se do hlasování v různých anketách nebo v participativním rozpočtu prostřednictvím mobilního rozhlasu až po zapojení se do soutěže o největšího srdcaře Litoměřic. Obyvatelé mají opravdu velký výběr různých možností participace. Na druhou stranu město odvádí svou práci v oblasti participace nad rámec kvality. Nabízet takovou škálu možností, jak se občan může zapojit, je obdivuhodné, i když výsledky dotazníku nekorespondují s tímto tvrzením. Díky participaci se stmeluje celý kolektiv obyvatel města, poznávají se noví spoluobčané a vznikají různé nové kolektivy. Zvyšuje se životní úroveň jednotlivých obyvatel.

Díky participaci dochází k zapojení obyvatel do procesu, takže mají pocit, že oni sami mohli něco změnit. Participace je velmi komplexní soubor činností, které prospívají nejen městu (rozvoj města), ale také jeho obyvatelům (možnost vybudovat něco nového, možnost kreativní tvorby aj.).

5 Závěr

Hlavním záměrem této práce bylo analyzovat a zhodnotit míru participace občanů na rozvoji města Litoměřice a možnosti, které jim město k tomu nabízí. Dílčím cílem práce bylo zjistit, kterou formu participace preferují občané města a kterou město Litoměřice. Na tento dílčí cíl navazovalo doplnění, jak velkou důvěru mají občané ve vedení města z hlediska realizace projektů a informovanosti občanů.

První část práce, ze které vzešla využitelná metodika, zahrnuje současné poznání o participaci jako takové a přiblížení některých jejích forem. Následná praktická část byla rozdělena do dvou částí. V rámci první části proběhlo dotazníkové šetření mezi občany Litoměřic, které odpovědělo na otázku, kterou formu participace nejvíce využívají. Díky získaným datům šlo také ověřit míru participace občanů na rozvoji města Litoměřice. Po provedení statistických výpočtů bylo zřejmé, že nejvíce občané města participovali v minulém roce na konání referenda o litoměřické nemocnici. Druhou část tvořily rozhovory, a to s místostarostou města a poté s pracovníky městského úřadu (pracovníky Zdravého města Litoměřice, kteří mají na starosti participaci občanů). Jednalo se o polostandardizované rozhovory, jejichž výsledkem bylo zjištění, jakou participaci nabízí město Litoměřice. Dále byl zjištěn současný stav rozvoje města Litoměřice. Všichni dotazovaní se shodli na tom, že by se mohli obyvatelé města více zapojovat a současně že by město mělo více naslouchat názorům z řad občanů.

Celková míra participace občanů byla vyhodnocena jako zvyšující se, ať už se jedná o účast na formální, nebo neformální participaci. Z formální participace byl nejvíce využit participativní rozpočet. Z neformální participace mělo vzrůstající trend dobrovolnictví. Celková míra participace ze stran obyvatel závisí na situaci okolo případného projektu. Druhým faktorem ovlivňujícím participaci obyvatel je administrativní náročnost. Na to pružně reaguje město Litoměřice, jehož snahou je minimální míra zatížení občanů administrativou.

Preferovaná forma participace z řad občanů nebyla přesně určena. Nejlépe vyšla forma participace – referendum. To lze přikládat velmi vypjaté situaci. Ze strany města Litoměřice také nebyla určena jedna konkrétní forma participace, kterou by město preferovalo. Každá nabízená forma je jiná, a proto se snaží dbát na kvalitu poskytovaných služeb, aby se občané více zapojovali.

V informovanosti ze strany města byla zjištěna pestřejší. V dotazníkovém šetření vyšlo, že obyvatelé města nemají dostatečnou informovanost. Toto tvrzení se neshoduje s daty, která byla získána pomocí rozhovorů. Je tomu především proto, že se zcela neuklidnila situace, která vznikla v souvislosti s plánovanými kroky ohledně městské nemocnice.

Bylo by vhodné oprostít se od minulosti a dívat se do společné budoucnosti. To znamená, že by obyvatelé měli začít více důvěřovat vedení města Litoměřice. Díky tomu se zvýší míra participace. Naopak město by mělo více naslouchat názorům z řad obyvatel. Tento kompromis by svedl tyto dvě cesty (obyvatele města, vedení města) na jednu společnou.

Město Litoměřice připravilo půdu svým obyvatelům pro možnou participaci a záleží jen na občanech, zda tuto možnost využijí. Město Litoměřice přesně vystihlo, vystihuje a bude vystihovat (diskutují se nové formy participace v online režimu) hlavní cíl participace.

6 Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje

- BALÍK, S., 2009. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. Praha: Grada. 250 s. ISBN 978-80-247-2908-4.
- BARON-COHEN, S., 2004. *The essential difference*. London: Penguin Books. 288 p. ISBN 9780141011011.
- BINEK, J., 2010. *Rozvojové možnosti obcí*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2010. 52 s. ISBN 978-80-87147-29-0.
- BRIZENDINE, L., 2010. *Proč muži myslí tak, jak myslí a proč jednají jinak než ženy*. Brno: Computer Press. 124 s. ISBN 978-80-251-3072-8.
- BRŮNA, M. et al., 2005. *Veřejná správa v České republice*. 2., rozš. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, Úsek pro reformu veřejné správy. 125 s. ISBN 80-2394709-5.
- ČERMÁK, D. a P. NEJDL, 2007. *Participace a partnerství v místní veřejné správě*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i. 124 s. ISBN 978-7330-130-9.
- ČERMÁK, D. et al., 2011. *Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). 182 s. ISBN 978-80-7419-067-4.
- HINDLS, R. et al., 2006. *Statistika pro ekonomy*. 7. vyd. Praha: Professional Publishing. 389 s. ISBN 80-86946-16-9.
- HOLEČEK, J. et al., 2009. *Obec a její rozvoj v širších souvislostech*. Brno: GaREP. 76 s. ISBN 978-80-904308-2-2.
- JELÍNKOVÁ, J., 2017. *Občan, spolek, obec a úřad v ochraně životního prostředí: praktický průvodce*. Praha: Grada. 272 s. ISBN ISBN: 978-80-271-0508-3.
- KADEŘÁBKOVÁ, J. a J. PEKOVÁ, 2012. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR. 300 s. ISBN 978-80-7357-910-4.
- KREJČÍ, T. et al., 2010. *Regionální rozvoj – teorie, aplikace, regionalizace*. Brno: Mendelova univerzita. 155 s. ISBN 978-80-7375-414-3.
- LINEK, L. et al., 2017. *Občanství a politická participace v České republice*. 1. vyd.. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). 248 s. ISBN 978-80-7419-262-3.
- MALÝ, I. a V. CIBÁKOVÁ, 2012. *Dopady vybraných veřejných politik na regionální rozvoj v České a Slovenské republice*. Brno: Masarykova univerzita. 251 s. ISBN 978-80-210-5805-7.

- MANSFELDOVÁ, Z. a A. KROUPA, 2005. *Participace a zájmové organizace v České republice*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). 244 s. ISBN 80-86429-53-9.
- NEČADOVÁ, V., 2009. *Veřejná správa*. Jihlava: Vysoká škola polytechnická Jihlava. 143 s. ISBN 978-80-8703519-1.
- PAVLÍK, M. et al., 2016. *Podpora lokální ekonomiky – využití skrytých potenciálů v regionech*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. ISBN 978-80-7552-390-7.
- PECÁKOVÁ, I., 2011. *Statistika v terénních průzkumech*. 2. dopl. vyd. Praha: Professional Publishing. 236 s. ISBN 978-80-7431-039-3.
- STANGE, W. a D. TIEMANN, 1999. Alltagsdemokratie und Partizipation: Kinder vertreten ihre Interessen in Kindertagesstätte, Schule, Jugendarbeit und Kommune. In: GLINKA, H.-J. et al. *Kulturelle und politische Partizipation von Kindern. Interessenvertretung und Kulturarbeit für und durch Kinder*. Opladen: Leske + Budrich.
- STRAUSS, A. L. a J. M. CORBIN, 1999. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Přeložil Stanislav Ježek. 1. vyd. Brno: Sdružení Podané ruce. ISBN 808583460X.
- VOJTÍŠEK, P., 2012. *Výzkumné metody*. Praha: Vyšší odborná škola sociálně právní. ISBN 978-80-905109-3-7.
- WOKOUN, R. et al., 2011. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-304-9.
- Zákon č. 85/1990 Sb., o právu petičním.
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů.
- Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů.
- Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu a změně některých zákonů.
- Zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů.

Elektronické zdroje

- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2016. Okres Litoměřice. Administrativní rozdělení okresu. *Czso.cz* [online]. 1. 1. 2016 [cit. 2020-12-12]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/11248/17833311/Litom%C4%9B%C5%99ice.png/72d5d7dd-5335-4fd9-a12b-7b3ba794eadf?version=1.1&t=1478242286536>

- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2018. Volby do zastupitelstev obcí 5. 10. – 6. 10. 2018 – Litoměřice. In: *Volby.cz* [online]. 6. 10. 2018 [cit. 2020-12-12]. Dostupné z: <https://volby.cz/pls/kv2018/kv11111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=4203&xobec=564567&xstat=0&xvyber=0>
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2019. Města. Litoměřice – demografický vývoj v obcích. *Czso.cz* [online]. 31. 12. 2019 [cit. 2020-12-12]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31548&u=__VUZEMI__43__564567#
- MATEŘSKÁ ŠKOLA LITOMĚŘICE, 2020. Seznam školek naší organizace. *Skolky-ltm.cz* [online]. © 2020 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://www.skolky-ltm.cz/skolky.html>
- MĚSTO LITOMĚŘICE, 2002. OZV č. 1/2002, o znaku a praporu města Litoměřic. *Litomerice.cz* [online]. © 2002 [cit. 2020-12-12]. Dostupné z: <https://www.litomerice.cz/vyhlaskey/852-1-2002-znak-a-prapor-mesta>
- MĚSTO LITOMĚŘICE, 2017. Městská nemocnice se od 1. října změnila v akciovou společnost. In: *Litomerice.cz* [online]. 18. 9. 2017 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://www.litomerice.cz/aktuality/6078-mestska-nemocnice-se-od-1-rijna-zmeni-v-akciovou-spolecnost>
- MĚSTO LITOMĚŘICE, 2018. Vyhláška č. 2/2018 - kterou se upravují pravidla pro pohyb psů na veřejném prostranství a vymezují prostory pro volné pobíhání psů. *Litomerice.cz* [online]. © 2018 [cit. 2020-12-12]. Dostupné z: <https://www.litomerice.cz/vyhlaskey/7266-vyhlaskey-c-2-2018-kterou-se-upravuji-pravidla-pro-pohyb-psu-na-verejnym-prostranstvi-a-vymezuji-prostory-pro-volne-pobihani-psu>
- MĚSTO LITOMĚŘICE, 2019. Referendum nemocnice. In: *Litomerice.cz* [online]. 12. 8. 2019 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z <https://www.litomerice.cz/referendumnemocnice>
- MĚSTO LITOMĚŘICE, 2020. Vedení města. *Litomerice.cz* [online]. © 2020 [cit. 2020-12-12]. Dostupné z: <https://www.litomerice.cz/vedeni-mesta>
- MĚSTO LITOMĚŘICE, 2021a. Historie. *Litomerice.cz* [online]. © 2021 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://www.litomerice.cz/mesto/historie-mesta>
- MĚSTO LITOMĚŘICE, 2021b. Oficiální Facebook profil města Litoměřice. *Cs-cz.facebook.com* [online]. © 2021 [cit. 2021-02-12]. Dostupné z <https://cs-cz.facebook.com/Litomerice>
- MĚSTO LITOMĚŘICE, 2021c. Rada města. *Litomerice.cz* [online]. © 2021 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://www.litomerice.cz/rada>
- MĚSTO LITOMĚŘICE, 2021d. Zastupitelstvo. *Litomerice.cz* [online]. © 2021 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://www.litomerice.cz/zastupitelstvo>

- MINISTERSTVO VNITRA ČR, 2020. Rady a služby. *Mvcr.cz* [online]. © 2020 [cit. 2020-12-12]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obcanske-aktivity-118893.aspx>
- POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČR, 2020. Volební zákony. *Psp.cz* [online]. © 2020 [cit. 2020-12-12]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=309>
- STOJANOVOVÁ, J. a STOJANOV, Š., 2018. *Kronika města Litoměřice* [online]. Litoměřice: Město Litoměřice [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: https://www.litomerice.cz/images/kronika/kronika_2018.pdf
- ŠM, 2019. V Litoměřicích protestovali lidé proti prodeji městské nemocnice. In: *Idnes.cz* [online]. 1. 5. 2019 [cit. 2021-02-12]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/usti/zpravy/protest-litomerice-prodej-nemocnice-krajska-zdravotni-finance-petice-referendum.A190430_105620_usti-zpravy_mi
- TUČEK, R., 2020. Konec závodní dráhy. Část Březinovy cesty je nově vedlejší silnicí. In: *Litomerice.cz* [online]. 18. 8. 2020 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://www.litomerice.cz/aktuality/10632-konec-zavodni-drahy-cast-brezinovy-cesty-je-nove-vedlejsi-silnici>
- ZDRAVÉ MĚSTO LITOMĚŘICE A MA21, 2020. Tvoříme Litoměřice - participativní rozpočet 2020. *Zdravemesto.litomerice.cz* [online]. © 2020 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://zdravemesto.litomerice.cz/participativni-rozpocet>

7 Přílohy

Příloha 1 Dotazník pro obyvatele města Litoměřice

Dotazník pro obyvatele města Litoměřice

Vážené respondentky, vážení respondenti,

obracím se na Vás s žádostí o vyplnění mého dotazníku, který je určen jako podklad pro mou diplomovou práci na téma „*Participace občanů jako faktor rozvoje města Litoměřice*“.

Dotazník je určen obyvatelům města Litoměřice, kteří splňují pouze podmínku plnoletosti (dosažených 18 let). V tomto dotazníku je Vaším úkolem odpovědět na uvedené otázky a ohodnotit uvedené výroky, které se týkají participace občanů na rozvoji města Litoměřice. Účast v tomto výzkumu je anonymní. Vyplnění dotazníku Vám zabere zhruba 7–10 minut. Tak pojďme na to!

Předem děkuji za Váš čas a spolupráci.

U otázek č. 10 až č. 17 vybíráte z hodnoticí škály:

1	2	3	4	5
Silně nesouhlasím	Nesouhlasím	Nevím	Souhlasím	Silně souhlasím

Martina Richterová – studentka 2. ročníku Fakulty provozně ekonomické, České zemědělské univerzity v Praze.

1. Zajímáte se o to, co se v Litoměřicích děje? ANO
NE
2. Je pro Vás rozvoj města Litoměřice důležitý? ANO
NE
3. Má podle Vás občan žijící v Litoměřicích vliv na to, co se ve městě děje? ANO
NE
4. Znáte možnosti participace na rozvoji města, které nabízí město Litoměřice? ANO
NE

5. Jakou formu participace jste využili? (možnost více možností)

VOLBY MÍSTNÍ REFERENDUM DESATERO ZASTUPITELSTVO FÓRUM
PARTICIPATIVNÍ ROZPOČET KULATÝ STŮL ŽÁDNOU JINÉ

Jiné:

6. Uvítali byste novou možnost participace na rozvoji města? (možno více možností)

ANKETY PETICE WORKSHOPY POŘÁDAT SOUTĚŽE VĚTŠÍ
A ČASTĚJŠÍ INFORMOVANOST ŽÁDNOU JINÉ

Jiné:

7. Chodíte pravidelně k volbám? ANO

NE

8. Zajímáte se o činnost zastupitelstva města Litoměřice? ANO

NE

9. Účastnil/a jste se listopadového místního referenda v roce 2019? ANO

NE

10.	Vyhovuje Vám současný systém participace a rozvoje města.	
11.	Mám zájem se zapojovat do rozvoje města Litoměřice.	
12.	Věřím, že má účast na participaci města bude přínosná.	
13.	Participovat na rozvoji města je pro mě osobně zajímavé.	
14.	Informovanost ze strany města Litoměřice je směrem k občanům dostatečná.	
15.	Participace na rozvoji města více spojuje a stmeluje občany.	
16.	Motivuje mě viditelný výsledek, který může díky mé participaci vzniknout.	
17.	Plně důvěřuji městu Litoměřice v rozvoji města a udržování kontaktu s občany.	

18. Jaké je Vaše pohlaví? ŽENA

MUŽ

29. Do jaké věkové skupiny spadáte?

18–25 let 26–35 let 36–45 let 46–55 let 56–65 let 66 a více let

20. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

ZŠ SŠ (VÝUČNÍ LIST) SŠ (MATURITA) VOŠ VŠ

21.	Jaké je Vaše místo trvalého pobytu (město)?	
-----	---	--

Příloha 2 Polostrukturované rozhovory s vedoucími pracovníky

1. Jak byste stručně charakterizoval/a současný stav rozvoje města?
2. Vyhovuje Vám občanská participace na rozvoji města?
3. Jak mohou občané participovat na rozvoji města?
4. Jaká z Vámi uvedených forem je z řad občanů nejvíce využívána a naopak, o kterou formu je minimální zájem?
5. Jaká je administrativní a časová náročnost výše zmíněných forem participace?
6. Jaká forma je preferovaná ze strany města Litoměřice a naopak, kterou formu město Litoměřice využívá nejméně?
7. Jak z pohledu Vaší funkce hodnotíte zapojení občanů do rozvoje města?
8. Máte v plánu zařadit novou formu participace či upravit nebo zkvalitnit stávající?
9. Krátké představení – jméno, funkce, doba ve funkci a náplň Vaší práce.

Příloha 3 Výsledky hlasování v místním referendu

Tabulka č. 18: Výsledky hlasování v místním referendu

VÝSLEDKY HLASOVÁNÍ ZA JEDNOTLIVÉ HLASOVACÍ OKRSKY

Místní referendum Litoměřice 8.11.2019

číslo hlasovacího okrsku	hlasovací místnost	celkový počet oprávněných osob zapsaných ve výpisu ze seznamu oprávněných osob	počet oprávněných osob, kterým byly vydány hlasovací lístky a úřední obálky	počet odevzdaných úředních obálek	celkový počet platných hlasů pro "ANO"	celkový počet platných hlasů pro "NE"	celkový počet osob, které se "ZDRŽELY" hlasování	celkový počet platných hlasů ANO, NE + počet ZDRŽEL SE (za okrsek)
1	SSOŠ (1. KŠPA), Máchovy schody 4	1649	394	393	373	9	2	384
2	MěÚ Pekařská 2	818	441	441	413	13	5	431
3	ZŠ Boženy Němcové 2	558	300	300	294	3	0	297
4	ZŠ Boženy Němcové 2	611	353	353	329	11	1	341
5	LINGUA UNIVERSAL Sovova 2	612	350	350	337	5	0	342
6	ZŠ Na Valech 582/53	624	325	325	313	9	0	322
7	ZŠ Na Valech 582/53	374	198	198	191	4	0	195
8	ZŠ Na Valech 582/53	637	354	354	338	7	0	345
9	MŠ Lipová Mládežnická 17	491	268	268	251	7	0	258
10	MŠ Lipová Mládežnická 17	447	263	263	252	1	0	253
11	SDH hasiči Stránského 34	583	318	318	297	8	1	306
12	DPS Farní charita Švermova 2099/16	603	293	293	281	4	8	293
13	DPS Farní charita Kosmonautů 2020/14	564	357	357	350	2	5	357
14	ZŠ U Stadionu 522/4	622	324	324	306	7	2	315
15	ZŠ U Stadionu 522/4	509	320	320	308	3	3	314
16	ZŠ Masarykova Svojsíkova 1482/5	566	318	318	300	7	1	308
17	MŠ Mažinka Vančurova 2	637	392	392	377	10	0	387
18	ZŠ Havlíčkové 1830/32	561	303	303	295	3	0	298

číslo hlasovacího okrsku	hlasovací místnost	celkový počet oprávněných osob zapsaných ve výpisu ze seznamu oprávněných osob	počet oprávněných osob, kterým byly vydány hlasovací lístky a úřední obálky	počet odevzdaných úředních obálek	celkový počet platných hlasů pro "ANO"	celkový počet platných hlasů pro "NE"	celkový počet osob, které se "ZDRŽELY" hlasování	celkový počet platných hlasů ANO, NE + počet ZDRŽEL SE (za okrsek)
19	zŠ Havlíčkova 183032	557	362	362	343	14	0	357
20	zŠ Havlíčkova 1830/32	694	334	334	321	7	0	328
21	DOM ROZMARÝN Plešivecká 186315	1007	619	619	592	15	0	607
22	DOM ROZMARÝN Plešivecká 1863/15	774	448	448	435	6	0	441
23	OSSZ Litoměřice Seifertova 2063/3	677	371	371	360	7	1	368
24	zŠ Ladova 413/5	734	398	398	386	10	0	396
25	zŠ Ladova 413/5	681	353	353	340	4	1	345
26	zŠ Ladova 413/5	606	374	374	358	9	3	370
27	zŠ Ladova 413/5	794	431	431	424	7	0	431
28	zŠ Ladova 413/5	703	383	383	367	9	0	376
29	MěÚ odbor dopravy Topolčanská 1	208	133	133	130	1	0	131
30	DŮM NADĚJE Želetická 11	76	31	31	30	1	0	31
Celkem město Litoměřice		18977	10108	10107	9691	203	33	9927
Procentuální účast				52,31%				
Procentuální vyjádření hlasování pro "ANO"				51,07%				

Příloha 4 Popisná statistika jednotlivých otázek z dotazníku

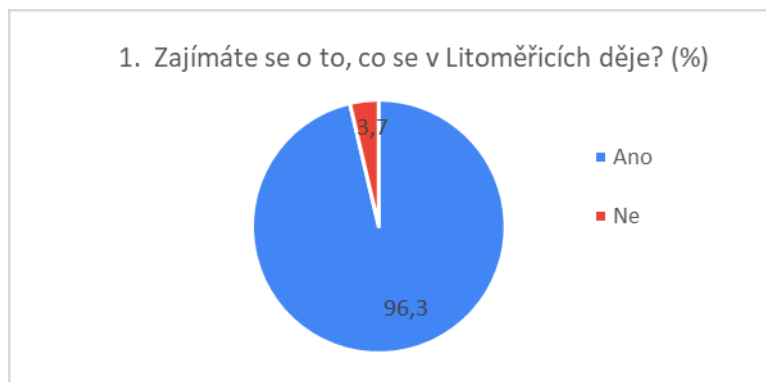
Tabulka č. 19: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 1

1. Zajímáte se o to, co se v Litoměřicích děje?

	n	%
Ano	236	96,3
Ne	9	3,7
Celkem	245	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek č. 13: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 1

Zdroj: Vlastní zpracování

Téměř všichni se zajímají o to, co se v Litoměřicích děje, naopak je tomu jen u 3,7 % respondentů.

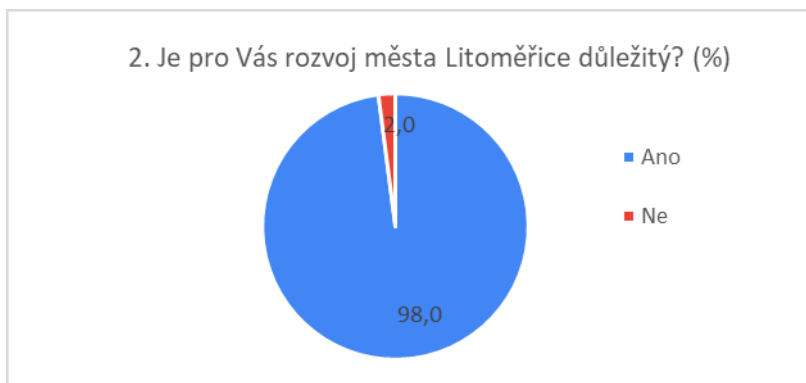
Tabulka č. 20: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 2

2. Je pro Vás rozvoj města Litoměřice důležitý?

	n	%
Ano	240	98,0
Ne	5	2,0
Celkem	245	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek č. 14: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 2

Zdroj: Vlastní zpracování

Rozvoj města je důležitý téměř po všechny respondenty.

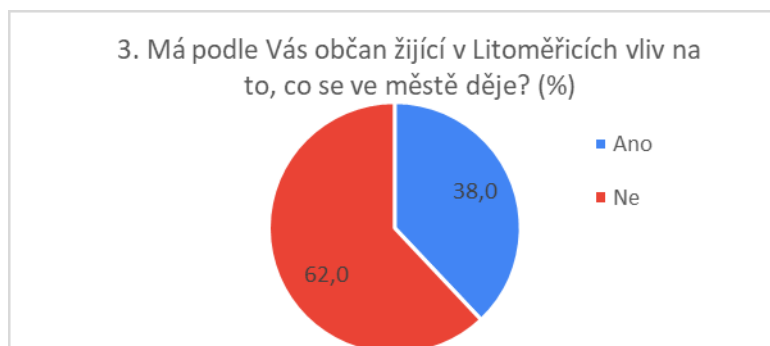
Tabulka č. 21: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 3

3. Má podle Vás občan žijící v Litoměřicích vliv na to, co se ve městě děje?

	n	%
Ano	93	38,0
Ne	152	62,0
Celkem	245	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek č. 15: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 3

Zdroj: Vlastní zpracování

Téměř dvě třetiny respondentů si myslí, že občan v Litoměřicích nemá vliv na to, co se ve městě děje.

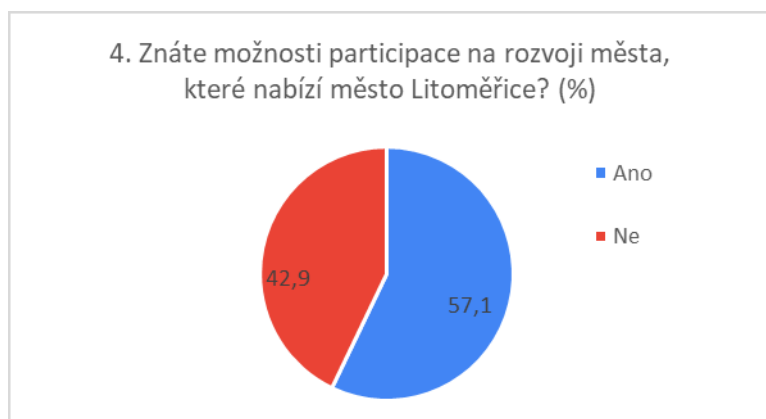
Tabulka č. 22: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 4

4. Znáte možnosti participace na rozvoji města, které nabízí město Litoměřice?

	n	%
Ano	140	57,1
Ne	105	42,9
Celkem	245	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek č. 16: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 4

Zdroj: Vlastní zpracování

Více než polovina respondentů zná možnosti participace na rozvoji města.

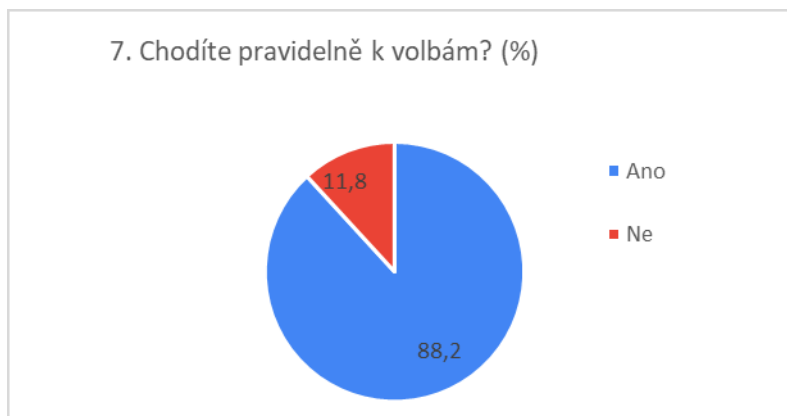
Tabulka č. 23: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 7

7. Chodíte pravidelně k volbám?

	n	%
Ano	216	88,2
Ne	29	11,8
Celkem	245	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek č. 17: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 7

Zdroj: Vlastní zpracování

Většina (88,2 %) respondentů chodí pravidelně k volbám.

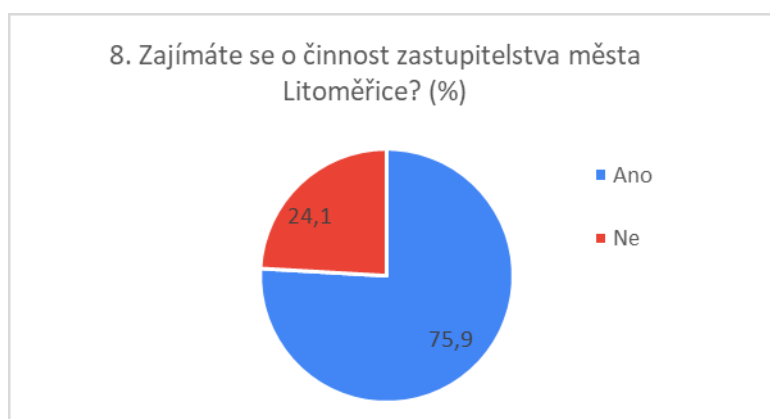
Tabulka č. 24: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 8

8. Zajímáte se o činnost zastupitelstva města
Litoměřice?

	n	%
Ano	186	75,9
Ne	59	24,1
Celkem	245	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek č. 18: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 8

Zdroj: Vlastní zpracování

Tři čtvrtiny respondentů se zajímají o činnost zastupitelstva města.

Tabulka č. 25: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 9

9. Účastnil/a jste se listopadového místního referenda v roce 2019?

	n	%
Ano	182	74,3
Ne	63	25,7
Celkem	245	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek č. 19: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 9

Zdroj: Vlastní zpracování

Tři čtvrtiny respondentů se zúčastnily listopadového místního referenda.

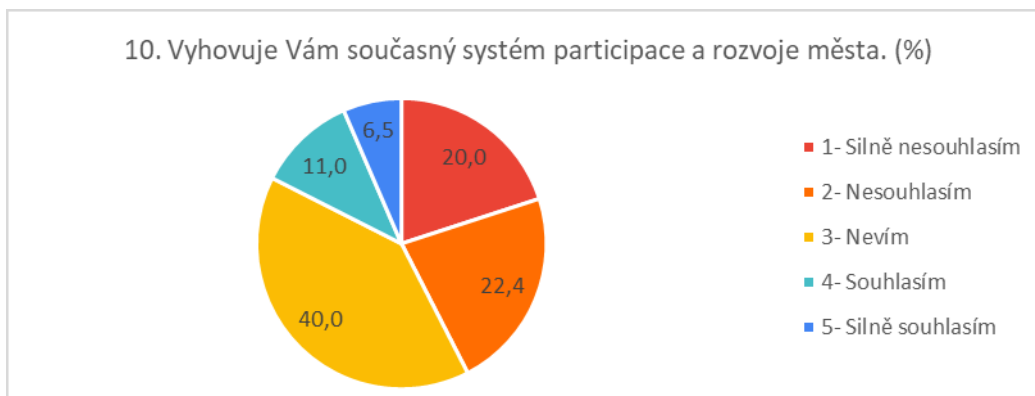
Tabulka č. 26: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 10

10. Vyhovuje Vám současný systém participace a rozvoje města.

	n	%
1 – Silně nesouhlasím	49	20,0
2 – Nesouhlasím	55	22,4
3 – Nevím	98	40,0
4 – Souhlasím	27	11,0
5 – Silně souhlasím	16	6,5
Celkem	245	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek č. 20: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 10

Zdroj: Vlastní zpracování

Současný systém vyhovuje necelé pětině respondentů, více než 44 % naopak nevyhovuje.

Tabulka č. 27: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 11

11. Mám zájem se zapojovat do rozvoje města

Litoměřice.

	n	%
1 – Silně nesouhlasím	3	1,2
2 – Nesouhlasím	23	9,4
3 – Nevím	55	22,4
4 – Souhlasím	75	30,6
5 – Silně souhlasím	89	36,3
Celkem	245	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek č. 21: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 11

Zdroj: Vlastní zpracování

Dvě třetiny respondentů mají zájem se zapojovat do rozvoje, pouze každý desátý zájem nemá.

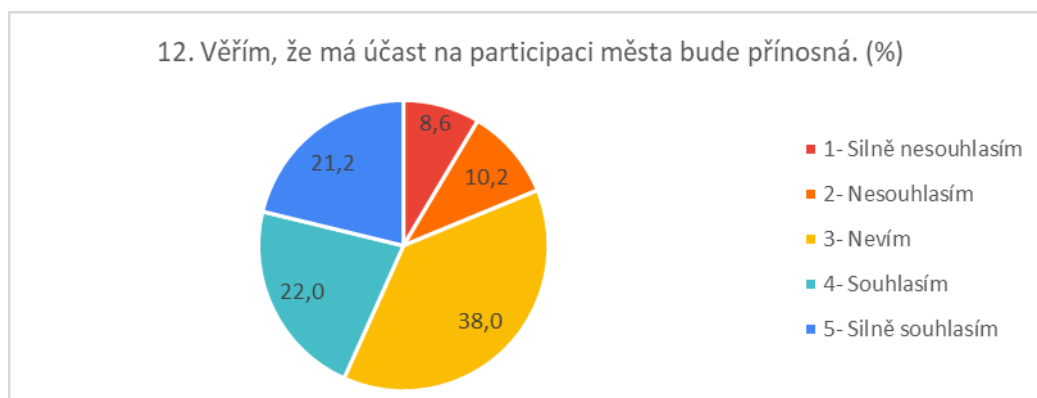
Tabulka č. 28: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 12

12. Věřím, že má účast na participaci města bude přínosná.

	n	%
1 – Silně nesouhlasím	21	8,6
2 – Nesouhlasím	25	10,2
3 – Nevím	93	38,0
4 – Souhlasím	54	22,0
5 – Silně souhlasím	52	21,2
Celkem	245	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek č. 22: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 12

Zdroj: Vlastní zpracování

Dvě pětiny respondentů považují svou účast za přínosnou, jedna pětina naopak nesouhlasí.

Tabulka č. 29: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 13

13. Participovat na rozvoji města je pro mě osobně zajímavé.

	n	%
1 – Silně nesouhlasím	8	3,3
2 – Nesouhlasím	18	7,3
3 – Nevím	77	31,4
4 – Souhlasím	77	31,4
5 – Silně souhlasím	65	26,5
Celkem	245	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek č. 23: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 13

Zdroj: Vlastní zpracování

Pro více než polovinu respondentů je osobně zajímavé participovat na rozvoji, pro každého desátého nikoli.

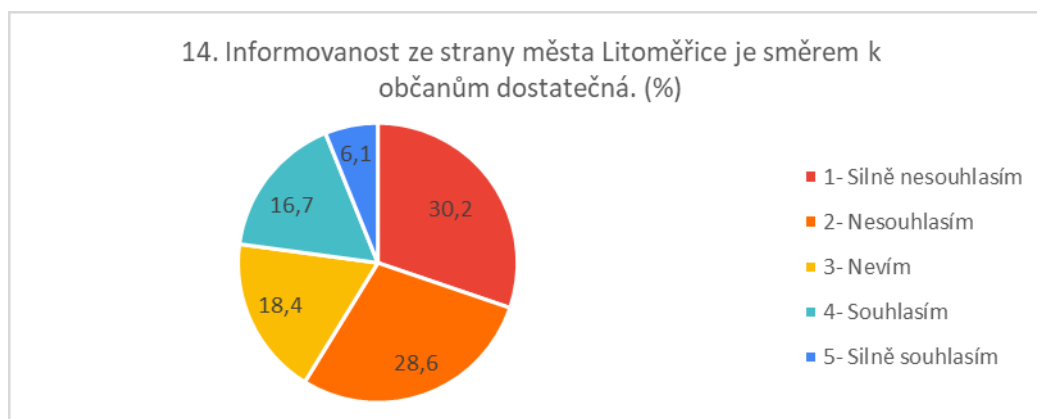
Tabulka č. 30: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 14

14. Informovanost ze strany města Litoměřice je směrem k občanům dostatečná.

	n	%
1 – Silně nesouhlasím	74	30,2
2 – Nesouhlasím	70	28,6
3 – Nevím	45	18,4
4 – Souhlasím	41	16,7
5 – Silně souhlasím	15	6,1
Celkem	245	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek č. 24: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 14

Zdroj: Vlastní zpracování

Pětina respondentů souhlasí, že informovanost ze strany města je dostatečná, naopak více než polovina s tím nesouhlasí.

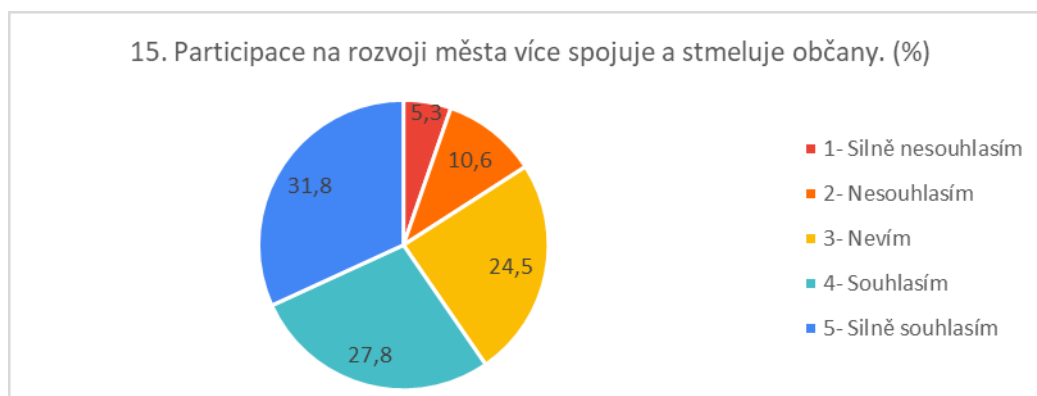
Tabulka č. 31: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 15

15. Participace na rozvoji města více spojuje a stmeluje občany.

	n	%
1 – Silně nesouhlasím	13	5,3
2 – Nesouhlasím	26	10,6
3 – Nevím	60	24,5
4 – Souhlasím	68	27,8
5 – Silně souhlasím	78	31,8
Celkem	245	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek č. 25: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 15

Zdroj: Vlastní zpracování

Více než polovina respondentů souhlasí, že participace stmeluje, nesouhlasí asi šestina.

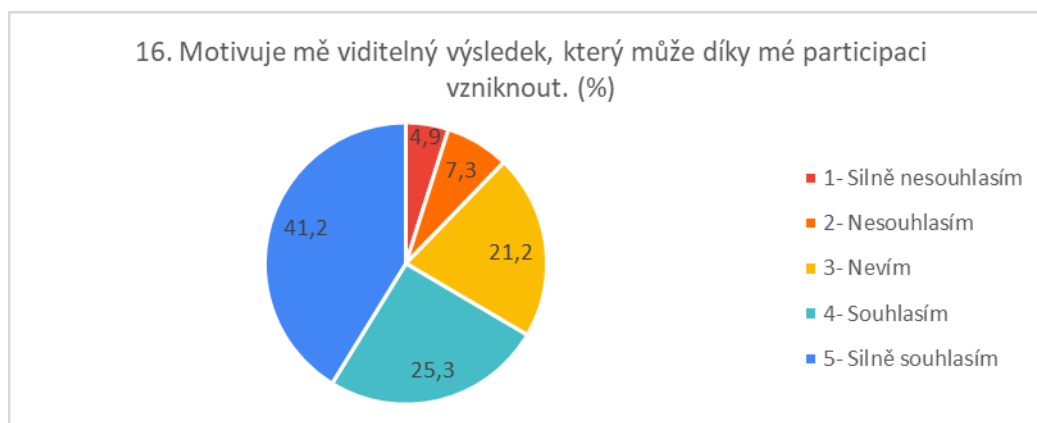
Tabulka č. 32: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 16

16. Motivuje mě viditelný výsledek, který může díky mé participaci vzniknout.

	n	%
1 – Silně nesouhlasím	12	4,9
2 – Nesouhlasím	18	7,3
3 – Nevím	52	21,2
4 – Souhlasím	62	25,3
5 – Silně souhlasím	101	41,2
Celkem	245	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek č. 26: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 16

Zdroj: Vlastní zpracování

Dvě třetiny respondentů motivuje možný výsledek jejich participace, každého desátého nikoliv.

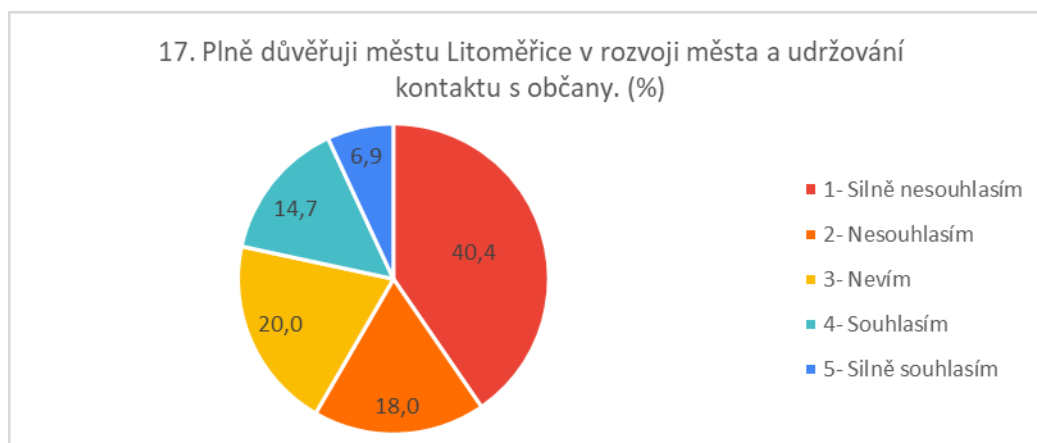
Tabulka č. 33: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 17

17. Plně důvěřuji městu Litoměřice v rozvoji města a udržování kontaktu s občany.

	n	%
1 – Silně nesouhlasím	99	40,4
2 – Nesouhlasím	44	18,0
3 – Nevím	49	20,0
4 – Souhlasím	36	14,7
5 – Silně souhlasím	17	6,9
Celkem	245	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek č. 27: Vyhodnocení dotazníkové otázky č. 17

Zdroj: Vlastní zpracování

Pětina respondentů důvěřuje městu v rozvoji, naopak více než polovina nesouhlasí, z nich většina silně.

Příloha 5 Přepis rozhovoru s 3. místostarostou města Litoměřice

Martina Richterová: Prvně bych se ráda představila. Jmenuji se Martina Richterová a jsem studentkou druhého ročníku na České zemědělské univerzitě v Praze. Sama se velmi zajímám o rozvoj města Litoměřice, navštěvuji jednání zastupitelstva města. I díky tomuto jsem si pro svou kvalifikační práci vybrala téma, které vychází z mých zájmů – participace občanů. Práci píšu na téma Participace občanů jako faktor rozvoje města Litoměřice, a proto tu jsem dnes s Vámi. Máme před sebou krátký rozhovor, ve kterém jsou otázky týkající se participace. Ještě chci podotknout, že tento rozhovor bude použit pouze pro studijní účely – přesněji jako východisko pro výzkum do diplomové práce. Úvod máme za sebou a můžeme přejít k první otázce. Jak byste stručně charakterizoval současný stav rozvoje města?

Lukas Wunsch: Máte-li na mysli stav v této době (říjen 2020), tak z hlediska finančního se jedná o rozvoj směrem k hledání úspor a omezování investic. Samozřejmě z důvodu výpadku daňových příjmů. Z hlediska „nefinančního“ vyrazilo město Litoměřice obrovským tempem ve směru k cílené komunikaci s občany města pomocí všech nových a moderních nástrojů, ale i těch tradičních. Jedná se o cílenou informovanost pomocí Mobilního Rozhlasu (www.mobilnirozhlas.cz), zvyšující se intenzita pomocí FB a Web stránek města tradiční komunikace „Face to Face“ s občany města na místech, kde bydlí – setkávání s občany.

Martina Richterová: Vyhovuje Vám občanská participace na rozvoji města?

Lukas Wunsch: Můj subjektivní pocit je, že česká společnost i 30 let po sametové revoluci je stále ještě většinou nastavena: „ať to někdo zařídí“. U mladých lidí je naštěstí vidět úplně jiné myšlení, než u střední (jako já) a starší. Bohužel většina lidí nebere město jak „my všichni“, ale jako „voni“. Na druhou stranu musí vedení města dávat lidem pocit, že angažovat se pro druhé má smysl a že si „toho někdo všimne“ a alespoň pochválí. Takže máme všichni na čem pracovat.

Martina Richterová: Jak mohou občané participovat na rozvoji města?

Lukas Wunsch: Nejjednodušší jsou ty nejobyčejnější metody: zavolat komukoliv z radnice a říct, co bych rád, aby se změnilo. Domluvit si schůzku na místě. Nebo přijít s vlastním řešením a najít již jen postup pro realizaci. Řada zajímavých podnětů dorazí elektronicky: email, FB, Messenger, WhatsApp, Mobilní rozhlas.

Martina Richterová: Jaká z Vámi uvedených forem je z řad občanů nejvíce využívána a naopak, o kterou formu je minimální zájem?

Lukas Wunsch: U mě osobně vede FB, Messenger a e-mail.

Martina Richterová: Jaká je administrativní a časová náročnost výše zmíněných forem participace?

Lukas Wunsch: Najde-li se jednoduché řešení bez administrace, může být realizace v řádu hodin až jednotek dnů. Jedná-li se o administrativně náročnější podněty (například nutnost vyjádření dotčených orgánů a udělení souhlasu s vyvěšením na úřední desce a vypořádáním se s námitkami), pak to klidně mohou být i léta. To nikoho netěší, ale zákon je zákon.

Martina Richterová: Jaká forma je preferovaná ze strany města Litoměřice a naopak, kterou formu město Litoměřice využívá nejméně?

Lukas Wunsch: Preferované jsou všechny nejjednodušší formy: telefon, zprávy různými aplikacemi přímo do telefonu. Neumím odpovědět na: „kteou formu město Litoměřice využívá nejméně“.

Martina Richterová: Jak z pohledu Vaší funkce hodnotíte zapojení občanů do rozvoje města?

Lukas Wunsch: Veskrze kladně. Řada občanů ví, co chce, řada ví, jak to chce. Přijdou s jasným problémem a navrhnou řešení, často jej i sami proberou se sousedy. Pak to jde „jako na drátkách“. Mrzí mě však, a to je problém celé dnešní společnosti, že si lidé nenaslouchají. Některé věci se objektivně udělat nesmí a občas se mi stává, že když se to snažím vysvětlit, dotčným to nechce slyšet. Prostě někdy opravdu neplatí: když se chce, tak to jde. Někdy prostě platí: chci, ale nesmím.

Martina Richterová: Máte v plánu zařadit novou formu participace či upravit nebo zkvalitnit stávající?

Lukas Wunsch: Určitě je třeba stávající formu participativního rozpočtu změnit. Participace znamená „spoluúčast“. Při posledním ročníku participativního rozpočtu jsme se dostali do fáze: město vše zařídí a my budeme říkat, co a jak nechceme. Frustrovaní úředníci ve snaze nabídnou řešení „litali jako hadr na holi“ a stále slyšeli: takhle ne, takhle také ne, tohle již vůbec. Já si participaci představuji tak, že do společného řešení dá každý, co může: město peníze a hmotnou pomoc, samozřejmě pomoc s vyřizováním administrativy; občan dá svůj um, čas, práci a společně pak dosáhnou cíle.

Příloha 6 Přepis rozhovoru s referentkou městského úřadu Litoměřice a zastupitelem města Litoměřice

Martina Richterová: Dobrý den. Než začneme, ráda bych se zeptala, zda si tento rozhovor mohu nahrávat.

Irena Vodičková, Petr Herman: Samozřejmě.

Martina Richterová: Děkuji. Prvně bych se ráda představila. Jmenuji se Martina Richterová a jsem studentkou druhého ročníku na České zemědělské univerzitě v Praze. Sama se zajímám o rozvoj města Litoměřice, navštěvuji jednání zastupitelstva města. I díky tomuto jsem si pro svou kvalifikační práci vybrala téma, které vychází z mých zájmů – participace občanů. Práci píšu na téma Participace občanů jako faktor rozvoje města Litoměřice, a proto tu jsem dnes s Vámi. Máme před sebou krátký rozhovor, ve kterém jsou otázky týkající se participace. Ještě chci podotknout, že tento rozhovor bude použit pouze pro studijní účely – přesněji jako východisko pro výzkum do diplomové práce. Úvod máme za sebou a můžeme přejít k první otázce. Zeptala bych se Vás, jak byste stručně charakterizovali současný stav rozvoje města?

Irena Vodičková: Z mého pohledu nebo z pohledu vlastně Zdravého města situace letos je opravdu mimořádná. Zaprvé to referendum tady zanechalo rozbouřené vody, které se jen pomaličku zklidňují. COVID do toho dal další ránu. Takže my jsme nemohli zorganizovat spoustu věcí, co jsme čekali. Samozřejmě se tím zastavuje i spousta věcí rozvojových ve městě. Nemluvíme o rozvoji pouze v oblasti investiční výstavby nebo rozvoje sociálních služeb a všeho a i participace ve městě. My jsme na letošní rok měli připravený nový systém participace, protože veřejné fórum, které se konalo každý rok a loni jsme ho schválně nedělali nebo letos jsme ho nedělali, protože ho nahradíme právě novou formou participace, kdy jsme chtěli jít za občany do jejich lokalit, kde bydlí. Do bydlíšť, do sídlišť, aby se vždycky řešily ty konkrétní záležitosti v dané lokalitě. Už jsme měli dobrý model z loňského roku, kdy na středu byl problém s hřištěm, takže ta forma se nám osvědčila a taky jsme na to letos navázali. Nicméně COVID nám tohle všechno teda letos překazil, protože jsme chtěli rozvinout další věci. Takže z mého pohledu rozvoj města. Rozvoj města, samozřejmě je pořád co dělat. Všechno naráží na finanční problémy, což si řekněme na rovinu, protože město se snaží co nejvíce čerpat na různé aktivity z různých dotací. Nejde do úvěrování, tak jako to dělají třeba v jiných městech. Je to na jednu stranu rozumné, na druhé straně to třeba brání nějakým věcem rozvojovým. Třeba

bytové politiky, dopravní (parkování). Prostě to jsou opravdu citlivé věci v rámci města. Takže samozřejmě chápu to, že i když my v rámci participace vyhodnotíme nějakou záležitost, která se jeví jako prioritní, ale v tu danou chvíli na ní nejsou finance, tak prostě to město do toho nejde, protože se město nechce zaúvěrovat. Na druhou stranu se taky stane chybný rozhodnutí, ale to jsme všichni lidi. To nemůže být nikdo zase úplně dokonalý. Z mého pohledu město se rozvíjí. Já bych osobně viděla, že bychom se mohli rozvíjet víc. Nicméně je to všechno vázáno na finančních možnostech. A já jsem k tomu vlastně chtěl říct ještě jednu věc. S tím jsme právě začali v loňském roce. My neděláme jen veřejné fórum, my děláme i školní fóra na jednotlivých základních školách. Děláme mladý fórum, kde se účastní středoškoláci. Začali jsme tam s osvětou v oblasti finanční gramotnosti z pohledu městských financí, protože to je velmi často alfa omega všeho. Mnozí lidé vůbec nevědí, jaký má město rozpočet, ale především jaké jsou z toho mandatorní výdaje a kolik zbývá na běžný rozvoj města.

Martina Richterová: Já jsem právě koukala na to jedno, opravdu nevím, z jakého roku, že výsledkem z takového sezení je, že děti by si zde přály JumpArenu.

Irena Vodičková: A teď si vezměte, že máme volných nějakých 35 milionů do teďka, před COVIDEM. Po COVIDU bůh ví, jak to bude. 35 milionů na investiční aktivity ve městě. A teď stěhování ZUŠ 80 mil., to je jedna z priorit. Druhá z priorit rozšířit krycí bazén, minimálně 60 mil. Postavit nové byty, startovací. Na to byl rozpočet přes 100 mil. A teď do toho JumpArena. Já to chápu, já tomu rozumím, ale bohužel prostě. Je to jako v rodině. Vysvětlujeme, že to je stejný, jako když doma byste chtěla mít iPhone. Máte ho?

Martina Richterová: Ano, já zrovna ano.

Irena Vodičková: Tak já nemám iPhone. Mám jiné priority a radši si koupím třeba hudební nástroj, tak prostě nemám iPhone. Je to stejný princip. Je to jedno, jestli to je tak, nebo tak. Teď zastupitelé, ve středu bude zastupitelstvo. Čeká je těžký úkol rozhodnout ohledně odpadu, o navýšení poplatku za odpady. Otázka je, a to je třeba moje připomínka, jestli neměla předtím být anketa. Minimálně anketa online, teď v téhle době, když to nejde jinak osobně. Online anketa – Chcete zpoplatnit raději MHD a zachovat částku na odpady, nebo chcete zvýšit částku za odpady a stále jezdit MHD zdarma? Je spousta takových otázek, kde bychom mohli vést debatu, pracovat s veřejností. To je třeba moje připomínka k tomu, jak my bychom rádi přispěli k rozvoji a třeba ještě k většímu zájmu z řad obyvatel. Protože pro nás to je. Pro nás je participace jedna ze stěžejních úkolů, jako pro Zdravé město. Nevím, jestli jsem odpověděla na vše.

Martina Richterová: Ano, bylo to vyčerpávající.

Martina Richterová: Já bych přešla na druhou otázku. Jestli vám vyhovuje občanská participace na rozvoji města v současném stavu.

Irena Vodičková: Teď myslíte aktivita občanů nebo náš způsob.

Martina Richterová: Aktivita občanů.

Irena Vodičková: Musím je ocenit z pohledu dobrovolnictví, že máme neskutečný počet občanů, kteří pomáhají. Tyhle aktivity mě přesvědčují, že mám kolem sebe spoustu lidí, kteří mají zájem o rozvoj města. Zajímají se o město. Ta forma je třeba specifická. I tady na úřadě se objeví spousta lidí, kteří se přijdou zeptat. Jako v rámci možností, v tomhle tom roce si myslím, že to není špatný. Zjistili jsme, že máme kolem sebe spoustu fajn lidí, kteří si pomáhají.

Petr Herman: Všeobecně s těmi lidmi, co my pracujeme, kteří jsou ochotní. Tak to jako většinou jede dobře, ale to jsou ty lidi, co chtějí. To jsou ty aktivní, kteří vždycky nějaká část, i když menší, samozřejmě je. V tom případě je to dobrý. Samozřejmě by to bylo lepší. To je ten náš úkol v dalších letech. Samozřejmě tohle nějak posunout.

Irena Vodičková: Aby ta skupina aktivních se zájmem se zvyšovala. Já už tady začínám 3. nebo 4. rok.

Martina Richterová: Takže za tu dobu vlastně vidíte, jak to číslo dobrovolníků nebo číslo těch lidí, kteří mají zájem o rozvoj města, narůstá.

Irena Vodičková: Já si myslím, že jo, protože třeba speciálně u těch veřejných fór, když to vezmu, tak loni my jsme poprvé hlasovali prostřednictvím online ankety. Dřív se hlasovalo v rámci veřejného fóra. Neboli přišli lobbisti za daný projekt, co si budeme vyprávět. Tam když soutěžily projekty, tak vždycky si pozvali lidi, aby měli co nejvíce puntíků. Můžu říct, že z roku na rok se ten počet účastníků maličko snížil, ale třeba z 204 na 195. Takže v podstatě přišli ti, kteří o to měli opravdu zájem, i když na druhou stranu je potřeba přiznat, že byl problém s nemocnicí. Takže zase přišli lobbovat za nemocnici. Člověk by si řekl, že může určitě přijít více lidí, že by mohl být o hodně větší zájem. V porovnání s jinými zdravými městy. My jsme členy národní sítě Zdravotních měst. V jiných místech je to většinou daleko horší. Ve velkých městech přijde třeba jen 50 nebo 60 lidí. Takže z tohoto pohledu ta účast není špatná. Jsme jedním ze dvou AA měst v rámci agendy ZDRAVÉHO MĚSTA. Od minulého roku jedním ze čtyř. Dlouho, 5 let jsme byli jen dvě áčková města. A je nejlepší hodnocení. Je to dlouhý a náročný proces.

Martina Richterová: Třetí otázka – Jak mohou občané participovat na rozvoji města?

Irena Vodičková: Máme tady pár příkladů, co všechno se koná. Já jenom... Pravidelně každý rok jsme dělali veřejné fórum. Z desatera problémů jsme přešli na desatero priorit a příležitostí k rozvoji města. Chceme být pozitivní. Máme každý rok a loni jsme poprvé nedělali, protože se nám tam zase objevila ta samá témata, na která neumím odpovědět. Dělali jsme jen školní fóra, nedělali jsme mladý fórum. Na všech základních školách. Chceme to zkusit i na středních školách. Začít gymnáziem. Bohužel COVID, zase nám udělal čáru přes rozpočet. Setkání s občany. Měli jsme připravený celý materiál, který schválila Rada města. Setkání s občany. Rozdělili jsme si město do městských částí podle zhruba počtu obyvatel a řešení dané problematiky, takže sídliště. Jedno, druhý, třetí, čtvrtý. Čtvrtý bohužel. Naplánovali jsme termíny. Bohužel COVID nám do toho skočil. Stihli jsme jen střed. Teď půjde do zastupitelstva akční plán ke strategickému plánu města pro příští rok. Ten by měl vycházet právě z toho, co se řeší v rámci veřejných fór. Jaké jsou nastavené priority. K tomu zase máme nějakou poznámku, ale v zásadě si stojíme velmi dobře, protože málokdo čekal víc než 200 lidí na fóru. Je nás pár – 2, 3, 4 města. Ono se to zdá jako málo, ale na druhou stranu to odpovídá něco o tom zapojení obyvatel. O tom, jak se občané vidí. To je to, o čem se bavíme. Jak se člověk vidí a jaká je třeba potom realita. To jsou čísla, to jsou fakta. My je necháváme podepsat, vydáme lístečky, takže víme účast. Potom máme participativní rozpočet, kde jsme pro letošní rok zásadně změnili pravidla a z celého hotového projektu jsme přešli do zasílání námětů, čímž se nám několikanásobně zvýšil zájem o účast v participativním rozpočtu. O to je to pro nás náročnější, protože z námětu se nejdříve musí zpracovat projekt a teprve ten se dá realizovat. Letos poprvé nestihneme projekt realizovat do konce roku. Bohužel ale ona to je komunitní zahrádka. Zahradnická sezóna začíná na jaře, tak do té doby to snad stihneme zrealizovat. Děláme ankety. Zaprvé po fórech a tam děláme i sociologický průzkum, který si platíme, ale on opravdu je průřezový skrze jednotlivé skupiny obyvatel – věková, sociální, vzdělanostní atd. Takže to děláme. Máme grantovou politiku města. Respektive v dnešní době se grant moc nepoužívá, takže dotační tituly. To znamená, že my nabízíme občanům – zapojte se. My vám teď na to dáme peníze a nechceme po nich bůhví jaké velké složité žádosti a vyplňování. Já sama jsem byla 14 let předsedou neziskové organizace tady v Litoměřicích, takže to znáte i z druhé strany. Víím, že ty nároky nebyly tak veliký, aby se to pro běžného občana nedalo naplnit. Jsou to dotace nejenom pro právnické osoby,

pro neziskovky, ale i pro soukromé osoby, pro fyzické osoby. I fyzická osoba si může... I my máme grant Zdravého města, který vyhlášíme co rok. Máme na něj, jsme navýšili ze 150 tis. na 250 tis. Příští rok vypadá, že budeme mít jen 200 tis. Nicméně lidé mohou získat až 30 000 Kč neboli 80 % na projekt, který zrealizují tady pro občany města. V těch anketách tam máme nejenom tyhle dotazy po fórech, ale máme tam... Ptali jsme se třeba na kvalitu centrální školní jídelny. Tam jsme měli zapojeno více než 1 000 obyvatel. O to byl velký zájem. Druhý byl participativní rozpočet. Chvilíčku. Řeknu vám to přesně. 1 017 komentování služby stravování centrální školní jídelny. Do desatera priorit se nám zapojilo 1 007 lidí. Jinak používáme hlasování na participativním rozpočtu, kdy si občané vybírají, jaký projekt zrealizovat a za nás za Zdravé města třeba Srdcaře Litoměřic.

Martina Richterová: Jo, to bylo teď někdy. Teď se někdy vyhlášoval.

Irena Vodičková: V neděli. To je vlastně další aktivita, kterou děláme na Zdravém městě v rámci zapojení občanů a propojení, protože úkol Zdravého města je propojit veřejnou správu, neziskový sektor, podnikatele. Před třemi lety tady vznikla anketa Srdcař Litoměřic a ocenění podnikatelů za jejich aktivity nad rámec jejich povinností v oblasti filantropie, charity, podpory. Nyní už je třetí ročník. Pořádáme ho my jako Zdravé město. Stejně tak pořádáme každý rok ocenění dobrovolníků, kterých speciálně letos bylo hodně. Takže už jsme šli na hrad, do sálu, protože se nám židle nevešly. V době COVIDOVÉ ten zájem byl. To si myslím, že se krásně objevil ten zájem participovat nebo být propojený s městem. Ne všichni se zapojili, ale 76 nebo 78 dobrovolníků, zájemců o dobrovolnickou činnost. Samozřejmě někdo přepálí ty svoje síly. Přihlásí se a pak zjistí, že na to nemá časovou kapacitu nebo jakoukoliv. Ale opravdu skoro 80 lidí se nám přihlásilo jako dobrovolníků. Teď v té druhé vlně jich máme dalších minimálně 30. Takže to je neskutečný počet. Máme skupinu na WhatsApp, kde je přes 100 lidí. Když něco potřebujeme, tak píšeme tam.

Martina Richterová: Já teda nepomáhám jako dobrovolník pro město, ale od konce září, od začátku října naostro pomáhám stejně jako vy krajské hygienické stanici v trasování rizikových kontaktů ohledně situace COVID.

Petr Herman: Já vám do toho skočím. Jak jsem se zmínil, o tom našem velmi dobrém umístění v republikové pozici Litoměřic. Tak tam prostě proděláváme jednou za 3 roky, tam je nějaké hodnocení nezávislé expertní skupiny na 10 oblastí udržitelného rozvoje. To je na úrovni ministerstev a dalších důležitých institucí. Ty nám nedarují vůbec nic. Jenom jsem chtěl říct, že jednou z.. My jsme neměli moc připomínek, ale nějaké

drobné tam byly, několik a jednou z nich bylo něco, co tady vůbec neexistovalo – spolupráce s podnikateli. Tak mě to napadlo, jak jsi tady o tom mluvila. To se nám tedy podařilo rozjet. Tam nám to před lety chybělo a je vidět, že se to dá dělat. To je důležité.

Irena Vodičková: Při takovémhle ocenění najednou zjistíte, že ty podnikatelé se umí i propojit a vlastně i ten letošní rok tomu výrazně přispěl, protože najednou vznikla aktivita Lit'ák si pomáhá. Propojila se hospodářská komora, jeden podnikatel, druhý podnikatel. Třetí se do toho zapojil. Teď se začali domlouvat a pomáhat neziskovým organizacím, když něco potřebovaly. Společně jsme zařídili první dodávku, když na jaře nebyla dezinfekce. První dodávku na tržnici, kdy si ji lidi vlastně za dobrovolný příspěvek rozebrali, a bylo to v tu ránu pryč. Takže tahle se snažíme zapojit, a to nejsou jen formální participativní aktivity, ale různými formami veřejnost.

Petr Herman: Ještě by se nějaké našly, ale snaha tu je. Prostě ty lidi nějak.

Irena Vodičková: Otázka je, jestli to ty lidi ocení, neocení. Ale lidi jsou různý. Jako je křivka slušných lidí, tak holt jsou na druhé straně ti neslušní. Z našeho pohledu se snažíme o participativní aktivity, který si myslím, že mají smysl, který vedení města přinesou informace o tom, jak pokračovat, jak rozhodovat, protože tu zodpovědnost z nich nikdo nesejme. Třeba si myslím, osobně, že by mohli víc brát v potaz názor občanů. To si myslím, že máme co nabídnout. Navíc dneska budeme muset projít a vymyslet online prostředí pro participační aktivity, protože bohužel se asi ještě dlouho nebudeme moct potkat v nějakých větších skupinách.

Martina Richterová: Jaká z vámi uvedených forem je z řad občanů nejvíce využívána a naopak, o kterou formu je minimální zájem?

Petr Herman: Já to vidím takhle. Upřímně, nemáme těch forem moc. Nevím, jestli všechno si tady z toho vzala a ty pak využíváme myslím vyrovnaně. Já nedokážu říct, co nejvíc nebo o co je minimální zájem.

Irena Vodičková: Tím, že letos vlastně narostl ten participativní rozpočet, tak v podstatě se to všechno dalo tak nějak do roviny.

Petr Herman: Tím, že těch aktivit je, plácnu 10, nevím. Možná jich je trochu víc. Je to tak nějak srovnaný. Nechceme to roztahovat na nějaký počet, spíše ta kvalita a samozřejmě to procento těch zapojených.

Martina Richterová: Takže tou různorodostí participací, tak vlastně si každý najde to svoje. Další otázka je – jaká je administrativní a časová náročnost výše zmíněných forem participace?

Petr Herman: Nějaká administrativa vždycky být musí. Měli jsme třeba v případě participativního rozpočtu velmi složitou a tu jsme dokázali postupem dvou, tří let srazit na tolik, že se to stalo opravdu přehlednější, a to se nám hned projevilo. Speciálně letos na vzrůstu zájmu o ten participativní rozpočet. Čili samozřejmě se snažíme, aby té administrativy bylo co nejméně. Nějaká být musí. Časová náročnost tam nějaká je, ale to je vše naplánováno. Vše je řečeno. Takže si myslím...

Irena Vodičková: Snažíme se to zpřístupnit. To je, jak jsem říkala u těch dotací. Z pohledu občanů, aby to bylo co nejméně administrativně náročné. To je to hlavní. Velmi často se ale navýší administrativa u nás. Což teď poslední participativní rozpočet potvrdilo a musíme s tím zase něco udělat, protože je to těžko realizovatelné.

Petr Herman: Na ten čas my si nestěžujeme. Máme to rozplánované, rozfázované, že i ti zájemci z řad obyvatel tam snad vzhledem k času tam snad připomínky nejsou.

Irena Vodičková: Z řad občanů nemáme. Z řad našich, snažíme se to zvládat. Teď řeknu Srdcař Litoměřic. Museli jsme to dokomunikovat. Konkrétní akce jsou prostě časově náročné. Když to chcete mít dobře nachystané, tak to musíte mít dobře vykomunikované. Typu, aby všichni věděli, co, kde, jak, proč atd. V pátek jsme stáli na tržnici do 16:00, než jsme to tam nachystali. V neděli jsme tam byli od 14:00 do 20:00, než se to všechno zase sbalilo. Včera jsem ještě komunikovala se všemi a posílala jsem jim odkazy, kde jsou jaký fotky. Předtím jsem dělala fundraisera v hospici a prostě komunikace s dárcem musí mít nějaká pravidla, aby to fungovalo. Tady je to úplně to samé. Musíte se všemi komunikovat, do všech stran poděkovat, upozornit, pozvat, připomenout. Z tohoto pohledu je to pro nás náročná práce. Vůbec ne nezáživná, ale časově náročná.

Petr Herman: Prokazuje se, že nejlepší je ten osobní kontakt. To je prostě, to se nedá ničím nahradit.

Irena Vodičková: Využíváme většinu komunikačních kanálů, ale vždy to zasáhne jen nějakou omezenou skupinu obyvatel. To je ten problém, koho všeho můžete oslovit a jak. Město používá od webu, úřední desku, která je i elektronická. Facebookové profily, profil města Litoměřice, profil Zdravého města. Výleповé plochy, které spravují městská kulturní zařízení. Mámě dvě vývěsky. Potom máme Instagram jako město. My už na to nemáme ani kapacitu. Je to také o tom, že to musíte ošetřovat. Z hlediska pozvání a všeho se snažíme využívat všechny možný dostupný kanály. Mobilní rozhlas jsem ještě nezmínila.

Petr Herman: Radniční zpravodaj. Říkám to hlavně proto, protože v posledních letech úplně změnil tu podobu. Podle mě je to perfektní informační kanál na ty základní věci. Je tam toho jako dost. Ale co je důležité, že se tam v posledních letech objevuje dvojstrana. Někdy jen jedna, to je jedno, kde se mohou zastupitelé města vyjadřovat k různým otázkám. To v minulosti chybělo. To si myslím taky, že je dobrý posun dopředu.

Irena Vodičková: Když ty lidi informace chtějí, tak mají možnost si je najít. Naopak je teď spíš problém, že těch informačních kanálů je teď možná hodně. Takže je velmi náročné je zkoordinovat, aby nedošlo k žádnému šotku. Mobilní rozhlas ten každý týden do mailu, respektive můžete si najít přímo mobilní aplikaci. Tam vše je. Teď je otázka, jak moc si to ty lidé chtějí najít. Někdy se může stát, že vy jim to budete ukazovat a oni to nevidí.

Petr Herman: Jednou z věcí takových je, ono se to nezdá, ale je to důležité, je nový grafický manuál. Takže všechny plakáty, všechno, co se děje kolem Litoměřic, i příspěvkovky Litoměřic. Vše je to sjednocené. Postupně se to dostane do povědomí lidí. Je to jednoduché, přehledné, estetické a má to ten význam přitáhnout.

Martina Richterová: Další otázka je, jaká forma je preferovaná ze strany města Litoměřice a naopak, kterou formu město Litoměřice využívá nejméně.

Petr Herman: To už jsme asi odpověděli. Ono je to trošku schované do té otázky č. 4. Zase my jsme v takové nějaké rovině a já musím říct, že když se teda něco vymyslí a nemusí to být jen na půdě Zdravého města. Pokud to má smysl, tak Rada a vedení města to opravdu přijme. Má k tomu třeba nějakou připomínku. Jako samozřejmě, může mít, to je pochopitelné. I v těchto věcech se dají hledat nové formy. Takže my jsme v tom tak nějak vyrovnání.

Martina Richterová: Jak z pohledu vaší funkce hodnotíte zapojení občanů?

Irena Vodičková, Petr Herman: To už jsme tak nějak řekli.

Martina Richterová: Poslední otázka. Máte v plánu zařadit novou formu participace či upravit nebo zkvalitnit stávající?

Irena Vodičková: Ano. Úplně aktuální. Víc osobní, což se nám zase nedaří, bohužel, kvůli COVIDu. Chtěli jsme opravdu jít za těmi občany do těch jednotlivých částí. Musíme je více edukovat, co se týká veřejných financí. To si myslím, že je důležité zvláště v dnešní době, aby lidé věděli, co můžeme a nemůžeme. Nikdo se nechce přes míru zadlužovat. Osobně já za sebe, vizi, ale to musíme probrat s vedením města. Prostě využívat víc online nástrojů na dotazování. Všechno je to časově náročný, ale ve výsledku

nám to poskytne nějaký obrázek a tím, že dneska už i ta nejstarší generace je schopna ovládat chytré telefony. Tak i tam už dneska můžou lidi hlasovat. Nebo nabízí možnost na INFO centru, aby se mohli zapojit opravdu všichni. Takže velká výhoda této doby je, že můžeme využívat tyto online nástroje, a na to si myslím, že si budeme muset sednout a připravit si novou strategii.

Petr Herman: Konkrétně k participativnímu rozpočtu tam hodláme udělat nějaké změny. To není pro tohle asi důležitý. Jenom bych řekl, že už asi 3–4 roky. Stál jsem u zrodu sestavy takové pracovní skupiny, která je de facto politická pro participativní rozpočet, kde každé politické uskupení, jak koalice, tak opozice, mělo svého zástupce, protože já si myslím, že zvlášť teď v tomhle volebním období jsou zastupitelstva celkem klidná. Nemusíme mít stejné názory, ale je potřeba, aby koalice mluvila s opozicí, a to se tady v hodně případech děje. Je to město. Tady by politika neměla hrát roli. My jsme tím byli dřív známí, že když někdo cizí přišel na zastupitelstvo, tak nebylo poznat, kdo je opozice

a kdo koalice. Jen ve výjimečných případech. Pak bylo jedno volební období, to bylo to minulé, kde to bylo hodně ostré. Mělo to svůj důvod. Teď je to, jako si myslím velmi dobrý. To se projevuje i v této práci. Snažíme se o komunikační vyváženost a myslím si, že v mnoha věcech se dokážeme v pořádku domluvit. Jakmile do toho přijdou nějaké osobní útoky, tak to je konec.

Martina Richterová: Tak já bych vám poděkovala za váš čas a příjemný rozhovor.

Příloha 7 Vyhodnocení rozhovoru s 3. místostarostou města Litoměřice

Tabulka č. 34: Vyhodnocení rozhovoru s 3. místostarostou města Litoměřice

	<p>Martina Richterová: Prvně bych se ráda představila. Jmenuji se Martina Richterová a jsem studentkou druhého ročníku na České zemědělské univerzitě v Praze. Sama se velmi zajímám o rozvoj města Litoměřice, navštěvuji jednání zastupitelstva města. I díky tomuto jsem si pro svou kvalifikační práci vybrala téma, které vychází z mých zájmů – participace občanů. Práci píšu na téma Participace občanů jako faktor rozvoje města Litoměřice, a proto tu jsem dnes s Vámi. Máme před sebou krátký rozhovor, ve kterém jsou otázky týkající se participace. Ještě chci podotknout, že tento rozhovor bude použit pouze pro studijní účely – přesněji jako východisko pro výzkum do diplomové práce. Úvod máme za sebou a můžeme přejít k první otázce. Jak byste stručně charakterizoval současný stav rozvoje města?</p>
<p>finanční situace komunikační kanály</p>	<p>Lukas Wunsch: Máte-li na mysli stav v této době (říjen 2020), tak z hlediska finančního se jedná o rozvoj směrem k hledání úspor a omezování investic. Samozřejmě z důvodu výpadku daňových příjmů. Z hlediska „nefinančního“ vyrazilo město Litoměřice obrovským tempem ve směru k cílené komunikaci s občany města pomocí všech nových a moderních nástrojů, ale i těch tradičních. Jedná se o cílenou informovanost pomocí Mobilního Rozhlasu (www.mobilnirozhlas.cz), zvyšující se intenzita pomocí FB a Web stránek města tradiční komunikace „Face to Face“ s občany města na místech, kde bydlí – setkávání s občany.</p>
	<p>Martina Richterová: Vyhovuje Vám občanská participace na rozvoji města?</p>
<p>zájem občanů</p>	<p>Lukas Wunsch: Můj subjektivní pocit je, že česká společnost i 30 let po sametové revoluci je stále ještě většinou nastavena: „ať to někdo zařídí“.</p> <p>U mladých lidí je naštěstí vidět úplně jiné myšlení, než u střední (jako já) a starší. Bohužel většina lidí nebere město jak „my všichni“, ale jako „voni“. Na druhou stranu musí vedení města dávat lidem pocit, že angažovat se pro</p>

	druhé má smysl a že si „toho někdo všimne“ a alespoň pochválí. Takže máme všichni na čem pracovat.
	Martina Richterová: Jak mohou občané participovat na rozvoji města?
telefonický kontakt osobní kontakt komunikační kanály	Lukas Wunsch: Nejjednodušší jsou ty nejobyčejnější metody: zavolat komukoliv z radnice a říct, co bych rád, aby se změnilo. Domluvit si schůzku na místě. Nebo přijít s vlastním řešením a najít již jen postup pro realizaci. Řada zajímavých podnětů dorazí elektronicky: email, FB, Messenger, WhatsApp, Mobilní rozhlas.
	Martina Richterová: Jaká z Vámi uvedených forem je z řad občanů nejvíce využívána a naopak, o kterou formu je minimální zájem?
komunikační kanály	Lukas Wunsch: U mě osobně vede FB, Messenger a email.
	Martina Richterová: Jaká je administrativní a časová náročnost výše zmíněných forem participace?
administrativa	Lukas Wunsch: Najde-li se jednoduché řešení bez administrace, může být realizace v řádu hodin až jednotek dnů. Jedná-li se o administrativně náročnější podněty (například nutnost vyjádření dotčených orgánů a udělení souhlasu s vyvěšením na úřední desce a vypořádáním se s námitkami) pak to klidně mohou být i léta. To nikoho netěší, ale zákon je zákon.
	Martina Richterová: Jaká forma je preferovaná ze strany města Litoměřice a naopak, kterou formu město Litoměřice využívá nejméně?
telefonický kontakt osobní kontakt	Lukas Wunsch: Preferované jsou všechny nejjednodušší formy: telefon, zprávy různými aplikacemi přímo do telefonu. Neumím odpovědět na: „kterou formu město Litoměřice využívá nejméně“.
	Martina Richterová: Jak z pohledu Vaší funkce hodnotíte zapojení občanů do rozvoje města?

<p>zájem občanů naslouchání pochopení</p>	<p>Lukas Wunsch: Veskrze kladně. Řada občanů ví, co chce, řada ví, jak to chce. Přijdou s jasným problémem a navrhnou řešení, často jej i sami proberou se sousedy. Pak to jde „jako na drátkách“. Mrzí mě však, a to je problém celé dnešní společnosti, že si lidé nenaslouchají. Některé věci se objektivně udělat nesmí a občas se mi stává, že když se to snažím vysvětlit, dotyčný to nechce slyšet. Prostě někdy opravdu neplatí: když se chce, tak to jde. Někdy prostě platí: chci, ale nesmím.</p>
	<p>Martina Richterová: Máte v plánu zařadit novou formu participace či upravit nebo zkvalitnit stávající?</p>
<p>participativní rozpočet administrativa dosažení cíle</p>	<p>Lukas Wunsch: Určitě je třeba stávající formu participativního rozpočtu změnit. Participace znamená „spoluúčast“. Při posledním ročníku participativního rozpočtu jsme se dostali do fáze: město vše zaříd' a my budeme říkat, co a jak nechceme. Frustrovaní úředníci ve snaze nabídnou řešení „lítali jako hadr na holi“ a stále slyšeli: takhle ne, takhle také ne, tohle již vůbec. Já si participaci představuji tak, že do společného řešení dá každý, co může: město peníze a hmotnou pomoc, samozřejmě pomoc s vyřizováním administrativy; občan dá svůj um, čas, práci a společně pak dosáhnou cíle.</p>

Příloha 8 Vyhodnocení rozhovoru s referentkou městského úřadu Litoměřice a zastupitelem města Litoměřice

Tabulka č. 35: Vyhodnocení rozhovoru s referentkou městského úřadu Litoměřice a zastupitelem města Litoměřice

	<p>Martina Richterová: Dobrý den. Než začneme, ráda bych se zeptala, zda si tento rozhovor mohu nahrávat.</p>
	<p>Irena Vodičková, Petr Herman: Samozřejmě.</p>
	<p>Martina Richterová: Děkuji. Prvně bych se ráda představila. Jmenuji se Martina Richterová a jsem studentkou druhého ročníku na České zemědělské univerzitě v Praze. Sama se zajímám o rozvoj města Litoměřice, navštěvuji jednání zastupitelstva města. I díky tomuto jsem si pro svou kvalifikační práci vybrala téma, které vychází z mých zájmů – participace občanů. Práci píšu na téma Participace občanů jako faktor rozvoje města Litoměřice, a proto tu jsem dnes s Vámi. Máme před sebou krátký rozhovor, ve kterém jsou otázky týkající se participace. Ještě chci podotknout, že tento rozhovor bude použit pouze pro studijní účely – přesněji jako východisko pro výzkum do diplomové práce. Úvod máme za sebou a můžeme přejít k první otázce. Zeptala bych se Vás, jak byste stručně charakterizovali současný stav rozvoje města?</p>
<p>COVID-19 pandemie referendum investice finanční situace rozhodnutí veřejné fórum školní fóra mladé fórum finanční gramotnost</p>	<p>Irena Vodičková: Z mého pohledu nebo z pohledu vlastně Zdravého města, situace letos je opravdu mimořádná. Zaprvé to referendum tady zanechalo rozbouřené vody, které se jen pomaličku zklidňují. COVID do toho dal další ránu. Takže my jsme nemohli zorganizovat spoustu věcí, co jsme čekali. Samozřejmě se tím zastavuje i spousta věcí rozvojových ve městě. Nemluvíme o rozvoji pouze v oblasti investiční výstavby nebo rozvoje sociálních služeb a všeho a i participace ve městě. My jsme na letošní rok měli připravený nový systém participace, protože veřejné fórum, které se konalo každý rok a loni jsme ho schválně nedělali nebo letos jsme ho nedělali, protože ho nahradíme právě novou formou participace, kdy jsme chtěli jít za občany do jejich lokalit, kde bydlí. Do bydlíšť, do sídlišť, aby se vždycky řešily ty konkrétní záležitosti v dané lokalitě.</p>

	<p>Už jsme měli dobrý model z loňského roku, kdy na středu byl problém s hřištěm, takže ta forma se nám osvědčila a taky jsme na to letos navázali. Nicméně COVID nám tohle všechno teda letos překazil, protože jsme chtěli rozvinout další věci. Takže z mého pohledu rozvoj města. Rozvoj města, samozřejmě je pořád co dělat. Všechno naráží na finanční problémy, což si řekněme narovinu, protože město se snaží co nejvíce čerpat na různé aktivity z různých dotací. Nejde do úvěrování, tak jako to dělají třeba v jiných městech. Je to na jednu stranu rozumné, na druhé straně to třeba brání nějakým věcem rozvojovým. Třeba bytové politiky, dopravní (parkování). Prostě to jsou opravdu citlivé věci v rámci města. Takže samozřejmě chápu to, že i když my v rámci participace vyhodnotíme nějakou záležitost, která se jeví jako prioritní, ale v tu danou chvíli na ní nejsou finance, tak prostě to město do toho nejde, protože se město nechce zaúvěrovat. Na druhou stranu se taky stane chybný rozhodnutí, ale to jsme všichni lidi. To nemůže být nikdo zase úplně dokonalý. Z mého pohledu, město se rozvíjí. Já bych osobně viděla, že bychom se mohli rozvíjet víc. Nicméně, je to všechno vázáno na finančních možnostech. A já jsem k tomu vlastně chtěl říct ještě jednu věc. S tím jsme právě začali v loňském roce. My neděláme jen veřejné fórum, my děláme i školní fóra na jednotlivých základních školách. Děláme mladý fórum, kde se účastní středoškoláci. Začali jsme tam s osvětou v oblasti finanční gramotnosti z pohledu městských financí, protože to je velmi často alfa omega všeho. Mnozí lidé vůbec nevědí, jaký má město rozpočet, ale především jaké jsou z toho mandatorní výdaje a kolik zbývá na běžný rozvoj města.</p>
	<p>Martina Richterová: Já jsem právě koukala na to jedno, opravdu nevím, z jakého roku, že výsledkem z takového sezení je, že děti by si zde přály JumpArenu.</p>
<p>COVID-19 finanční situace</p>	<p>Irena Vodičková: A teď si vezměte, že máme volných nějakých 35 milionů doteďka, před COVIDEM. Po COVIDU bůh ví, jak to bude. 35 milionů na investiční aktivity ve městě. A teď stěhování ZUŠ 80 mil., to je jedna z priorit. Druhá z priorit rozšířit krycí bazén, minimálně 60 mil. Postavit nové byty, startovací. Na to byl rozpočet přes 100 mil. A teď do toho JumpArena. Já to chápu, já tomu</p>

	rozumím, ale bohužel prostě. Je to jako v rodině. Vysvětlujeme, že to je stejný, jako když doma byste chtěla mít iPhone. Máte ho?
	Martina Richterová: Ano, já zrovna ano.
finanční gramotnost anketa Zdravé město práce s veřejností	Irena Vodičková: Tak já nemám iPhone. Mám jiné priority a radši si koupím třeba hudební nástroj, tak prostě nemám iPhone. Je to stejný princip. Je to jedno, jestli to je tak nebo tak. Teď zastupitelé, ve středu bude zastupitelstvo. Čeká je těžký úkol rozhodnout ohledně odpadu, o navýšení poplatku za odpady. Otázka je a to je třeba moje připomínka, jestli neměla předtím být anketa. Minimálně anketa online, teď v téhle době, když to nejde jinak osobně. Online anketa – Chcete zpoplatnit raději MHD a zachovat částku na odpady nebo chcete zvýšit částku za odpady a stále jezdit MHD zdarma? Je spousta takových otázek, kde bychom mohli vést debatu, pracovat s veřejností. To je třeba moje připomínka k tomu, jak my bychom rádi přispěli k rozvoji a třeba ještě k většímu zájmu z řad obyvatel. Protože pro nás to je... Pro nás je participace jedna ze stěžejních úkolů, jako pro Zdravé město. Nevím, jestli jsem odpověděla na vše.
	Martina Richterová: Ano, bylo to vyčerpávající. Já bych přešla na druhou otázku. Jestli vám vyhovuje občanská participace na rozvoji města v současném stavu.
	Irena Vodičková: Teď myslíte aktivita občanů nebo náš způsob.
	Martina Richterová: Aktivita občanů.
dobrovolnictví zájme občanů COVID-19	Irena Vodičková: Musím je ocenit z pohledu dobrovolnictví, že máme neskutečný počet občanů, kteří pomáhají. Tyhle aktivity mě přesvědčují, že mám kolem sebe spoustu lidí, kteří mají zájem o rozvoj města. Zajímají se o město. Ta forma je třeba specifická. I tady na úřadě se objeví spousta lidí, kteří se přijdou zeptat. Jako v rámci možností, v tomhle tom roce si myslím, že to není špatný. Zjistili jsme, že máme kolem sebe spoustu fajn lidí, kteří si pomáhají.

<p>ochota aktivita občanů</p>	<p>Petr Herman: Všeobecně s těmi lidmi, co my pracujeme, kteří jsou ochotní. Tak to jako většinou jede dobře, ale to jsou ty lidi, co chtějí. To jsou ty aktivní, kteří vždycky nějaká část, i když menší samozřejmě je. V tom případě je to dobrý. Samozřejmě by to bylo lepší. To je ten náš úkol v dalších letech. Samozřejmě tohle nějak posunout.</p>
<p>aktivita občanů</p>	<p>Irena Vodičková: Aby ta skupina aktivních se zájmem se zvyšovala. Já už tady začínám 3. nebo 4. rok.</p>
	<p>Martina Richterová: Takže za tu dobu vlastně vidíte, jak to číslo dobrovolníků nebo číslo těch lidí, kteří mají zájem o rozvoj města, narůstá.</p>
<p>veřejné fórum zájem občanů sít' Zdravých měst</p>	<p>Irena Vodičková: Já si myslím, že jo, protože třeba speciálně u těch veřejných fór, když to vezmu, tak loni my jsme poprvé hlasovali prostřednictvím online ankety. Dřív se hlasovalo v rámci veřejného fóra. Neboli přišli lobbisti za daný projekt, co si budeme vyprávět. Tam když soutěžily projekty, tak vždycky si pozvali lidi, aby měli co nejvíce puntíků. Můžu říct, že z roku na rok se ten počet účastníků maličko snížil, ale třeba z 204 na 195. Takže v podstatě přišli ti, kteří o to měli opravdu zájem, i když na druhou stranu je potřeba přiznat, že byl problém s nemocnicí. Takže zase přišli lobbovat za nemocnici. Člověk, by si řekl, že může určitě přijít více lidí, že by mohl být o hodně větší zájem. V porovnání s jinými zdravými městy. My jsme členy národní sítě Zdravotních měst. V jiných místech je to většinou daleko horší. Ve velkých městech přijde třeba jen 50 nebo 60 lidí. Takže z tohoto pohledu ta účast není špatná. Jsem jedním ze dvou AA měst v rámci agendy ZDRAVÉHO MĚSTA. Od minulého roku jedním ze čtyř. Dlouho, 5 let, jsme byli jen dvě áčková města. A je nejlepší hodnocení. Je to dlouhý a náročný proces.</p>
	<p>Martina Richterová: Třetí otázka – jak mohou občané participovat na rozvoji města?</p>

<p>litoměřické desatero COVID-19 školní fórum mladé fórum setkání s občany Rada města akční plán města veřejná fóra participativní rozpočet administrativa anketa sociologický průzkum grantová politika města Srdcař Litoměřic</p>	<p>Irena Vodičková: Máme tady pár příkladů, co všechno se koná. Já jenom... Pravidelně každý rok jsme dělali veřejné fórum. Z desatera problémů jsme přešli na desatero priorit a příležitostí k rozvoji města. Chceme být pozitivní. Máme každý rok a loni jsme poprvé nedělali, protože se nám tam zase objevily ty samá témata, na která neumím odpovědět. Dělali jsme jen školní fóra, nedělali jsme mladý fórum. Na všech základních školách. Chceme to zkusit i na středních školách. Začít gymnáziem. Bohužel COVID, zase nám udělal čáru přes rozpočet. Setkání s občany.</p> <p>Měli jsme připravený celý materiál, který schválila Rada města. Setkání s občany. Rozdělili jsme si město do městských částí podle zhruba počtu obyvatel a řešení dané problematiky, takže sídliště. Jedno, druhý, třetí, čtvrtý. Čtvrtý bohužel. Naplánovali jsme termíny. Bohužel COVID nám do toho skočil. Stihli jsme jen střed. Teď půjde do zastupitelstva akční plán ke strategickému plánu města pro příští rok. Ten by měl vycházet právě z toho, co se řeší v rámci veřejných fór. Jaké jsou nastavené priority. K tomu zase máme nějakou poznámku, ale v zásadě si stojíme velmi dobře, protože málokdo čekal víc než 200 lidí na fóru. Je nás pár 2, 3, 4 města. Ono se to zdá jako málo, ale na druhou stranu to odpovídá něco o tom zapojení obyvatel. O tom, jak se občané vidí. To je to, o čem se bavíme. Jak se člověk vidí a jaká je třeba potom realita. To jsou čísla, to jsou fakta. My je necháváme podepsat, vydáme lístečky, takže víme účast. Potom máme participativní rozpočet, kde jsme pro letošní rok zásadně změnili pravidla a z celého hotového projektu jsme přešli do zasílání námětů, čímž se nám několikanásobně zvýšil zájem o účast v participativním rozpočtu. O to je to pro nás náročnější, protože z námětu se nejdříve musí zpracovat projekt a teprve ten se dá realizovat. Letos poprvé nestihneme projekt realizovat do konce roku Bohužel, ale ona to je komunitní zahrádka. Zahradnická sezóna začíná na jaře, tak do té doby to snad stihneme zrealizovat. Děláme ankety. Zaprvé po fórech a tam děláme i sociologický průzkum, který si platíme, ale on opravdu je průřezový skrze jednotlivé skupiny obyvatel – věková, sociální, vzdělanostní atd. Takže to děláme. Máme grantovou politiku města. Respektive v dnešní době se grant moc</p>
--	--

	<p>nepoužívá, takže dotační tituly. To znamená, že my nabízíme občanům – zapojte se. My vám teď na to dáme peníze a nechceme po nich bůhví jaké velké složité žádosti a vyplňování.</p> <p>Já sama jsem byla 14 let předsedou neziskové organizace tady v Litoměřicích, takže to znáte i z druhé strany. Víím, že ty nároky nebyly tak veliký, aby se to pro běžného občana nedalo naplnit. Jsou to dotace nejenom pro právnické osoby, pro neziskovky, ale i pro soukromé osoby, pro fyzické osoby. I fyzická osoba si může... I my máme grant Zdravého města, který vyhlášíme co rok. Máme na něj, jsme navýšili ze 150 tis. na 250 tis. Příští rok vypadá, že budeme mít jen 200 tis. Nicméně lidé mohou získat až 30 000 Kč neboli 80 % na projekt, který zrealizují tady pro občany města. V těch anketách tam máme nejenom tyhle dotazy po fórech, ale máme tam... Ptali jsme se třeba na kvalitu Centrální školní jídelny. Tam jsme měli zapojeno více než 1 000 obyvatel. O to byl velký zájem. Druhý byl participativní rozpočet. Chvilíčku. Řeknu vám to přesně. 1 017 komentování služby stravování Centrální školní jídelny. Do desatera priorit se nám zapojilo 1 007 lidí. Jinak používáme hlasování na participativním rozpočtu, kdy si občané vybírají, jaký projekt zrealizovat a za nás za Zdravé města třeba Srdcaře Litoměřic.</p>
	<p>Martina Richterová: Jo, to bylo teď někdy. Teď se někdy vyhlášoval.</p>
<p>Srdcař Litoměřic ocenění podnikatelů dobrovolnictví</p>	<p>Irena Vodičková: V neděli. To je vlastně další aktivita, kterou děláme na Zdravém městě v rámci zapojení občanů a propojení, protože úkol Zdravého města je propojit veřejnou správu, neziskový sektor, podnikatele. Před třemi lety tady vznikla anketa Srdcař Litoměřic a ocenění podnikatelů za jejich aktivity nad rámec jejich povinností v oblasti filantropie, charity, podpory. Nyní už je třetí ročník. Pořádáme ho my jako Zdravé město. Stejně tak pořádáme každý rok ocenění dobrovolníků, kterých speciálně letos bylo hodně. Takže už jsme šli na hrad, do sálu, protože se nám židle nevešly. V době COVIDOVÉ ten zájem byl.</p> <p>To si myslím, že se krásně objevil ten zájem participovat nebo být propojený s městem. Ne všichni se zapojili, ale 76 nebo 78 dobrovolníků, zájemců o dobrovolnickou činnost. Samozřejmě někdo přepálí ty svoje síly. Přihlásí se a pak zjistí, že na to nemá</p>

	<p>časovou kapacitu nebo jakoukoliv. Ale opravdu skoro 80 lidí se nám přihlásilo jako dobrovolníků. Teď v té druhé vlně jich máme dalších minimálně 30. Takže to je neskutečný počet. Máme skupinu na WhatsApp, kde je přes 100 lidí. Když něco potřebuje, tak píšeme tam.</p>
	<p>Martina Richterová: Já teda nepomáhám jako dobrovolník pro město, ale od konce září, od začátku října naostro pomáhám, stejně jako vy, krajské hygienické stanici v trasování rizikových kontaktů ohledně situace COVID.</p>
udržitelný rozvoj	<p>Petr Herman: Já vám do toho skočím. Jak jsem se zmínil, o tom našem velmi dobrém umístění v republikové pozici Litoměřic. Tak tam prostě proděláváme jednou za 3 roky, tam je nějaké hodnocení nezávislé expertní skupiny na 10 oblastí udržitelného rozvoje. To je na úrovni ministerstev a dalších důležitých institucí. Ty nám nedarují vůbec nic. Jenom jsem chtěl říct, že jednou z.. My jsme neměli moc připomínek, ale nějaké drobné tam byly, několik a jednou z nich bylo něco, co tady vůbec neexistovalo – spolupráce s podnikateli. Tak mě to napadlo, jak si tady o tom mluvila. To se nám tedy podařilo rozjet. Tam nám to před lety chybělo a je vidět, že se to dá dělat. To je důležité.</p>
ocenění Litáček si pomáhá	<p>Irena Vodičková: Při takovémhle ocenění najednou zjistíte, že ty podnikatelé se umí i propojit a vlastně i ten letošní rok tomu výrazně přispěl, protože najednou vznikla aktivita Litáček si pomáhá. Propojila se hospodářská komora, jeden podnikatel, druhý podnikatel. Třetí se do toho zapojil.</p> <p>Teď se začali domlouvat a pomáhat neziskovým organizacím, když něco potřebovali. Společně jsme zařídili první dodávku, když na jaře nebyla dezinfekce. První dodávku na tržnici, kdy si ji lidé vlastně za dobrovolný příspěvek rozebrali a bylo to v tu ránu pryč. Takže takhle se snažíme zapojit, a to nejsou jen formální participativní aktivity, ale různými formami veřejnost.</p>
	<p>Petr Herman: Ještě by se nějaké našly, ale snaha tu je. Prostě ty lidi nějak.</p>

zájem občanů naslouchání	Irena Vodičková: Otázka je, jestli to ty lidi ocení, neocení. Ale lidi jsou různý. Jako je křivka slušných lidí, tak holt jsou na druhé straně ti neslušní. Z našeho pohledu se snažíme o participativní aktivity, který si myslím, že mají smysl, který vedení města přinesou informace o tom, jak pokračovat, jak rozhodovat, protože tu zodpovědnost z nich nikdo nesejme. Třeba si myslím, osobně, že by mohli víc brát v potaz názor občanů. To si myslím, že máme co nabídnout. Navíc dneska budeme muset projít a vymyslet online prostředí pro participační aktivity, protože bohužel se asi ještě dlouho nebudeme moct potkat v nějakých větších skupinách.
	Martina Richterová: Jaká z vámi uvedených forem je z řad občanů nejvíce využívána, a naopak o kterou formu je minimální zájem?
zájem občanů	Petr Herman: Já to vidím takhle. Upřímně, nemáme těch forem moc. Nevím, jestli všechno si tady z toho vzala a ty pak využíváme myslím vyrovnaně. Já nedokážu říct, co nejvíc nebo o co je minimální zájem.
participativní rozpočet zájem občanů	Irena Vodičková: Tím, že letos vlastně narostl ten participativní rozpočet, tak v podstatě se to všechno dalo tak nějak do roviny.
kvalita aktivit	Petr Herman: Tím, že těch aktivit je, plácnu 10, nevím. Možná jich je trochu víc. Je to tak nějak srovnaný. Nechceme to roztahovat na nějaký počet, spíše ta kvalita a samozřejmě to procento těch zapojených.
	Martina Richterová: Takže tou různorodostí participací, tak vlastně si každý najde to svoje. Další otázka je – jaká je administrativní a časová náročnost výše zmíněných forem participace?

administrativa	<p>Petr Herman: Nějaká administrativa vždycky být musí. Měli jsme třeba v případě participativního rozpočtu velmi složitou a tu jsme dokázali postupem dvou, tří let srazit na tolik, že se to stalo opravdu přehlednější, a to se nám hned projevilo. Speciálně letos na vzrůstu zájmu o ten participativní rozpočet. Čili samozřejmě se snažíme, aby té administrativy bylo co nejméně. Nějaká být musí. Časová náročnost tam nějaká je, ale to je vše naplánováno. Vše je řečeno. Takže si myslím...</p>
administrativa	<p>Irena Vodičková: Snažíme se to zpřístupnit. To je, jak jsem říkala u těch dotací. Z pohledů občanů, aby to bylo co nejméně administrativně náročné. To je to hlavní. Velmi často se ale navýší administrativa u nás. Což teď poslední participativní rozpočet potvrdilo a musíme s tím zase něco udělat, protože je to těžko realizovatelné.</p>
časová náročnost	<p>Petr Herman: Na ten čas my si nestěžujeme. Máme to rozplánované, rozfázované, že i ti zájemci z řad obyvatel, tam snad vzhledem k času tam snad připomínky nejsou.</p>
komunikace	<p>Irena Vodičková: Z řad občanů nemáme. Z řad našich, snažíme se to zvládat. Teď řeknu Srdcař Litoměřic. Museli jsme to dokomunikovat. Konkrétní akce jsou prostě časově náročné.</p> <p>Když to chcete mít dobře nachystané, tak to musíte mít dobře vykomunikované. Typu, aby všichni věděli, co, kde, jak, proč atd. V pátek jsme stáli na tržnici do 16:00, než jsme to tam nachystali. V neděli jsme tam byli od 14:00 do 20:00, než se to všechno zase sbalilo. Včera jsem ještě komunikovala se všemi a posílala jsem jim odkazy, kde jsou jaký fotky. Předtím jsem dělala fundraisera v Hospici a prostě komunikace s dárcem musí mít nějaká pravidla, aby to fungovalo. Tady je to úplně to samé. Musíte se všemi komunikovat, do všech stran poděkovat, upozornit, pozvat, připomenout. Z tohoto pohledu je to pro nás náročná práce. Vůbec ne nezáživná, ale časově náročná.</p>
osobní kontakt	<p>Petr Herman: Prokazuje se, že nejlepší je ten osobní kontakt. To je prostě, to se nedá ničím nahradit.</p>

<p>komunikační kanály zájem občanů</p>	<p>Irena Vodičková: Využíváme většinu komunikačních kanálů, ale vždy to zasáhne jen nějakou omezenou skupinu obyvatel. To je ten problém, koho všeho můžete oslovit a jak. Město používá od webu, úřední deska, která je i elektronická. Facebookové profily, profil města Litoměřice, profil Zdravého města. Výlepové plochy, které spravují městská kulturní zařízení. Mámě dvě vývěsky. Potom máme Instagram jako město. My už na to nemáme ani kapacitu. Je to také o tom, že to musíte ošetřovat. Z hlediska pozvání a všeho se snažíme využívat všechny možný dostupný kanály. Mobilní rozhlas jsem ještě nezminila.</p>
<p>komunikační kanály</p>	<p>Petr Herman: Radniční zpravodaj. Říkám to hlavně proto, protože v posledních letech úplně změnil tu podobu. Podle mě je to perfektní informační kanál na ty základní věci. Je tam toho jako dost. Ale co je důležité, že se tam v posledních letech objevuje dvojstrana. Někdy jen jedna, to je jedno, kde se mohou zastupitelé města vyjadřovat k různým otázkám. To v minulosti chybělo.</p> <p>To si myslím taky, že je dobrý posun dopředu.</p>
<p>zájem občanů informace</p>	<p>Irena Vodičková: Když ty lidi informace chtějí, tak mají možnost si je najít. Naopak je teď spíš problém, že těch informačních kanálů je teď možná hodně. Takže je velmi náročné je zkoordinovat, aby nedošlo k žádnému šotku. Mobilní rozhlas ten každý týden do mailu, respektive můžete si najít přímo mobilní aplikaci. Tam vše je. Teď je otázka, jak moc si to ty lidé chtějí najít. Někdy se může stát, že vy jim to budete ukazovat, a oni to nevidí.</p>
<p>grafika</p>	<p>Petr Herman: Jednou z věcí takových je, ono se to nezdá, ale je to důležité, je nový grafický manuál. Takže všechny plakáty, všechno, co se děje kolem Litoměřic, i příspěvkovky z Litoměřic. Vše je to sjednocené. Postupně se to dostane do povědomí lidí. Je to jednoduché, přehledné, estetické a má to ten význam přitáhnout.</p>
	<p>Martina Richterová: Další otázka je, jaká forma je preferovaná ze strany města Litoměřice a naopak, kterou formu město Litoměřice využívá nejméně.</p>

Zdravé město	Petr Herman: To už jsme asi odpověděli. Ono je to trošku schované do té otázky č. 4. Zase my jsme v takové nějaké rovině a já musím říct, že když se teda něco vymyslí a nemusí to být jen na půdě Zdravého města. Pokud to má smysl, tak Rada a vedení města to opravdu přijme. Má k tomu třeba nějakou připomínku. Jako samozřejmě, může mít, to je pochopitelné. I v těchto věcech se dají hledat nové formy. Takže my jsme v tom tak nějak vyrovnaní.
	Martina Richterová: Jak z pohledu vaší funkce hodnotíte zapojení občanů?
	Irena Vodičková, Petr Herman: To už jsme tak nějak řekli.
	Martina Richterová: Poslední otázka. Máte v plánu zařadit novou formu participace či upravit nebo zkvalitnit stávající?
COVID-19 finanční gramotnost osobní kontakt online formy participace	Irena Vodičková: Ano. Úplně aktuální. Víc osobní, což se nám zase nedaří, bohužel, kvůli COVID. Chtěli jsme opravdu jít za těmi občany do těch jednotlivých částí. Musíme je více edukovat co se týká veřejných financí. To si myslím, že je důležité zvláště v dnešní době, aby lidé věděli, co můžeme a nemůžeme. Nikdo se nechce přes míru zadlužovat. Osobně, já za sebe, vizi, ale to musíme probrat s vedením města. Prostě využívat víc online nástrojů na dotazování. Všechno je to časově náročný, ale ve výsledku nám to poskytne nějaký obrázek a tím, že dneska už i ta nejstarší generace je schopna ovládat chytré telefony. Tak i tam už dneska můžou lidi hlasovat. Nebo nabízí možnost na INFO centru, aby se mohli zapojit opravdu všichni. Takže velká výhoda této doby je, že můžeme využívat tyto online nástroje a na to si myslím, že si budeme muset sednout a připravit si novou strategii.
participativní rozpočet komunikace	Petr Herman: Konkrétně k participativnímu rozpočtu tam hodláme udělat nějaké změny. To není pro tohle asi důležitý. Jenom bych řekl, že už asi 3–4 roky. Stál jsem u zrodu sestavy takové pracovní skupiny, která je defacto politická pro participativní rozpočet, kde každé politické uskupení, jak koalice, tak opozice, mělo svého zástupce, protože já si myslím, že zvláště teď v tomhle volebním období jsou zastupitelstva celkem klidná. Nemusíme mít

	<p>stejné názory, ale je potřeba, aby koalice mluvila s opozicí, a to se tady v hodně případech děje. Je to město. Tady by politika neměla hrát roli. My jsme tím byli dřív známí, že když někdo cizí přišel na zastupitelstvo, tak nebylo poznat, kdo je opozice a kdo koalice. Jen ve výjimečných případech. Pak bylo jedno volební období, to bylo to minulé, kde to bylo hodně ostré. Mělo to svůj důvod. Teď je to jako si myslím velmi dobrý.</p> <p>To se projevuje i v této práci. Snažíme se o komunikační vyváženost a myslím si, že v mnoha věcech se dokážeme v pořádku domluvit. Jakmile do toho přijdou nějaké osobní útoky, tak to je konec.</p>
	<p>Martina Richterová: Tak já bych vám poděkovala za váš čas a příjemný rozhovor.</p>